LETO X. ŠT. 37 (472) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 13. OKTOBRA 2005

NOVI GLAS

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Andrej Bratuž

Trdne vezi sodelovanja in prijateljstva

Tokratni uvodnik bi lahko imel naslov Ob 60-letnici stranke Union Valdôtaine. Avtonomistična stranka, ki združuje francosko govoreče prebivalstvo Doline Aosta, ene od petih italijanskih dežel s posebnim statutom, slavi namreč svojo šestdesetletnico. Njeno glasilo tednik Le peuple valdôtain je 15. septembra 2005 na svoji prvi strani objavil članek z naslovom Batir l'avenir sur les fondations du passé (Graditi prihodnost na temeljih preteklosti). Na enem od srečanj v zvezi s šestdesetletnico je predsednica stranke Manuela Zublena povedala, da je 13. septembra 1945 skupina osebnosti iz vrst Jeune Vallée d'Aoste in iz protifašističnega gibanja ustanovila Valdostansko unijo, ki naj bi pospeševala in branila interese Doline, organizacijo, ki naj bi bila obrambni zid in obenem gonilna sila za boljšo bodočnost. Pomembna je tudi misel, da hoče stranka upoštevati spremembe valdostanske družbe, ne bo pa nikdar popuščala pri načelih, ki so še vedno tista, ob katerih so se navdihovali njeni ustanovitelji. Tudi zato se stranka na svojih proslavah spominja predvsem svojih korenin. Na prvi proslavi, ki je bila prav 13. septembra na gradu Ussel, so se spomnili tudi žrtve fašizma Emila Chanouxa, ki je s svojim delom in prizadevanji postavljal temelje za pozneje ustanovljeno stranko. Med številnimi člani in predstavniki stranke so bili prisotni visoke osebnosti iz deželnega političnega življenja, npr. senator Rollandin, predsednik deželne vlade Caveri, predsednik deželnega sveta Perron in mnogi drugi. Proslavljanje šestdesetletnice se bo nadaljevalo z nacionalnim kongresom v Aosti, predvidenim za 29. oktober, in z velikim ljudskim slavjem 19. novembra.

Stiki in sodelovanje z valdostansko stranko so tem bolj pomembni, ker ima že desetletja vlogo vladne stranke v Dolini Aosta ter s svojo močjo lahko vpliva tudi na dogajanje v širšem manjšinskem okviru. Vseskozi se namreč zavzema za zaščito predvsem svoje, pa tudi ostalih manjšin v Italiji. Že dolgo sodeluje tudi z našo samostojno stranko, Slovensko skupnostjo. Do sodelovanja je prišlo ob prvih evropskih volitvah leta 1979. Pri tem je imel glavno vlogo danes že pokojni politik in časnikar Bruno Salvadori, ki se je tudi v naših krajih udeleževal političnih srečanj in volilnih shodov. V svoji deželi je imel Salvadori pomebne upravno-politične funkcije. Ko se je smrtno ponesrečil, se je njegovega pogreba udeležil tudi predstavnik Slovenske skupnosti. Stiki med slovensko in valdostansko stranko so večkrat preraščali politične okvire in ustvarjali iskrena prijateljstva.

Naše sodelovanje z Union Valdôtaine se zadnja leta odvija predvsem v stikih z Lucianom Caverijem, ki je bil med drugim podtajnik v D'Alemovi vladi in evropski poslanec, zdaj pa predseduje deželni vladi v Dolini Aosta. Sodelovanje z njim je bilo vedno plodno. Zanimal se je za naše probleme in jih je s svojim vplivom pomagal reševati.

Priznati je treba, da so parlamentarci valdostanske stranke izkazovali pozornost tudi našemu zaščitnemu zakonu in ga podpirali. Bili so med njegovimi vlagatelji in podpisniki. S tem zapisom smo želeli ovrednotiti vlogo prijateljske stranke in njeno zavzetost za manjšinska vprašanja. Bog daj, da bi te vezi sodelovanja in prijateljstva trajale in se utrjevale.

Italijanska notranja politika in mi

Večinski volilni zakon rešilna bilka?

Kdor dobro ne pozna italijanskih notranjepolitičnih razmer, ne more razumeti, zakaj in čemu Berlusconi in njegovi najožji sodelavci hočejo za vsako ceno Italiji vrniti proporčni volilni sistem, ki je bil v veljavi v t.i. "prvi republiki" in ga je leta 1999 odpravilo ljudsko glasovanje, ko se je 88% volivcev izreklo za večinski volilni sistem. Znano je, da so vlade v "prvi" republiki praviloma trajale po eno leto, kar je med drugim imelo za posledico, da se je z leti nakopičil ogromen dolg, ki državljane pesti še danes. Z uvedbo večinskega volilnega sistema je Italija dobila dvopolni politični sistem, in sicer večino, ki je na oblasti, ter manjšino, ki je v opoziciji. V rednih političnih razmerah pa to ne preprečuje sodelovanja med obema taboroma, zlasti kadar gre za temeljna vprašanja. Le v Italiji pa se prav to navaja kot dokaz, da je dvopolni politični sistem propadel. Čudno se dalje sliši, da se za proporčni volilni sistem in torej za odpravo dvopolnega političnega sistema zavzema Silvio Berlusconi, saj brez njegove osebnosti in njegove desetletne vodilne vloge takega sistema sploh ne bi imeli v Italiji. Dom svoboščin je z Berlusconijem na čelu očitno prepričan, da utegne prav korenita sprememba volilnega zakona ob upoštevanju temeljnih načel proporčnega sistema biti poslednja rešilna bilka.

Medtem se tudi v levosredinskem taboru mrzlično pripravljajo na državnozborske volitve, ki bodo, če ne bo kakih presenečenj, sredi prihodnjega leta ali morda še nekaj tednov prej.

Priznati pa je treba, da je Berlusconijeva odločitev za uvedbo proporčnega volilnega sistema spravila v zagato predvsem Romana Prodija, ki je oziroma bo glavni Berlusconijev tekmec na bližnjih državnozborskih volitvah. Na zborovanju, ki je bilo v nedeljo, 9. t.m., v Rimu in se ga je udeležila stotisočglava množica, je Prodi zelo ostro grajal delovanje vlade in zlasti njenega predsednika Berlusconija. Sedanja italijanska vlada je nesposobna in ohola, je dejal, njen predsednik pa neprimeren. Hudo se je spotaknil tudi ob finančni zakon, ki ga je pripravil minister Tremonti, češ da je značilen za tistega, ki je na begu. Berlusconiju in njegovi večini je očital, kako sta odgovorna, da je parlament odobril zakone, ki so bili pisani na kožo njunih političnih ali poslovnih prijateljev, tako da se jih sedaj sramuje celo njihov avtor. Italija - je zaključil Prodi - se bo morala zelo potruditi, če bo hotela v mednarodnem svetu pridobiti svoj nekdanji ugled. Nadaljujejo se tudi priprave na primarne volitve, ki bodo v nedeljo, 16. t.m., in na katerih bo Romano Prodi potrjen za glavnega kandidata za predsednika osrednje rimske vlade. Te volitve bodo seveda nadaljnja oblika propagande za državnozborske volitve, na katere se pripravljata oba tabora.

Kar zadeva novi volilni zakon, o katerem se bo čez nekaj dni začela razprava v parlamentu, je znano, da je predsednik republike Ciampi pravočasno opozoril predlagatelje na člene, ki bi utegnili biti v nasprotju z republiško ustavo. Eden takih členov naj bi zadeval "jezikovne manjšine", ki jih, kot vemo, varuje 6. ustavni člen, ko določa, da "republika ščiti jezikovne manjšine s posebnimi normami". Zakonski predlog Berlusconijeve večine je baje vseboval člen, po katerem tako Južnotirolska ljudska stranka (SVP) kot Valdostanska zveza (UV) ne bi imeli več svojih predstavnikov v rimskem parlamentu. To pa bi bilo ne le v kričečem nasprotju s 6. členom republiške ustave, temveč tudi v nasprotju z mednarodno sprejetimi obvezami. Naša slovenska manjšina žal ne prihaja v poštev, ker je, kot dobro vemo, tudi po lastni krivdi brez lastne zbirne stranke.

Drago Legiša

Pogovor

Ob bližnjih primarnih volitvah smo se pogovorili s kandidatom Ettorejem Rosatom

3

Zlata maša v Gabrjah

Prejšnjo nedeljo, 9. t.m., je župnik in naš sodelavec g. Viljem Žerjal sredi velike množice slavil zlato mašo

15

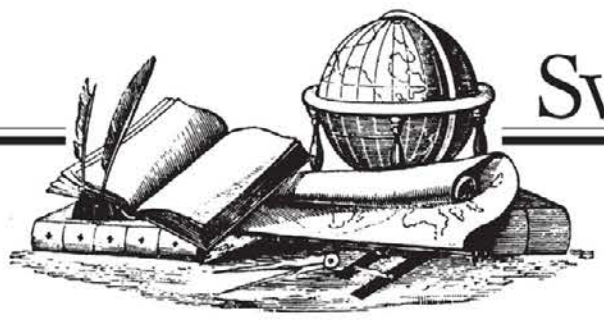

Primarne volitve v Trstu

Dokažimo ponos in voljo do sprememb!

Primarnih volitev za kandidata za tržaškega župana Slovenska skupnost ni hotela. Ker pa gre za demokratično sprejeto odločitev v koaliciji, jo moramo spoštovati. Udeležba na teh primarnih volitvah je lahko odločilna za pravi boj, ki bo potekal junija 2006, ko bo treba skušati poslati domov župana Dipiazzo in predsednika Scoccimarra, ki sta s svojima upravama dokazala, da nimata nobenega namena spoštovati naš jezik, kulturo, običaje, teritorij. Dolžni prispevki ali obliži na rane niso dokaz prijaznosti do Slovencev. Zato moramo Slovenci dokazati ponos in voljo do sprememb; naš zgled bo gotovo prisilil tudi ostale, ki so danes morda neodločeni, da se prepričajo za spremembe v Trstu. Brez slovenskih društev in objektov ne bi bilo resnih primarnih volitev, saj bi odmanjkala pomembna volišča tudi v samem mestu in ne le v okolici. To so bili prisiljeni priznati tudi italijanski someščani in somišljeniki. To dokazuje, da smo Slovenci bistven del tržaškega tkiva, povsod in od nekdaj. Kaj bi šele bilo, ko bi imeli še naše sedeže, ki so bili oropani in razlaščeni po letu 1920! Zato je prav, da gremo vsi Slovenci 16. oktobra na volišča za primarne volitve in da tam prekrižamo ime Prodija za vsedržavne volitve, za Trst pa ime Ettore Rosato. Stranka ga predlaga, ker ni dovolj zmagati na primarnih volitvah, treba je tudi premagati Dipiazzo prihodnje leto. Samo mlad in dinamičen ter izkušen parlamentarec Rosato to lahko stori. Do nas je dokazal veliko pozornost in spoštovanje, zato mu lahko zaupamo. 16. oktobra in pa prihodnje leto. Žrtev sprehoda na volišče in enega evra bo poplačala z odpravo pet let grenkobe, ki smo jo okusili z nacionalistično desnico na oblasti.

Peter Močnik

Pogajanja za vstop Turčije v Evropsko zvezo

Razlogi za in proti priključitvi Ankare

Pogajanja za vstop Turčije v Evropsko unijo so se začela. Po lanski razširitvi Evrope na Estonijo, Latvijo, Litvo, Poljsko, Češko, Slovaško, Slovenijo, Madžarsko, Ciper in Malto ter po načrtovani priključitvi Romunije in Bolgarije bi leta 2014 Turčija lahko postala 28. članica skupnega evropskega doma.

Kljub odločnemu nasprotovanju nekaterih članic - v prvi vrsti Avstije, pa tudi Francije, Nizozemske in Merklove Nemčije - je večina držav nazadnje priznala, da dodatno zavlačevanje turške čakalne dobe ni bilo več opravičljivo.

Turki so namreč prvič potrkali na evropska vrata pred več kot petindvajsetimi leti, pri čemer niso, doslej, nikoli naleteli na negativen odgovor oz. na kategorično zavrnitev. Evropa si pač turškega vprašanja nikoli ni resno postavila. Možnost, da bi se lahko turška zvezda kdaj pridružila italijanski, francoski, nemški ter ostalim zvezdam evropske zastave, se je mnogim verjetno zdel abstrakten problem, s katerim naj bi se ukvarjali le preučevalci mednarodnih odnosov, skratka problem, s katerim se na konkretnem nivoju ni bilo sile ukvarjati. Edina formalna ovira vstopu Turčije v EU je tako s časom postala le vrsta - sicer strogih - pogojev demokratizacije, ukinitve smrtne kazni, spoštovanja človekovih pravic idr., glede katerih si je očitno marsikdo mislil, da jih večna kandidatka enostavno ne bo sposobna izpolniti.

In vendar se je to zgodilo. Če je namreč po eni strani res, da je "turška pot" do evropskih standardov še dolga, je obenem tudi res, da je Ankara v zadnjih letih ogromno napredovala na vseh področjih in ima zato sedaj pravico upati v izpolnitev obljub.

Ali je morebitni vstop Turčije za Evropo dobro ali zlo, je težko reči.

Če Unijo pojmujemo kot ekonomski klub, bi bila priključitev jugovzhodne sosede pozitivna. Ankara bi namreč največjemu tržišču na svetu doprinesla dodatnih 67 milijonov potrošnikov. Dalje ne gre zanemariti dejstva, da bo v naslednjih letih Turčija postala pomembna tranzitna država novih energetskih poti (nafte in naravnega plina), pri čemer bi njena vključitev znotraj meja Unije za Evropo pomenila dragoceno strateško pridobitev.

S političnega zornega kota je seveda stvar precej bolj zapletena.

/ stran 14

Erika Hrovatin

Ob širitvi Evropske zveze

Pristopna pogajanja s Turčijo in Hrvaško

Minulega 3. oktobra je vrh Evropske unije sprejel sklep o začetku pristopnih pogajanj s Turčijo in Hrvaško. Za datum 3. oktobra za začetek pogajanj s Turčijo so se v okviru EU dogovorili lani decembra, s Hrvaško pa letošnjega 17. marca. Pogajanja z Zagrebom pa so bila naknadno odložena za nedoločen čas zaradi nerazščiščenih odnosov z mednarodnim sodiščem za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Haagu. Javna tožilka pri tem sodišču Carla Del Ponte je namreč zahtevala, da hrvaške oblasti predhodno izsledijo in aretirajo generala Gotovino ter ga izročijo v sojenje. Obtožen je namreč vojnih zločinov med vojaškim posegom proti samooklicani Srbski krajini leta 1996. Hrvaške oblasti so se nekaj časa obotavljale z izpolnitvijo te zahteve, zato omenjena tožilka ni podala pozitivnega mnenja evropski pogajalski skupini, ki bi 17. marca morala odločati o začetku pogajanj s Hrvaško. Po njenem nedavnem obisku v Zagrebu pa je ocenila, da Hrvaška v zadnjih tednih polno sodeluje s haaškim sodiščem. Tako je EU minulega 3. oktobra odredila začetna pristopna pogajanja tako s Turčijo kot s Hrvaško. To odločitev so z velikim zadovoljstvom sprejele tako turške kot hrvaške oblasti. Posebno hrvaške so jo označile tudi kot velik uspeh svoje diplomacije, čeprav se verjetno zavedajo, da bodo morale prej ali slej prepeljati v Haag generala Gotovino, ki se sedaj še skriva neznano kje. Vsaj tako zatrjujejo hrvaške oblasti, ki očitno potrebujejo časa, da pripravijo javno mnenje na njegovo aretacijo.

Evropski komisar za širitev Olli Rehn je prvo pregledovanje turške in hrvaške zakonodaje napovedal za 20. oktober. Gre namreč za 35 poglavij oz. področij, na katerih bo treba uskladiti zakonodajo omenjenih držav s pravnim redom Evropske unije. Predvideva se, da bodo pristopna pogajanja s Turčijo trajala od 10 do 15 let, kar je povsem razumljivo, saj gre za državo s precej drugačno politično, družbeno in versko ureditvijo od evropskih držav. Glede Hrvaške pa bo vsekakor potrebnih nekaj let prilagajanja pred vstopom v Unijo. Predsednik hrvaške vlade Sanader je sicer zelo optimistično navedel leto 1907, omenjeni komisar za širitev Rehn pa je dejal, da bi leto 2009 lahko bil "razumen" rok za njen vstop ob pogoju, če bo vse potekalo gladko.

Isti komisar je tudi spomnil, da pogodba iz Nice iz leta 2000 določa delovanje 27 članic Evropske unije. S predvidenim vstopom Bolgarije in Romunije leta 2007 ali najkasneje 2008 bo to število izpolnjeno. Za vstop novih držav je potrebno, da stopi v veljavo ustava (seveda po ratifikaciji vseh sedanjih držav članic), v nasprotnem primeru bo morala Unija posebej sklepati. Iz tega izhaja pričakovanje, da bo ustava ratificirana pred zaključkom pogajanj s Hrvaško (in s Turčijo, vendar je to, kot rečeno, še daleč).

Na Hrvaškem so evropski pristanek na začetek pristopnih pogajanj sprejeli z vidnim olajšanjem, kajti sedanji premier Sanader gradi svojo politiko na vključitvi v evropske integracije. Tudi v italijanskih političnih krogih odobravajo pristopna pogajanja s Hrvaško. Po drugi strani pa so se tudi tokrat oglasili predstavniki ezulskih organizacij, da opozorijo rimsko vlado na problem premoženja tistih, ki so se po vojni odselili s področij, ki so pripadala Jugoslaviji. Ti krogi bi namreč hoteli, da bi sedaj Hrvaška v naravi vrnila premoženja nekdanjim lastnikom, in to kljub temu da sta se glede zadevne odškodnine Italija in nekdanja Jugoslavija že leta 1983 dokončno dogovorili.

Pričakovati je, da bo sedaj tudi italijanska diplomacija na pritisk ezulskih organizacij pogrela gornje vprašanje na bilateralni ravni. Zanimivo bo zato videti, kakšen pristop bo ubrala hrvaška diplomacija, da spravi to vprašanje z dnevnega reda urejanja odnosov z Italijo. Slovenija je, kot znano, sprejela t.i. Solanov kompromis glede pridobivanja nepremičnin s strani tujih državljanov, a še vedno čaka, da rimska vlada deponira denar na neki luksemburški banki!

Alojz Tul

Glasovanje o deželnem pravilniku

Predlog svetovalca Slovenske skupnosti Mirka Špacapana, in Brune Zorzini, da bi v predsedstvu deželnega sveta sedeli obvezno tudi predstavniki narodnih manjšin v F-Jk, ni dobil soglasja v svetu. Proti so glasovali tudi ostali DSSJ (deželni svetniki slovenskega jezika), svetovalec KP in hkrati poročevalec zakona Canciani pa se je tudi uradno izrekel proti taki možnosti. Ista slika se je ponovila pri glasovanju o Špacapanovem popravku četrtemu odstavku, v katerem je predlagal možnost, da predsednik dovoli ustanovitev samostojne skupine, tudi enočlanske, za stranke, ki so izraz priznanih jezikovnih skupin v deželi, kar bi dovolilo npr. Slovenski skupnosti ali Furlanskemu gibanju, da v primeru samostojne izvolitve svojih predstavnikov niso ti prisiljeni sedeti v mešanih ali drugih skupinah. Canciani je svoje nasprotovanje motiviral s tem, da bo to argument volilnega zakona. Podobno usodo je doživel naslednji popravek predstavnika SSk, ki je predvideval možnost ustanovitve koalicij med svetovalci na podlagi izjave pripadnosti eni od jezikovnih skupnosti naše dežele. Tudi tu ostali DSSJ niso imeli za potrebno, da bi predlog podprli, in so z drugimi kolegi glasovali proti, medtem ko sta vse Špacapanove predloge podprla Ferone in Battellinova (slednja je kot poročevalka manjšine amandmaje tudi podpisala).

Slovenska skupnost se končnega glasovanja o novem deželnem pravilniku ni udeležila, kar v bistvu odgovarja nasprotnemu glasu, saj je pravilnik morala odobriti absolutna večina v deželnem svetu t.j. 31 članov. Prav ta potreba po večini glasov je botrovala, po mnenju SSk, takemu pravilniku, kjer ni prostora za Slovenca, za jezikovne skupnosti in manjšinske stranke. Dana je samo priložnost, da se svetovalec izraža v jeziku deželnih manjšinskih skupnosti, seveda ob prisotnosti "takojšnjega simultanega prevajanja v italijanski jezik". Danes Dežela ne razpolaga ne s prevajalci ne s časnikarji slovenskega jezika in nič niso do danes pomagali pozivi SSk in drugih, da bi Illy ali Tesini ustrezno opremila svoje urade za uporabo manjšinskih jezikov. Tudi deželna spletna stran ponuja v slovenskem in furlanskem jeziku samo svojo fasadno, "paradno" stran. Iz povedanega sledi, da bo torej pravica uporabe materinščine ostala bolj ali manj "pobožna želja" zlasti takih, kot so kolega poročevalec DSSJ Igor Canciani, ki je nad tem dosežkom in predvsem nad soglasjem, ki ga je doživel na desnici, izredno zadovoljen. Poleg tega je naš smeli prenovitelj dobil pohvalo za odlično opravljeno delo od samega velikega prvaka DS Bruna Zvecha, kar tudi nekaj pomeni...

Na dnu...

Povejmo na glas

Število revnih raste povsod

Bolj ali manj uveljavljeno je prepričanje, da je revščina le globalno dejstvo. V svetu namreč da obstaja zelo velika razlika med razvitimi in revnimi, pri čemer je revščina marsikje skrajna ter sega vse do uničujoče lakote. Tudi postaja vse bolj jasno - in ta podatek je seveda grozljiv -, da je skrajne revščine vse več, oziroma da se prepad med bogatimi in revnimi predeli nenehno poglablja. Toda v kolikor prisluhnemo razmeram zgolj v zahodnem svetu, osupnemo ob prepoznanju, da je v njem ravno tako na delu proces poglabljanja razlik med bogatimi in revnimi in da gre torej pri vsem tem za pojav, ki z isto logiko deluje povsod: deluje na svetovni ravni ter v vse manjših krogih znotraj posameznih civilizacij, držav, dežel, pokrajin, velemest in mest. Po poročilu agencije Istat se je število revnih družin v Italiji med letoma 2003 in 2004 povečalo od 10% na 11,7%, kar pomeni, da je revnih več kot dva in pol milijona družin in to zajema sedem in pol milijona državljanov. Ni pa samo postal zaznavnejši socialni kontrast v splošnem pomenu besede, istočasno se je poglobila že tako velika razlika med severom in jugom države. Na severu se je število revnih družin celo zmanjšalo in to na 4,7%, v srednjem delu države se je povečalo na 7,3%, izdatno pa se je to število povišalo na jugu države, in sicer na celih 25% ali vsako četrto družino. Kot rečeno, kar se v velikem dogaja v svetovnem merilu, se v sorazmerno manjšem, vendar otipljivem obsegu dogaja v Italiji in seveda v drugih deželah zahodne civilizacije. Še posebej so zgovorne razmere v velemestih, ki se skorajda praviloma ponašajo z bleščečimi bogatimi in problematičnimi revnimi četrtmi. Pojav vse večjih socialnih razlik in obubožanja - in zaskrbljujoče je seveda prav obubožanje - je torej vsenavzoč, nenehno poteka in proizvaja vse večje razlike. Upravičeno se zato postavlja vprašanje, kaj storiti, saj se zdi zadeva pretežka, da bi se ji celovito postavili po robu, v najboljšem primeru se je lotimo le v svojem ožjem prostoru, kar je vsekakor hvalevredno, vendar ne zadostuje: socialne razlike bodisi v svetu v celoti bodisi v manjših prostorih se večajo. In slej ko prej bo ostalo vse po starem, dokler bo pač človeštvo verjelo v svobodni trg oziroma v vse bolj sebi služeče porabništvo in se ne bo odločilo za nov družbeni sistem, ki bo bistveno bolj solidaren in čuteč in ne bo zgolj enostransko kopičil dobrino na dobrino.

Pa še nekaj: merilo za revno družino v Italiji je povprečna mesečna poraba, ki ne presega dobrih 900 evrov. Pravilno je, da je za razvito družbo že navedena poraba nevzdržna, toda če bi se s tem merilom obrnili na resnično revne predele sveta, bi se nam tam verjetno vsi smejali, ali pa se jim zdeli naši problemi zanje žaljivi. Zgornji sloj naše revščine bi bil v skrajno ogroženih območjih zemeljske krogle naravnost bogataški.

Odpravljajmo torej pomanjkanje doma, toda pri tem ne pozabimo na druga, dosti hujša žarišča bede v svetu.

Janez Povše

Preproste stvari

Jurij Paljk

Še o globalizaciji

Pred kratkim sem se srečal z znanim trgovcem, ki je tudi zvest bralec Novega glasa in me je opozoril, prijazno, a dovolj odločno, da sem mu prisluhnil, da ni vse tako, kot sem pred dvema tednoma zapisal o razmerju med proizvajalcem, trgovcem in kupcem, ko sem v bistvu napisal, da je danes edini način, da se mi, navadni ljudje in kupci, upremo odiranju tako, da ne kupujemo določenih (pre)dragih stvari, za katerimi stojijo izkoriščanje in bogati zaslužki imetnikov blagovne znamke-proizvajalcev in trgovcev. Povedal mi je, kako danes tudi imetniki znanih blagovnih znamk pritiskajo na vse mogoče načine na trgovca, mu režejo vedno tanjšo rezino kruha-zaslužka in tudi to mi je dejal, da so že take blagovne znamke, ki zahtevajo bančni kredit kot garancijo za morebitno neprodano blago, ki ga ponujajo trgovcem.

Rade volje to prenesem našim bralkam in bralcem, ker je to samo pojasnilo več, ki nam govori, da v današnji globalizaciji zares služijo samo nekateri, drugi pa so samo člen verige, ki je tem bogatinom potrebna, da postajajo iz dneva v dan bogatejši.

Da je nekaj hudo narobe z vsem tem, priča tudi podatek, kako "velika imena" sodobne mode odirajo tretji in četrti svet, kot lahko imenujemo države, v katerih je delovna sila, preprosti in revni ljudje!, zelo, zelo poceni. V preprostih besedah to povemo tako, da rečemo, da je v tretjem in četrtem svetu delovna sila, ponavadi so to ženske in moški, ki komaj zaslužijo za kruh, izkoriščana vsaj tako, kot so bili nekoč sužnji, tlačani v srednjem veku in delavci v tovarnah v času, ko je vladal prvi divji kapitalizem. Da danes vlada divji in to t.i. "turbo kapitaliizem", ni potrebno nikomur posebej poudarjati, ker je to tistim, ki hočemo videti in razumeti, jasno.

Pred kratkim je tudi dnevnik Corriere della Sera posvetil kar celo stran temu oderuštvu in bogatenju nekaterih, ki se imajo in jih nekateri od nas imajo za "guruje in posvečence" današnje mode. Seveda italijanski dnevnik ni sam naredil raziskave, tudi zato ne, ker bi sicer izgubil reklamo, od katere predvsem živi, ampak se je oprl na reportažo slovitega Wall Street Journala, ki je prinesel podatke, da italijanski slavni modni kreator (In zakaj ne bi preprosto rekli krojač?) Valentino redno pošilja v Egipt blago, kjer mu za štirideset borih centov evra na uro pridne egipčanske šivilje sešijejo moško obleko, katero potem Valentino prodaja po 1300, celo po 1500 dolarjev na kos. Danes izjemno poznana modna hiša Prada počne še slabše stvari, saj na Kitajskem in drugod, tudi v Sloveniji, proizvaja čevlje, modne dodatke, torbe, obleke itd. in plačuje delavke in delavce tam po nizkotno podplačanih tarifah, celo samo po dvajset, trideset centov evra na uro, a je njen direktor in obenem mož gospe, ki je lastnica blagovne znamke Prada, baje je tudi sama modna kreatorka, na vprašanje, če je to res, časnikarki dnevnika jezno zabrusila: "Prada proizvaja, kjerkoli hoče in to nikomur ni mar, saj je Prada svetovno uveljavljena blagovna znamka".

Drobnogledu ameriških časnikarjev ni ušel niti velebogataš Armani, za katerega so ugotovili, kako se poslužuje uslug egipčanskih šivilj, kot tudi daje šivati, recimo, volnene hlače v Moldavijo, obleke v Egipt in Ukrajino in še kam, vedno po štirideset centov evra ali manj na uro; tudi Bolgari in Romuni so delavni, predvsem pa poceni. Volnene moške hlače potem sloviti "Giorgio The Glorious", kot so ga v začetku osemdesetih let minulega stoletja v ameriški reviji Time poimenovali, ko so ga krstili za mednarodno zvezdo mode, pri nas prodaja po ugodni ceni, stanejo nekaj manj kot štiristo evrov. O vas ne vem, a sem sem že pred izložbo, da jih bom kupil! In še bi lahko našteval, tudi moška "srajca z brki", narejena v Romuniji, kjer šivilje dobijo trideset, petintrideset evrov mesečne plače, moški le malo več, stane lastnika blagovne znamke samo tri evre, kvečjemu pet, s prevozom in carinskimi dajatvami kvečjemu osem evrov, a jo pri nas prodajajo od osemdeset evrov navzgor, je lep primer brezobrazne globalizacije in divjega kapitalizma, ki se danes obnaša ravno tako, kakor ga je bil opisal prosluli Karl Marx. Zato gotovo ni naključje, da se bradati nemški filozof reži na vse pretege, kjerkoli že je...

Italijani so mojstri besede, vedno najdejo neko tako besedo, s katero sicer povedo grozne stvari, a je ponavadi ta beseda lepa in nič kaj hudo zveneča. Ena takih besed je zadnje čase razvpiti "dislocamento". Lepo zveni ta nova beseda, ki je starejši ljudje ne razumejo, in to je tudi namen njene uporabe. Italijanski časnikarji jo, predvsem po radiu in televiziji, radi uporabljajo, kot radi za "delovno silo" uporabljajo izraz "risorse umane" (človeški viri), tudi ta izraz je meglen. Pa sta besedi med seboj zelo povezani: najprej je na vrsti "dislocamento", kar pomeni, da lastnik blagovne znamke v Venetu tovarno zapre in "deložira" stroje v Romunijo, Moldavijo ali Ukrajino, kjer ima cenejšo delovno silo, pardon, kjer "risorse umane" ne povzročajo težav, saj stanejo zelo, zelo malo, nimajo nobenih sindikalnih pravic in jih tudi kmalu ne bodo imele. In kaj naredijo "risorse umane", ki so bile zaposlene v tovarni, ki jo je lastnik zaprl, da bo služil več na Vzhodu in na Daljnem vzhodu? Lahko pritiskajo nosove na izložbena okna in seveda še naprej kupujejo izdelke, ki so jih nekoč same izdelovale, seveda za višjo ceno kot takrat, ko so same stale za strojem in jih izdelovale... Če imajo seveda "risorse finanziarie"! Če teh nimajo, jim seveda ostaja "know how", na katerega so ti prekleti mojstri besed in dobička za vsako ceno in na vsaki koži tako ponosni! Kam naj si ga vtaknejo, ta "know how", ki bi mu lahko rekli znanje, a mu ne, ker se sliši preveč razumljivo, kam naj ga vtaknejo torej ti sodobni reveži naše družbe, ko ostanejo brez zaposlitve?

Seveda pa je "italian style" nad vsem, brez tega ne gre, tudi zato "čevlje, ki dihajo", izdelujejo vse v Romuniji in na Kitajskem, da lahko stanejo pri nas več in zato, da ima lahko lastnik te blagovne znamke še večji dobiček in še grša očala, ko po televiziji naklada take, da je poslušanje razglašenega klavirja in počenega zvona pravi harmonični balzam za ušesa v primerjavi z njegovim blebetanjem!

paljk@noviglas.it

POGOVOR Ettore Rosato

"Primarnih volitev se ne bojim"

Dne 16. oktobra bodo v tržaški občini potekale primarne volitve, iz katerih bo izšel uradni kandidat levo sredinskega tabora, ki se bo potegoval za mesto župana na volitvah prihodnje leto. Intervjuvali smo kandidata Demokratičnega zavezništva, poslanca Ettora Rosata, ki se bo v prvem krogu volilnega soočanja meril s predstavnikom Zelenih Alessandrom Metzom in Claudiom Boniciollijem, ki ga podpirajo Levi demokrati.

Po vašem mnenju lahko predstavljajo primarne volitve prednosti ali minus za slehernega kandidata; drugače rečeno, ali se primarnega kroga soočanja v levi sredini bojite?

Ne. Primarnih volitev se ne bojim. Prepričan sem, da je ta prvi krog soočanja priložnost, s katero lahko predstavimo volivcem naš načrt, ki ga imamo za Trst. Z osebnega gledišča vendar dodajam, da bi se jim bil rade volje izognil, saj so nastale spričo nasprotja v levo sredinskemu taboru bolj kot vrednota. Zato se jih moramo kratko malo lotiti, sicer v prepričanju, da bomo iz njih izšli zmagoviti.

Ko bo izbran kandidat, ali ga bodo vse komponente levo sredinske koalicije resno podpirale ali bodo dobre namere po 16. oktobru spoštovane?

Prepričan sem, da bodo. Jasno smo se o tem dogovorili: ko bo na volitvah izvoljen kandidat, bo tega podprla celotna koalicija.

V čem se razlikujete od ostalih dveh kandidatov - Metza oz. Boniciollija. Ali predstavljajo primarne volitve priložnost soočanja glede različnih programov ali so zgolj priložnost za medstrankarsko soočanje?

Ne bi vedel odgovoriti. Zase vem, kaj vsega sem storil v preteklih letih: bil sem predstavnik koalicije, bil sem dve mandatni dobi zapored predsednik občinskega sveta v času Illyjevega županovanja, bil sem koordinator opozicijskih skupin, bil sem prvi na volilni listi Oljke, kandidiral sem tudi na pokrajinskih volitvah. Danes sem poslanec Demokratičnega zavezništva. Moja politična izbira je vedno slonela na prepričanju, da sem predstavnik koalicije. Obenem sem nositelj načrta, ki ga Demokratično zavezništvo snuje za naše mesto; v tej luči naj bi Trst postal odprt kraj in prostor složnega dela; naše mesto mora zato dokazati in udejanjiti svojo pluralnost in sposobnost ponovnega gospodarskega preporoda. Veseli me sicer, da vsi trije kandidati na primarnih volitvah razmišljamo o določenih problemih na soroden način, kar se tiče nekaterih drugih vprašanj pa nas razlikujejo različne nianse.

Katere?

Menim, da so te nianse bolj značajskega in generacijskega vidika. Osebno razmišljam o tem, kakšen bo Trst čez deset let; upam, da se bom tedaj zazrl v mesto, ki je nadoknadilo večletni demografski upad, ki je znalo premostiti ovire med Italijani in Slovenci, med Italijo in Slovenijo, ki se je znalo izvleči iz gospodarske stiske, v kateri je brezposelnost problem današnjega vsakdana. Gojim tako rekoč dolgotrajno perspektivo.

Izjavili ste, da bo zaščitni zakon št. 38 udejanjen v prvih 90 dneh vašega županovanja. Kako nameravate premostiti zastoj, ki je v zadnjih letih nastal?

Tako, kot sem povedal ministru Giovanardiju, se pravi z zamenjavo krajevnih ustanov. Minister je na moje vprašanje ravno tako odvrnil - sicer ne da bi pri tem poudaril pomanjkljivosti in odgovornosti vlade pri neizpolnjevanju obveznosti, ki so v njenih pristojnostih -, da sloni odgovornost za zastoj na ramenih lokalnih ustanov. Menim zato, da bosta nova vlada in nov župan v devetdesetih dneh znala izpeljati vse ukrepe - tudi banalne -, s katerimi bo državni zakon, izglasovan pred petimi leti, končno udejanjen. Celotno levo sredinsko koalicijo zaznamuje ravno pozornost do tega vprašanja. Pluralnost našega mesta, spoštovanje do vsake komponente, predvsem slovenske, ki v njem prebiva in ki je prisotna na tem področju že 1400 let, ne sme predstavljati spornega jabolka v medstrankarski dialektiki.

Če sem v vaših javnih nastopih prav dojel, nameravate imenovati v svoj odbor tudi slovenskega predstavnika. Kateri resor bi mu dodelili?

O tem sploh še nisem razmišljal. Vsekakor slovenski predstavnik v občinskem odboru bo prisoten in poverjeno mu bo pooblastilo, ki bo odgovarjalo njegovi kompetentnosti. Naš odbor bo vsekakor osnovan na sposobnosti posameznikov in ne na njihovi kakršni koli pripadnosti. Med Slovenci je veliko takih, ki so sposobni na različnih področjih - od športnega do bilančnega sektorja - in bomo zato gotovo dobili osebo, ki bo znala ponuditi svojo strokovnost za skupno dobro našega mesta.

Večkrat ste poudarili željo po izboljšanju življenjske kakovosti občanov. Bi nam lahko kaj več povedali o tem?

Nekatere pristojnosti pripadajo izključno občinski administraciji in jih ne moremo poveriti nobenemu drugemu. Če ni jasli, je za to kriva občinska uprava; če ostareli nimajo pomoči na svojem domu, je za to kriva občinska uprava; če so na šolskem področju čakalni seznami predolgi in če menze slabo delujejo, je za to kriva občinska uprava; če mesto nima izdelanega prometnega načrta, je za to kriva občinska uprava: menim, da morajo ti argumenti postati srž naše politike in pri tem pritegniti tudi prizadevanje občanov samih. Našim rajonom moramo ponovno vliti upanja in dušo.

Foto Kroma

Pozorni moramo biti na potrebe, ki že preveč časa čakajo na odgovor. Dovolj je, da pomislimo na deinstitucionalizirano politiko do starejših občanov: domove za ostarele je treba odpreti in tistim starostnikom, ki si želijo ostati na svojem domu, nuditi pomoč glede njih potreb. Lahko se mirno vprašamo, koliko je družin, ki niso v stanju zadostiti potrebam svojih starejših članov. Dodajam tudi tole, in sicer da otroških jasli na Krasu ni! Po eni strani torej sociale ne smemo zanemarjati, po drugi moramo razvijati gospodarstvo, saj drugače ne bomo imeli virov, iz katerih črpati. Pri tem pa je nujno usklajevanje z raznimi drugimi ustanovami: pristaniška oblast nadzoruje in vodi pristaniško dejavnost, raziskovalno področje ima tudi svojega predsednika. Župan mora s tovrstnimi dejavniki sodelovati. Na socialnem področju pa je župan tisti, ki v večji meri odloča.

Pogost je o našem mestu govor kot večkulturnem in večverskem okolju. Tovrstne termine menda uporabljajo zgolj kot vabilo za turiste in to na osnovi tega, kar je bil Trst v času habsburškega cesarstva, kar pa ne odgovarja vsakdanjemu življenju v našem mestu.

Menim, da ta pogled v določeni meri kar velja. Stvar je v tem, da moramo ponovno najti našo identiteto: ta identiteta ni izginila, je pa zatajena. Lahko navedem le primer, ki je namreč bolj zgovoren od katere koli besede. 1. maja 2004 so na celotnem obmejnem pasu potekale slovesnosti ob vstopu desetih novih članic v EU. V Gorici je bil prisoten tedanji predsednik komisije Evropske unije, Romano Prodi, delavski sindikati so svoj shod imel ravno tako v posoškem mestu. Na srečo je edino predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta, Zoran Sosič, poskrbel za majhno slovesnost, na katero sta bila povabljena sežanski in tržaški župan, ki sta skupno dvignila zastavo: se pravi, da občina Trst ni priredila niti skromne proslavice! Ravno tedaj pa so občinski odborniki Nacionalnega zavezništva manifestirali pod slovenskim generalnim konzulatom proti vstopu Slovenije v EU. To je podoba tržaške desnice in njenega pogleda na Trst!

Kako se lahko razvije bolj učinkovito čezmejno sodelovanje?

To lahko storimo le v iskanju elementov, ki nas povezujejo. Kooperacija se sproži le takrat, ko obstajajo obojestranski interesi. Razmišljam o tolikih stvareh, ki se jih lahko skupno lotimo. V mislih imam razvoj na kulturnem področju z izmenjavo študentov. Manjšini imata v tej luči velik pomen: odigravata namreč vlogo recipročnih mostov.

Veliko lahko stori tudi sodelovanje na gospodarskem področju. Vzemimo v poštev tržaško in koprsko pristanišče. Koprsko je strateškega pomena, saj je tudi edina luka Slovenije; tržaško pristanišče pa je strateškega pomena za Italijo. Ravno predsednik Ciampi je na obisku na Kitajskem dejal, da ima Italija štiri pristanišča strateškega pomena: v Genovi, v Gioia Tauru, v Tarantu in Trstu. Iskanje sinergizma med pristanišči v Trstu in Kopru, obenem pa tudi z lukami na Reki, v Benetkah in Porto Nogaru ter Tržiču - se pravi med pristanišči severnega Jadrana - ne pomeni zmanjšati konkurence med le - temi, temveč pospešiti skupno promocijo teh pristaniških sistemov za pridobitev južno azijskega tržišča; le tako bomo lahko ovrednotili povečanje prometa, ki nenehno raste v Sredozemlju. To je tudi edini način, da lahko kljubujemo našim resničnim tekmecem, se pravi pristaniščem Severne Evrope. Dodal bi še to, da je evropski komisar za raziskovanje zelo sposoben slovenski politik. Gotovo ne bo mogel dodeliti vse finančne podpore EU na področju raziskovanja v korist svoje države; lahko pa bodo ta financiranja uporabljena za znanstveni razvoj na obmejnem pasu z Italijo.

Kako se je začela vaša politična pot?

Začel sem v krogih katoliške prostovoljne službe. Bil sem dejaven pri Karitas, v šolskih letih pa sem bil predstavnik v kolegialnih organih. Tedaj se je v meni porodila prava ljubezen za javno stvar, ki me je nato privedla do mesta rajonskega svetnika in do drugih položajev. Pri svojem delovanju me je vedno vodila ljubezen do mesta. Iz mene sili potreba po spremembi: sicer ne s prepričanjem, da bi lahko samostojno ustregel potrebam slehernega občana, temveč v luči razreševanja teh problemov s celotno ekipo, v kateri bo vsak pripravljen nuditi mestu svoje znanje in kompetentnosti.

/ stran 12

Igor Gregori

Sredi avgusta 1976 v Taizeju

Nepozaben spomin

Soparen avgustovski dan se je v Taizeju prevesil v večer. Ponovno smo se zbrali k skupni molitvi in po večerji sem se napotil v kripto pod cerkvijo, kjer je bila Marijina kapela, da bi odmolil večernice. Sedel sem na tla, kar je tam normalno, prižgal svečko in poiskal v brevirju tekst. Tedaj me je nekdo na rahlo potrepljal po ramenu, in ko se plašno ozrem, vidim belo tuniko in spoznam brata Luca. Prejšnji večer sva kramljala. On je bil organist in je na taizejske orgle znal izvabiti prečudovite zvoke, ko se je redno po končanem obredu prepustil orglarski interpretaciji. Omenil sem mu našega Ramovša in njegovo obvezno skladbo, ki je sledila vsako leto po potresni pobožnosti v ljubljanski stolnici. Tedaj je marsikdo prišel tja prav zaradi nje. Brat Luc se je usedel poleg mene in tako sva polglasno odmolila večernice, vsak po eno kitico psalma, menjaje si s francoščino in slovenščino.
Popoldan sem se srečal z materjo Terezijo iz Kalkute in tudi izmenjal nekaj stavkov. Pri nočnem bedenju pa naj bi skupaj z bratom Rogerom bila prisotna tudi ona. Bratu Lucu sem namignil, da ko bo šel na kor, naj me poišče in me privleče v ospredje. Sam ne vem, zakaj sem si tedaj zaželel prav bližino m. Terezije? Domenila sva se, kje naj ga počakam; prišel je in me pospremil v ospredje cerkve, ki pa je bila tisti večer prenapolnjena. Sedel sem med otroki in kmalu sta prišla brat Roger in mati Terezija. Sedla sta pred menoj na tla kot mi vsi. Nočno bedenje se je prevesilo v jutro in ob koncu tam po tretji uri zjutraj sva se z m. Terezijo še zadnjič pozdravila. Prepoznala me je in rekla: "Kazala sem vam, da dodjite u Indiju, a vi šutite!" ("Rekla sem vam, da pridete v Indijo, a vi ste tiho!") - Njene pronicujoče oči so se zazrle vame, objela sva se, poljubila in poslovila ...
Ob tej priložnosti je nastala ta fotografija in tedaj sta brat Roger in mati Terezija v noči med 16. in 17. avgustom 1976 sestavila to molitev:

"O Bog, oče vseh!
Vse nas vabiš prinašati ljubezen tja,
kjer so reveži ponižani,
radost, kjer je Cerkev brez poguma,
in spravo, kjer so ljudje ločeni.
Spravo med očetom in sinom, materjo in hčerjo, med možem in ženo,
verujočim in tistim, ki ne more verovati,
med kristjanom in njemu najljubšemu krščanskemu bratu.
Ti nam utiraš pot, da bo ranjeno telo Jezusa Kristusa,
tvoja Cerkev, kvas občestva za uboge vsega sveta
in za vso človeško družino. - Amen.

Ambrož Kodelja

Duhovni kotiček

p. Mirko Pelicon

Ko se srečata zemlja in nebo...

Kako čudna je na prvi videz logika Boga! Kako nedoumljiva! V tako preprostem nepomembnem koščku kruha se skrivajo pot, delo, trud, veselje in trpljenje človeka. Ta kruh, postavljen na oltar, se spremeni in postane daritev, postane telo, Kristusovo meso. Torej tudi trud, pot, veselje, trpljenje človeka po tej daritvi postanejo Kristusovo meso, telo. Nebo in zemlja, Bog in človek se srečata; to, kar je Božjega, si nadene človeško, in to, kar je človeškega, si nadene Božje. In kdo je akter te čudovite izmenjave? Iz Očeta po Kristusu Sveti Duh sam! Sveti Duh je ljubezen, ki izhaja iz ljubezenskega odnosa med Očetom in Sinom in taista ljubezen se "izliva v čas in prostor", v kruh in vino, da stvarno obudi, ko ju prejmemo, odtis Svetega Duha, ki ga vsak izmed nas nosi v sebi, da lahko v duhu in telesu postanemo podobni Kristusu, da ljubimo, kakor nas ljubi On. Zaradi greha smo bili odrešeni, torej ne moremo pozabiti, da smo potrebni njegove ljubezni in usmiljenja, ker greh je prav to, da zavrnemo Božjo ljubezen in usmiljenje, ker smo prepričani, da ju ne potrebujemo. Posledice tega pozabljenja so še večje, vodijo v veliko neurejenost odnosov s samim seboj in z drugimi. Ne gre za zunanjo neurejenost, ampak notranjo. Zunanja urejenost je večkrat lahko farizejska! Človek rad popravlja svoj zunanji videz, a to ni dovolj, pravi Jezus. Jezusova žrtev je izlila kri in s tem razodela, da je življenje v Bogu Očetu močnejše od teme smrti. In vsak dan pri evharistiji nam Sveti Duh izliva to moč, to upanje in to ljubezen v vstalem Kristusu. Ni trenutka v našem življenju, ki ne bi ga osvetljeval Sveti Duh; to pomeni, da je Kristusovo vstajenje v evharistiji sestop v kraljestvo mrtvih našega srca, naše skupnosti, da jo oživi. Samo kdor je okusil lepoto te skrivnosti v svojem srcu, ve, za kaj gre. Krstni list in potrdilo na papirju prejetega zakramenta sv. birme ne jamčita ničesar, ker je potrebno verovati z vsem srcem, mišljenjem in celo s telesom. "Tvoja vera te je rešila," nam odgovarja Jezus v svojem evangeliju, in kdor je moje meso in pije mojo kri, bo živel vekomaj, torej bo odrešen, to je osvobojen vseh smrtonosnih vezi znotraj svojega srca, ki mu gasijo ogenj ljubezni. Ta pa je večna, ker je že pred več kot 2000 leti premagala smrt greha.

Knjižna novost pri založbi Družina

R. Lucas Lucas: Bioetika za vse

Založba Družina nam je ponudila temeljno delo s področja bioetike in eno prvih knjig, ki zapolnjujejo praznino na področju žgočih moralnih vprašanj v zvezi z umetno oploditvijo, posegi na človeškem zarodku, poskusi genskega inženiringa in kloniranja ter o dilemah in odločitvah, povezanih z vprašanjem umetnega vzdrževanja in podaljševanja človeškega življenja.
Avtor knjige Ramon Lucas Lucas je ugledni profesor filozofije človeka, antropologije in bioetike na Gregorijanski univerzi in več drugih univerzah v Rimu in Madridu; med drugim je član vatikanske Papeške akademije za življenje.
Za izbor te knjige (prevod je delo Melite Valič) je bilo več razlogov, je poudaril urednik Založbe Družina, dr. Janez Gril. Prof. Lucas Lucas piše poljudno, strokovno zahtevno tematiko podaja pregledno in sistematično. Ker izhaja iz humanih, obče veljavnih načel, katerih temelj sta neponovljivost vsakega človeka ter imperativ človeškega dostojanstva - od trenutka spočetja do smrti, je ta knjiga dejansko "priročnik za vse" in ne morebiti vsiljevanje stališč Katoliške cerkve do zanjo nesprejemljivih praks prekinitve nosečnosti, poskusov na zarodkih in evtanazije - umora iz "usmiljenja."
Da gre za številna nadvse pomembna vprašanja, s katerimi se srečujemo v zakonu, spolnosti in pričakovanju otrok, ob različnih težkih boleznih ter v skrbi za umirajoče bližnje, sta poudarila tudi na predstavitvi sodelujoča strokovnjaka, dr. Roman Globokar, profesor na Teološki fakulteti, in dr. Tone Kunstelj, specialist pediater.

Prvi, v študentskih letih Lukasov slušatelj, je poudaril avtorjevo dosledno izhodišče, da je oploditev jajčeca - nova kombinacija dednega zapisa - dejanski začetek novega celostnega življenja, ta pa hkrati začetek nove osebnosti in njenega dostojanstva.

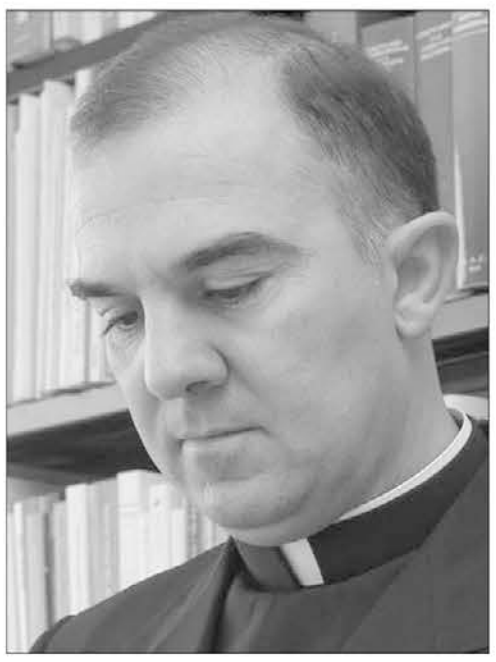

Ne glede na razhajanja o tem, ali gredo zarodku človeka enake pravice kot rojenemu in odraslemu človeku, pa tako avtorjevo stališče jasno kaže na abortivno plat kontracepcije.
Dr. Kunstelj, ki se poleg zdravniškega in predavateljskega dela posveča tudi svetovanju bodočim zakoncem, je omenjeno knjigo toplo priporočil neplodnim zakoncem, kolegom zdravnikom, ki se etičnim problemom, povezanih z diagnostiko in zdravljenjem, pogosto izogibajo ali jih pri svojem poslanstvu - hote ali nehote - površno obravnavajo, pa tudi duhovnikom, ki se v spovednici srečujejo tudi s tovrstnimi moralnimi vprašanji.
Bioetika za vse - dobrodošla tudi na knjižnih policah slovenskih družin!

Dušan Rogelj

Kratke

Izjava Slovenske škofovske konference ob potresu v Pakistanu

Ob potresu v Pakistanu, ki je v soboto, 8. oktobra, močno prizadel tamkajšnje prebivalce in zahteval zelo veliko število umrlih in veliko gmotne škode, Cerkev na Slovenskem izraža sočutje s tamkajšnjimi prebivalci in se pridružuje molitvi kristjanov po svetu za žrtve in njihove preživele svojce. Škofje v Cerkvi na Slovenskem vernike in vse ljudi dobre volje vabijo k solidarni pomoči in molitvi za prizadete.

Teden za življenje v Sloveniji

V stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani je bila v nedeljo popoldne, 9. oktobra, slovesna sveta maša ob sklepu Tedna za življenje. Vodil jo je nadškof Alojz Uran ob somaševanju duhovnega asistenta Gibanja za življenje, p. Vilija Lovšeta in kanonika Francija Petriča. Maše se je udeležilo veliko število ljudi; posebej lepo je bilo videti mlade družine z več otroki. Pela sta združena zbora iz župnij Ljubljana-Sv. Peter in Ljubljana-Sv. Trojica. Pri maši so sodelovali člani Gibanja za življenje.

Že sedaj sporočamo, da bo prihodnji teden z Novim glasom izšla tudi običajna oktobrska misijonska priloga. Priporočamo, berite!

Evangelji

Viljem Žerjal

29. NAVADNA NEDELJA

Iz 45, 1.4-6; Ps 96; 1 Tes 1, 1-5b; Mt 22, 15-21

Bog je ustvaril človeka po svoji podobi (1 Mz 1, 26.27). Božje podobe ni deležen samo veren človek. Kajti Bog je kakor sonce, ki sije nad vsemi. Je pa edini Bog, je Gospod. Zato vsi ljudje, vsak človek, nosijo v sebi Božjo podobo.
Prvo berilo, vzeto iz preroka Izaija, prikazuje delovanje Boga po poganskem kralju. Ta postane Božji maziljenec, četudi bi kazalo, da tak naslov pripada izkjučno Mesiji. Ali Bog se razodeva in poslužuje poganskega kralja Kira. In po njem zbere svoje ljudstvo, ki je razkropljeno po Babiloniji. Spodbudi zidavo templja v Jeruzalemu. Želi spraviti ljudi v soglasje. Zaradi tega pospešuje mir. V njem in po njem deluje Bog, ki ohranja Božjo suverenost v vsem in v vseh. Apostol Pavel piše v listu Korinčanom takole: "Nihče ne more reči: Jezus je Gospod, razen v Svetem Duhu. Različni so duhovni darovi, Duh pa je isti. Različne so službe, Gospod pa je isti. Različna so dela, isti pa je Bog, ki dela vse v vseh." (1 Kor 12, 3b-6)
Pri Izaiju v današnjem prvem berilu Bog zelo poudarja, in to kar trikrat: "Tako govori Gospod svojemu maziljencu, Kiru... Jaz sem Gospod in drugega ni, razen mene ni nobenega boga... ni nobenega razen mene, jaz sem Gospod in drugega ni." (Iz 45, 1.5-6)
Psalm pa takole poje: "Pojte Gospodu novo pesem, poj Gospodu vsa zemlja. Zakaj Gospod je velik in nadvse hvaljen, silen je bolj kot vsi bogovi... je naredil nebesa... priznajte Gospodu slavo njegovega imena!... Gospod kraljuje!" (Ps 96,1 nss).
Pavel hvali delo vere, napor ljubezni in vztrajnost upanja Solunčanov zato, ker so v središče svojega življenja postavili Kristusa.
Pismo Solunčanom - Tesaloničanom je najstarejši spis v Novi zavezi. Nam pa je skupaj z drugim pismom istim vernikom v Solunu posebno drag, zato ker nam je Solun dal sveta brata Cirila in Metoda kot slovanska apostola. Kar je znamenje močne vere, upanja in ljubezni, saj nam je daroval blagovestnika izrednega formata.
Za Gospoda so dobesedno goreli svetniki, kot npr. Terezija Velika Avilska, škof in mučenec Ignacij Antiohijski in evangelist zdravnik Luka, ki te dni godujejo (15.,17. in 18. oktobra).
Po njih je evangelij prišel med nas s čudovito pisno in tiskano besedo sv. Terezije Velike Avilske, v pismih škofa in mučenca Ignacija Antiohijskega, v evangeliju po Luku ter po krepostnem življenju, z močjo Svetega Duha, s popolno zanesljivostjo (prim. 1 Tes 1, 1-5b).
Pri njih ni bilo namreč nobenega klečeplazenja pred cesarjem in pred svetom. Posnemali so Kristusa. On je apostolu Jerneju prostodušno dejal:"Poglejte, pravi Izraelec, v katerem ni zvijače" (Jn 1,47).
Farizeji, ki so poslali svoje učence s hinavskim vprašanjem Jezusu: "Učitelj... Ali smemo dajati cesarju davek ali ne?" (Mt 22,15-17), jih je ena sama lokavost. Kajti ko bi Jezus dejal, da okupatorju ne smemo dajati nobenega davka, bi ga takoj zatožili Rimljanom, češ da ščuva ljudi k uporu oblasti. Če bi pa pozitivno odgovoril, bi ga onemogočili pri narodu, ki je Rimljane sovražil.
Toda pri vsem tem zvijačnem povpraševanju misli Jezus na podobo Boga v človeku. Kakor po prvem grehu, tako tudi danes kliče Adamu - človeku:"Kje si?" (1 Mz 3,9).
Kajti davku in cesarju nihče ne uide; da bi pa v sebi uresničeval Božjo podobo, je človek prelen, toda vse naše življenje pripada Bogu. Le njega moramo ljubiti z vsem srcem, z vsem mišljenjem in z vso močjo duše (Mr 12,29-31).
Četudi sta cerkev in država ločeni in na svojem področju neodvisni, ne moreta delati, kar bi hotela v škodo ljudi. Cerkev mora ob določenih vprašanjih povedati na glas, če državni zakon krši pravico in dostojanstvo ali celo življenje nedolžnega, kot npr. pri splavu:"Ni ti dovoljeno!" (Mt 14,4). Zdaj se jim je pridružil še zakon - poroka istospolnih.
Cerkev pri tem ne sme molčati, zato ker mora braniti zdravje in življenje v zakonu in družini, a tudi v javnosti.

Enajsto zasedanje škofovske sinode v Rimu

Evharistija, vir in vrhunec življenja

Od 2. do 23. oktobra poteka v Rimu ob koncu evharističnega leta 11. redno zasedanje škofovske sinode na temo *Evharistija, vir in vrhunec življenja in poslanstva Cerkve.* Leto evharistije, ki ga je oktobra 2004 razglasil pokojni papež Janez Pavel II., se je v istem času začelo z evharističnim kongresom v Guadalajari v Mehiki. Otvoritev zasedanja je bila 2. t.m. ob 9.30 v baziliki sv. Petra. V imenu Slovenske škofovske konference se ga je kot izvoljeni delegat udeležil ljubljanski pomožni škof msgr. Andrej Glavan.

O škofovski sinodi

Škofovska sinoda, ki ima posvetovalni značaj, je zborovanje iz različnih delov sveta izbranih škofov, ki se ob določenih časih zberejo, da pospešujejo tesno povezanost med rimskim papežem in škofi in z nasveti pomagajo rimskemu papežu pri skrbi za ohranjanje in rast vere in nravi, pri ohranjevanju in utrjevanju cerkvene discipline, pa tudi pri pretresanju vprašanj, ki se tičejo delovanja Cerkve v svetu. Škofovska sinoda, ki jo je prvi ustanovil Pavel VI. po Drugem vatikanskem koncilu, je neposredno pod oblastjo rimskega papeža. Papež sinodo skliče po potrebi in določi kraj zborovanja, potrdi izvolitev članov, določi vsebino, o kateri bodo razpravljali, in dnevni red. Sinodi tudi predseduje, za predsedovanje pa lahko izbere tudi namestnika. Sinodalna zborovanja so redna in izredna. Na njih škofje razpravljajo o stvareh, ki zadevajo blagor vesoljne Cerkve. Na posebnih zborovanjih pa pretresajo probleme, ki zadevajo le določeno regijo oziroma regije (npr. Evropo, Afriko).

Enajsta sinoda

Na tokratni sinodi 256 škofov iz 118 svetovnih držav razpravlja o aktualnih problemih Cerkve. To je prva sinoda Benedikta XVI., ki je pri otvoritvi spodbudil navzoče: "Molimo, da bo Sveti duh razsvetlil, navdihnil in vodil delo sinode. Da nas bo potegnil k človekoljubnosti, dogovoru in služenju resnici." Na srečanju so tudi tokrat predvideni posegi posameznih predavateljev, veliko več časa kot običajno pa je posvečenega skupnemu razpravljanju. Na dnevnem redu so zlasti teološka vprašanja, pa tudi ključne teme, ki so prisotne v sodobni Cerkvi, kot npr. o celibatu, pomanjkanju duhovnih poklicev in splavu. Med temami, ki sodijo na področje evharistije, je vprašanje pravice do obhajila za ljudi, ki so se ločili od zakonskih partnerjev in se znova poročili. Druga sporna tema je skupno obhajilo za katoličane in protestante, ki ga je nekdanji papež Janez Pavel II. vseskozi odločno zavračal. Udeleženci sinode iščejo rešitve tudi na vprašanja vedno nižje udeležbe vernikov pri svetih mašah v Evropi, Ameriki in Oceaniji. Na dnevnem redu imajo tudi pogovore ekumenske narave, in sicer o tem, kako okrepiti enotnost krščanskih Cerkva, kar je sveti oče opredelil za eno ključnih nalog v svojem pontifikatu.

Tokratno sinodo je sveti oče odprl z razmišljanjem o tem, da Boga ne moremo izključiti iz javnega življenja. V naši družbi namreč izkušamo izgubo občutka za sveto, priče smo razkristjanjenju, saj človek vse bolj misli, da je lahko samozadosten. Hinavci smo, če menimo, da gre za strpnost, ko govorimo o tem, da je Bog stvar osebnega prepričanja, obenem pa ne sprejemamo, da je še kako prisoten tudi v javnem življenju, v resničnosti sveta in našega življenja, je poudaril Ratzinger. "Ko se človek razglaša za edinega gospodarja sveta in lastnika samega sebe, ne more več biti pravičnosti. Prevladala bo le samovolja oblasti in interesov." Prisotne in vse razmišljujoče ljudi dobre volje je nato izzval z vprašanjem: "Ali ni naše krščansko življenje morda bolj kis kot vino, samopomilovanje, spor in brezbrižnost?" Zato je še enkrat pozval k pravemu spreobrnjenju, k prošnji, da bi nam bila dana "milost prave prenove", da ne bi ugasnila luč Boga. Parafraziral je besede preroka Izaije in poudaril, da je dobro grozdje postalo divje grozdje, pri čemer je imel v mislih "nasilje, prelivanje krvi in zatiranje". Obsodil je kršenje družbene pravičnosti, človekovo mržnjo do sočloveka. Samo če bodo kristjani ostali združeni v evharistiji, če bodo znali ohranjati živ plamenček vere, se bodo lahko izognili temu, da bo vino iz vinograda postalo "kis samozadostnosti, nezadovoljstva Boga in njegovega stvarstva".

Med predavatelji prvih dni sinode je imel posebno mesto beneški patriarh Angelo Scola. Med drugim je spregovoril o razsežnosti obreda: "Žal imamo zgrešeno podobo o obredu, saj to je najmogočnejše dejanje, ki ga lahko opravi človek. To je najvišja naložba osebne svobode v prostoru in času. Obred je namreč vdor moči Svete Trojice v ritem časa in prostora mojega bivanja, (...) je dogodek, ki me spodbuja, da se upognem drugemu in torej najdem pot iz sebe."

Papež je v prvih desetih dneh od blizu spremljal sinodo in v nedeljo, 9. t.m., pozval ljudi, naj molijo za škofe na zasedanju, da bi njihova posvetovanja prinesla primeren sad. Vse cerkvene skupnosti je spodbudil, naj v oktobru obnovijo svoja misijonska prizadevanja, saj, kot je pravil že Janez Pavel II., nas srečanje s Kristusom naravnost sili k temu, da pričamo in evangeliziramo svet. Pri oznanjevanju Božje ljubezni za vse narode, je še povedal Benedikt XVI., naj nam pomaga sv. Daniele Comboni, veliki evangelizator in zavetnik afriške celine.

Sveti oče je škofe izrecno spodbudil, naj imajo isto vero in iste misli, ki jih je imel Kristus. Njihova pričevanja so namreč znatno obogatila t.i. teologijo evharistije in obenem dokazala, da je prav evharistija danes pravo središče kateheze. Pomembno je, da se verniki tega zavedajo in da veliki zakrament, ki nam ga je pustil sam Kristus, izkušajo v vsakdanjem življenju. "Prav v evharistiji se namreč razodeva, da Božji načrt je načrt ljubezni za vsakega človeka."

DD

BEATIFIKACIJA Nemški kard. Clemens August grof von Galena

"Munstrski lev" razglašen za blaženega

V baziliki sv. Petra so 9. t.m. razglasili za blaženega nemškega kard. Clemensa Augusta grofa von Galena. Kard. von Galen, ki je od l. 1933 do smrti l. 1946 služboval kot škof v Munstru, se je l. 1941 uprl nacističnemu režimu, ko so ukazali odstranitev duševno in telesno prizadetih. Rodil se je l. 1878, že l. 1933 pa je nemške škofe spodbujal, naj nasprotujejo nekatoliškemu nauku nacistov. Pozneje je večkrat kritiziral tudi njihovo rasistično politiko. Škofa z vzdevkom "munstrski lev" je za kardinala imenoval papež Pij XII. Janez Pavel II. je odobril njegovo beatifikacijo.

Benedikt XVI. se je že pred nekaj meseci odločil za vrnitev k običajem pred pontifikatom Janeza Pavla II., po katerih beatifikacijo vodijo visoki cerkveni predstavniki, papež pa le kanonizacijo svetnikov. V skladu s to odločitvijo nedeljske maše ob beatifikaciji rojaka ni bral on, temveč prefekt kongregacije za vprašanja svetnikov kard. Jose Saraiva Martins. Kljub temu se je Benedikt XVI. proti koncu pridružil obredu.

NABREŽINA Mesečna konferenca

Pričevanje o Svetovnem dnevu mladih

Zaskrbljeni smo pričakovali mesečno konferenco, ki naj bi začela novo sezono v odsotnosti domačega župnika. Sicer nam je pater Janko med nedeljsko sveto mašo najavil morebitno prisotnost gospoda Breclja, ki je na okrevanju v Gorici. V župnijski dvorani se je zbralo lepo število poslušalcev, ki so hoteli pozdraviti svojega župnika in mu želeti skorajšnje popolno okrevanje. In res je gospod Bogomil sprejel vse poslušalce in seveda mlade skavte, ki so nam z besedo in sliko govorili o svojih občutkih in doživljanju ob letošnjem svetovnem dnevu mladih v Kölnu ob prisotnosti Benedikta XVI.

Večer se je pričel s petjem Lare Puntar, ki je ob spremljavi moževe kitare in svoje harmonike občuteno zapela nekaj pesmi. Sledil je opis osemdnevnega bivanja v Nemčiji, ki so ga podali Kristjan, Aleksandra, David in Peter. Mladi skavti, ki jih je vodil pater Pelicon, so se pridružili skupini iz Slovenije, čeprav so opravljali svoje verske dolžnosti tudi z italijanskimi vrstniki. Zanimiva je bila primerjava med papežem Janezom Pavlom, ki je vodil podobno srečanje v Torontu, in sedanjim Benediktom. Poljski papež se je znal neposredno približati mladini, medtem ko je sedanji dajal vtis, da je bolj bojazljiv, čeprav so bile njegove besede zelo globoke, ki so vsem segale v srca. Sicer nehvaležna in neprimerna primerjava med dvema velikanoma, ki vsak na svoj način uspešno vodita svoje vernike. Mladi so si bili edini, da so taka srečanja z milijonsko množico, ob prisotnosti ogromnega števila kardinalov, škofov in duhovnikov ter samega papeža, izjemno doživetje, ki vsakomur pušča neizbrisen vtis. Srečanje z mladino raznih držav, skupne molitve, kateheza, vsakodnevna misel, ki naj te vodi ves dan, so dejstva, ki utrjujejo tvojo vero in ljubezen ter spoštovanje do drugih. Ob zaključku je odlična pevka zapela še nekaj pesmi in publika je njo in skavte nagradila s hvaležnim aplavzom. Posebna pozornost je bila namenjena domačemu župniku, ki se tudi med okrevanjem vneto zavzema in zanima za svoje farane. Vsi smo mu zaželeli, da bi čimprej okreval in se vrnil med svoje vernike.

antek

Pismo g. nadškofu Dinu De Antoniju

"Družila nas bo vera in upanje v odrešenje!"

Spoštovani gospod nadškof!

Ko se Slovenci posvečamo v molitvi Srcu Jezusovemu, izrekamo tudi prošnjo, naj postane ves človeški rod kakor ena čreda in en pastir. Mnogokrat sem izrekala te besede, ne da bi si natanko predstavljala, kaj pomenijo. Da bi se ljudje različnih ras, starosti, zdravi in bolni, revni in bogati, združili v eno samo čredo, ki bi jo vodil nezmotljivo in popolno Veliki pastir? Utopija, pobožne želje ali od zdavnaj v srce položeno hrepenenje?

Zares si tega nisem mogla predstavljati vse do romanja v Lurd, ki je bilo tudi moje prvo. Priznam, srce je bilo prepolno dvomov. Tja sem peljala vnuka, izredno težkega invalida. Ljudi, s katerimi sem potovala, nisem poznala. Vedela sem le eno: družila nas bo vera in upanje v odrešenje, če ne že telesnih, vsaj duševnih nadlog.

Že na vlaku pa sem začutila: tu je drugače! Ljubeznivost prostovoljcev in organizatorjev je presegla vsako raven preproste uslužnosti. Izžarevala je vdano milino in polnost služenja, ki je na tisti meji, ko prinaša srečo tako tistemu, ki služi, kakor tistemu, ki je tega služenja deležen.

Na čelu te "črede ovac", iz tako različnih hlevov, s tako različnimi željami in potrebami je stopal dobri pastir, ki me je v nekih trenutkih resnično spominjal na Večnega in Skrbnega pastirja, ki ljubi svoje ovce.

To ste bili vi, spoštovani gospod nadškof! Niste spraševali, od kod smo prišli, katere narodnosti smo, zakaj gremo v Lurd. Preprosto ste z nami čutili, nas ljubeče osvajali s kristalno čistimi mislimi, ki so poveličevale družino, vodili po sočnih pašnikih in vzbujali bogata upanja, da nas Svetloba ne bo zapustila. Kako radi bi vam romarji izrekli vredno zahvalo! Za čudovite besede, za toplino in skrbi, ki ste nam jih izkazovali ves čas. Toda besede povedo tako malo! Srce pa je tako polno, da se razliva v jok in smeh, v molitev in pesem...

Mojega malega vnuka so prostovoljci primerjali z nekim drugim fantom: baje mu je bilo ime Elija in je sedaj že pri Bogu.

Preprosta ženska sem, spoštovani, toda ko je moj malček na koncu procesije nesel v simbolični dar jopič "barellierija", se mi je zdelo, da bo srce od ganjenosti in hvaležnosti skočilo iz prsi. Bila je ravno obletnica smrti moje hčerke, mame malega Aleksa, nikoli je še nisem čutila bolj blizu. In nikoli nisem čutila bliže Matere nas vseh, čudodelne, močne, brez vsakega zla, tako neskončno dobre in usmiljene.

V njene ljubeče dlani, spoštovani gospod nadškof, izročam vse vaše življenjske korake, vse, kar smo romarji na tej poti doživljali, je prihajalo do nas tudi preko vašega dobrega srca. Bog vas blagoslovi in nad vami naj bo večna svetloba Njegovega pogleda!

V imenu romarjev

hvaležna Marija Furlan in Aleks Mutavčič

Obvestila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da od 10. oktobra dalje poteka vsak ponedeljek od 15. do 16. ure rekreacijski sprehod po Pevmskem parku. Zbirališče je ob vhodu. Prijavite se pri poverjenikih!

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da je novi društveni sedež od srede, 12. t.m., na korzu Verdi 51, v pritličju notranje zgradbe (poleg dvorišča). Urad je odprt ob sredah od 10. do 11. ure.

Darovi

Za števerjansko cerkev: namesto cvetja na grob pok. Dragotu Maražu: druž. Lucijana Vogriča 50,00, druž. Slavka Klanjščka 50,00, N.N. 50,00, Olga Maraž 90,00, Terpinovi 50,00, N.N. 50,00; v spomin na pok. Edvino Terpin: druž. Simona Komjanca 50,00, družine Terpin, Mania' in Petejan 100,00, stric Marino z družino 150,00, druž. Slavka Klanjščka 50,00, druž. pok. strica Marčela 100,00, Marija Klanjšček Humar 50,00; druž. Dorni v zahvalo 40,00, N.N. v zahvalo 50,00, N.N. 60,00; N.N. 10,00; ob krstu Nike Paulin stari starši iz Štandreža 100,00, stari starši iz Števerjana in botra 150,00, očka in mamica 50,00; Ivan Vogrič v zahvalo za srečno trgatev 100,00; N.N. v čast Materi Božji za ljubo zdravje 100,00 evrov.

Za števerjanski cerkveni pevski zbor: v spomin na Edvino Terpin: druž. Terpin, Mania' in Petejan 100,00; stric Marino z družino 50,00; druž. pok. strica Marčela 50,00 evrov.

Čestitke

Z najboljšimi željami čestitamo župniku g. Viljemu Žerjalu ob praznični 50-letnici duhovniškega posvečenja. Svet slovenskih

Slovenske oddaje (od 14.10. do 20.10.2005)

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 14.10. do 20.10.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 14. oktobra (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 17. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 18. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 19. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Prvi leteči Slovenci. - Izbor melodij.

Četrtek, 20. oktobra: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

KD Gorica Prireditev ob 60-letnici obnovitve slovenskih šol v Italiji

"Šola mora biti narodna, apolitična, nravno neoporečna"

Te modre, jasne in tudi za današnje čase veljavne besede je zapisal poročevalec v Slovenskem Primorcu z dne 29. septembra 1945, tik pred začetkom veljave ustanovnega odloka, s katerim se je 8. oktobra 1945 obnovilo delovanje slovenskih šol v italijanski republiki po vojni vihri in težkih fašističnih časih. Te klene misli je v svoj nagovor vpletel prof. Peter Černic na ponovitvi proslave 60-letnice obnovitve šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji, ki je po množično obiskani prvi, "maratonski" izvedbi na Pomorski postaji v Trstu meseca maja doživela še svojo goriško, skrajšano različico v petek, 7. t.m., v Kulturnem domu, pred številno publiko, med katero so bili nekdanji in sedanji ravnatelji, profesorji, učitelji, predstavniki neučnega osebja, dijaki, njihovi starši ter ugledni gostje, med temi tudi sen. Miloš Budin, predsednik SSO za Goriško Janez Povše, predsednik SKGZ Rudi Pavšič in Lucia Barej, vodja urada za slovenske šole v Italiji. Bareieva se je v svojem kratkem posegu zahvalila vsem, ki so omogočili in se trudili pri uresničitvi prireditve, presevajoče trdnost in življenjskost slovenske šole, sloneče na zgodovinskih temeljih, a sveže zazrte v prihodnost in pripravljene na vedno nove izzive.

Foto Bumbaca

Prof. Černic je z zanosom dejal, da je to praznik, "posvečen spominu vseh tistih, ki so v nelahkih okoliščinah hoteli slovensko šolo, se zanjo žrtvovali in tvegali ter tako postavili temelje ponovnemu razcvetu slovenskega šolstva, ki ga je Gentilejeva reforma izbrisala". Poudaril pa je tudi, da je to praznični dan za današnje šolnike in obšolske institucije, kot je Sindikat slovenske šole, in nasploh praznik vseh, ki soustvarjajo podobo naše šole. V teh letih se je v njej marsikaj spremenilo, tudi njeno narodnostno tkivo, ki nedvomno sproža nova pedagoška vprašanja, katerim bo šola gotovo kos, saj je v svojem razvoju kljubovala marsikaterim težavam. Z odpravo meja naša šola ne bo več zamejska, manjšinska, in torej marginalna. S svojo specifiko odpira našim dijakom ne samo širša jezikovna obzorja, ampak jih navaja tudi k miselni prožnosti in odprtosti do drugačnega. Ob koncu šolanja jim je zato odprta pot tudi v širni svet, če si tega želijo. Ob sklepu je spet povzel misel pisca iz Slovenskega Primorca, naglašajoč aktualnost izrečenih besed: "šola mora biti narodna, mora namreč graditi in gojiti identiteto, mora pomagati dijakom, da odkrijejo svoje korenine v kulturi, jeziku in okolju, kateremu pripadajo". Mora pa tudi "razmišljati onkraj obzorja naše stvarnosti (...), v dimenziji evropske integracije in pluralnosti; v tem smislu mora šola ostati še naprej apolitična (...) in se odpreti svetu." Nravno neoporečna mora ostati, ker je "nastala iz čisto etičnih vzgibov" in ta etični naboj "ostaja jamstvo za obstoj in razvoj naše šole", kateri se obeta nov razcvet.

Petkovo praznično prireditev, katere spored je povezovala maturantka Ivana Černic z liceja S. Gregorčič, so uvodoma s svežino in z veseljem napojili mladi glasovi zbora srednješolcev SŠ I. Trinko iz Gorice, ki so pod vodstvom prof. Stefana Joba odpeli dve pesmi. Ena je izzvenela tudi v tercetu zalih deklet, Ivane, Beatrice in Nine.

Njen osrednji del je izoblikovala multimedijska predstava, ki je gledalce, pod naslovom Šestdeset mladih podob, s pomočjo petih ekranov vodila preko posnetkov, fotografij, dokumentov, pričevanj, poročil, grafik in daljnih spominov posameznikov po zgodovinskih poteh naše šole do današnjih dni. Vrsteče se podobe na nekakšni instalaciji iz obročev in platna so resnobno, hudomušno-duhovito, sanjavo ali igrivo, kot je pač zahtevalo besedilo, spremljali z branjem tekstov štirje igralci, Janko Petrovec, Vesna Maher, Danijel Malalan in Nikla Petruška Panizon. Vse je potekalo pod režijsko roko Martine Kafol, ki je tudi zbrala gradivo. Scenski pečat je prireditvi dal arhitekt Rajko Pertot.

Iva Koršič

SLOVENSKA SKUPNOST Pokrajinski svet

Od primarnih volitev do Kraškega parka

Zasedanje zadnjega goriškega pokrajinskega sveta SSk v ponedeljek, 10. oktobra, je bilo nadvse zanimivo. Po uvodnih besedah pokrajinskega predsednika Ivana Černica je bil govor o vsedržavnih primarnih volitvah za Unijo. Predstavniki SSk bodo prisotni na voliščih v vseh treh slovenskih občinah na Goriškem. Člani sveta so bili enotni v tem, naj se slovenski občani množično udeležijo teh volitev in podprejo kandidaturo Romana Prodija. Na zasedanju so ugotovili, da je nedopustno, če ena politična skupina dobi bodisi mesto predsednika pokrajine kot obe mesti za italijanski parlament. Važno je, da narodna stranka Slovencev v Italiji odigra pomembno vlogo, s tem da se predstavi z lastnimi kandidati. Znotraj pokrajinskega sveta je bil sprožen postopek za določitev kandidata za predsednika goriške pokrajine.

Deželni svetnik Špacapan je predstavil scenarije, ki bi se pojavili, če bi parlament izglasoval nov volilni zakon, ki uvaja proporčni sistem. Najbolj bi bil oškodovan Prodi, ki nima stranke. Z zadovoljstvom je pokrajinski svet vzel na znanje opozorilo predsednika Ciampija, da italijanska ustava ščiti jezikovne manjšine.

Na tokratno zasedanje je bil povabljen tudi David Černic, bivši podžupan občine Zagraj, ki je pokrajinskemu svetu poročal o vzrokih svojega odstopa. Deželni tajnik Damijan Terpin in občinska odbornica Mara Černic sta izrazil vsak svojo oceno glede zamenjave v odboru. Terpin je povedal, da je bilo v treh letih veliko narejenega, začenši z vključitvijo Gorice v seznam občin, v katerih se izvaja zakon 38, in z zagotovitvijo deželnega prispevka za srednjo šolo Trinko. Poudaril je tudi, da je goriški občinski odbor že namenil primerno vsoto za postavitev kipa Simonu Gregorčiču. Z veseljem je sklenil, da je za njim prišla na odborniško mesto mlada oseba, kar je za stranko še dokaz več, da v njeni sredi rastejo kakovostni kadri. Mara Černic se je zahvalila za zaupanje in poudarila pomembnost rednih in tesnih stikov s stranko. Nadaljevala bo že zastavljen program, je rekla, od Jeremitišča do šole Trinko in izdajanja dvojezičnih osebnih izkaznic. Tudi preko SSk naj se pokaže, da je slovenska narodna komponenta v občini Gorica viden in ustvarjalen dejavnik. Špacapan se je obema zahvalil in hkrati poudaril pomembnost čezmejnih načrtov, ki predstavljajo prihodnost za Gorico.

Kot zadnja točka je bil obravnavan osnutek za deželni zakon o Kraškem parku, ki ga je v deželnem svetu vložila SSk. To je stranka imela za neobhodno, kajti neobhoden je cilj, da ostane slovenska zemlja v slovenskih rokah. Če Kraški park mora že biti, naj ga upravljajo ljudje, ki so na tem področju zmeraj živeli in se s to zemljo preživljali cela stoletja. V tem trenutku so to jusi in srenje, združeni v agrarno skupnost. Da bi slovenski ljudje imeli priložnost spoznati to pomembno pobudo, je že stekla kapilarna predstavitev zakonskega osnutka po slovenskih občinah. Posamezna društva, ki so zainteresirana, lahko stopijo v stik s občinskim sekcijami SSk, ki bodo na razpolago za sodelovanje pri organiziranju predstavitve.

Trobilni ansambel Slovenske filharmonije

Uvodni koncert cikla Srečanja z glasbo

Silvan Kerševan, ravnatelj SCGV Emil Komel, je uvodni koncert priljubljenega glasbenega cikla Srečanja z glasbo pospremil z naslednjimi besedami: *Tudi za letošnje jesenske in zimske mesece smo ljubiteljem glasbene umetnosti namenili spored sedmih koncertnih večerov (...), kar so omogočili skupni napori treh osrednjih slovenskih društev. Vsebina je raznolika, dopadljiva, zato si nadejamo, da bo pritegnila v koncertne dvorane širok krog poslušalcev. Sicer pa Srečanja z glasbo jasno nakazujejo smernice, ki vodijo organizatorje pri programskih izbirah. Poudarek je na slovenski ustvarjalnosti in izvajalcih, pozornost posvečamo povezovanju ob meji in kulturnem utripu v srednjeevropskem prostoru.* S temi nazornimi besedami je zajeto bistvo koncertnih večerov, ki se bodo zvrstili v Kulturnem centru Lojze Bratuž in na nekaterih drugih prizoriščih. Na prvem večeru, 30. septembra, se je tako predstavil Trobilni ansambel Slovenske filharmonije, ki je nastal ob koncu leta 2002. Dirigentsko paličico je tokrat prevzela mlada in obetavna Andreja Šolar, ansambel pa se je ob tej priložnosti namenil predstaviti izključno dela slovenskih skladateljev. Od tega smo slišali celo dve krstni izvedbi. No, povejmo še, da se je letošnji uvodni koncert v Gorici pravzaprav "združil" s Kogojevimi dnevi, ki vsako jesen potekajo v Kanalu ob Soči. Tovrstni skupni koncerti počasi postajajo že tradicionalni, saj je zagotovo interes vseh organizatorjev čim širši zajem publike, razširitev "odmevnosti" tudi na druga urbana okolja. Kogojevi dnevi to prakso s pridom izvajajo že več let.

Prva skladba, ki smo jo v Gorici slišali, je najnovejše delo skladatelja Štefana Maurija. Skladbo z nenavadnim naslovom Jok vetra nad kraškimi teminami je skladatelj komentiral takole: Jok spominja na podivjanega Thanatosa - boga smrti, ki se je sprl z Erosom - bogom ljubezni, je vpijoče spominjanje iz poslednjih Evridikinih domovanj: klic nedolžnih prebivalcev, žrtev sina Noči, ki jim je namenil domovanje v kraškem podzemlju. Njim v spomin naj zvenijo (ti) zvoki. V nadaljevanju koncerta sta zazveneli še skladbi Moderato Assai / Ritmico Janija Goloba in za sklep trobilskega večera še znamenita Gallusiada staroste slovenskih modernistov Igorja Štuheca.

Jože Štucin

Gospodu

VILIJU ŽERJALU

ob zlatomašniškem jubileju iz srca čestitata

SLOVENSKA ŽUPNIJSKA SKUPNOST in CERKVENI PEVSKI ZBOR OD SV. IVANA V TRSTU

Kratke

Poziv sovodenjskim občanom

Sovodenjska sekcija SSk in občanska lista Skupaj za Sovodnje pozivata občane, naj se množično udeležijo primarnih volitev za Unijo, ki bodo v nedeljo, 16. oktobra, od 8. do 22. ure. Volišče bo v sovodenjski občinski knjižnici na Prvomajski ulici.

Literarni in umetniški večer v Doberdobu

SKD Hrast prireja v četrtek, 20. t.m., literarno-umetniški večer z naslovom Kras: barva in poezija, v katerem se bosta prepletala čar verzov in izpod čopiča na platno prenešene podobe. V agriturizmu Pri Cirili (Bratuževa ul. 6) v Doberdobu bo namreč ob 19. svoj likovni in pesniški opus predstavil umetnik Amerigo Visintini. Večer bo pravzaprav splet utrinkov v sliki, poeziji in glasbi. Visintini živi v Laškem in poezije piše v domačem bizjaškem narečju. V verzih se srečuje s številnimi tematikami: med njimi sta zelo pogost Kras in njegova kamnita pokrajina. Literarni del večera bo oblikoval sam pesnik, ki bo poezije bral v originalu. Slovenski prevod bo prisotni publiki podala Mateja Černic. Umetnika bo predstavil Igor Tuta, ki je poskrbel tudi za prevode v slovenščino. Literarni in slikovni del večera bo oplemenitila tudi glasba: s flavto bo namreč nastopila Iris Risegari, na klavir jo bo spremljal Aleksander Radetič. Razstava slik bo odprta od 21. t.m. do 18. decembra ob petkih od 16. do 22. ter v soboto in nedeljo od 10. do 22. ure.

Pobuda za postavitev spomenika msgr. Kazimirju Humarju

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice nameravajo prihodnje leto, ko se bomo spomnili 5. obletnice smrti **msgr. Kazimirja Humarja**, duhovnika, vzgojitelja, časnikarja, kulturnega delavca in organizatorja, postaviti v spominskem parku ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici doprsni kip. Zato pozivajo vse, naj darujejo sredstva za izdelavo bronastega doprsnega kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredništvu in upravi.

Za postavitev spomenika dr. Kazimirju Humarju ste do 31. avgusta 2005 darovali 3.730 evrov in 250 am. dolarjev.

Novi darovi: Stanislav Klanjšček 50,00 evrov; Š. A. 50,00 evrov.

ČOTOVA DRUŽINA NA VRHU SV. MIHAELA Solidarnostni večer Težka izguba naj lajša tegobe

Pomembno je, da vsakdo širi vrednoto darovanja!

Šele ko nam zdravje zmanjka, se zavemo, kakšen velik dar je to. Prav tako lahko bolj cenimo življenje, če se nam zgodi, da vidimo smrti v oči. Kdor tedaj najde v sebi moč, premaga žalost in naredi, kar je v njegovi moči, da bi bilo tudi sočloveku trpljenje lažje, bolj znosno.
Svojo plemenito solidarnostno pobudo v spomin na družinske člane, ki jih je zahrbtna bolezen odtrgala svojcem, so člani Čotove družine na Vrhu sv. Mihaela ponovili v lepih prostorih domače gostilne tudi letos, šestič po vrsti, in sicer 3. oktobra. Tokrat so se želeli na poseben način spomniti tudi bratranca Darina, ki je umrl le nekaj tednov prej. Žalost mora postati sredstvo pomoči, so povedali člani družine Devetak, da bi drugi ljudje lahko doživljali bolečino in trpljenje na bolj human način in da bi z znanstvenim raziskovanjem prej ali slej le premagali hude bolezni.
V imenu soprireditelja, društva sovodenjskih krvodajalcev, je Branko Černic spodbudil navzoče, naj vsak dan širijo okrog sebe vrednoto darovanja, saj "Kar boste danes darovali, bo v prid vsem ljudem!" Običajni gost večera, dr. Simon Spazzapan z onkološkega centra v Avianu, je tokrat pripeljal s sabo dr. Roberta Bortolussija, ki se v avianskem središču ukvarja s terapijo bolečine in drugimi blažilnimi medicinskimi posegi. Spazzapan je spregovoril o zadnjih raziskavah, novih načinih zdravljenja rakastih obolenj in uspešnem iskanju zdravil brez protiučinkov, ki bi omogočila bolj kakovostno življenje. Bortolussi, ki je bil pred Spazzapanom do leta 2002 odgovoren za hospic Via di Natale, pa je prisotnim obrazložil, kako z novejšimi prijemi spremljajo bolnika med njegovo boleznijo. Časi so se spremenili, je rekel, saj so se še pred nekaj leti "zdravniki bolj ukvarjali z boleznijo kot z bolnikom". Perspektiva se je spremenila, sedaj skušajo imeti pred sabo v prvi vrsti skrb za človeka. "Sredstev imamo na pretek, v premagovanju trpljenja smo lahko zelo učinkoviti". Tokrat sta kulturni spored s primernimi pesmimi oblikovali Mladinska vokalna skupina Vrh sv. Mihaela pod vodstvom Marje Feinig Tavčar in ženska vokalna skupina Danica, ki jo vodi Patricija Rutar Valič. Poseben gost večera pa je bilo Folklorno društvo Vipava. S svojimi izvirnimi pesmimi so v sočnem vipavskem narečju nastopile Ljudske pevke z Gradišča pri Vipavi, člani starejše folklorne skupine pa so v značilnih narodnih nošah ob spremljavi mladega harmonikarja prikazali splet živahnih ljudskih plesov iz Tržaške in gornjega Posočja.
Proti koncu večera je članica družine Devetak obudila živ spomin na drage rajne z branjem priložnostne poezije, dve vnukinji pa sta sklenili večer s pesmijo Angelček, posvečeno dragi babici Helki.

DD

Foto DPD

Gledališka sezona v Štandrežu

"Nergač" uvedel novo sezono

S komedijo Carla Goldonija *Nergač* se je začela v nedeljo, 9. oktobra, v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu gledališka abonmajska sezona, ki predvideva nastope raznih uveljavljenih amaterskih skupin iz Slovenije in seveda domačih igralcev, ki se bodo premierno predstavili v mesecu januarju 2006. Abonma prireja PD Štandrež. Prvo se je na sporedu predstavilo Amatersko gledališko društvo Kontrada iz Kanala. Skupina ima za seboj že več desetletij uspešnega nastopanja. Tudi na nedeljski predstavi so se gledališčniki iz Kanala dobro izkazali in uprizorili res prijetno Goldonijevo "commedio dell'arte". V tem slogu so bili tudi primerno izdelana scena in kostumi. Celotna predstava je bila sproščena in lahkotna. Ves ansambel se je dobro izkazal, prepričljivo pa je izstopal Fran Krnel v nosilni vlogi Šiora Todera Brontolona - Nergača.

Foto DP

Naslednja predstava v abonmaju bo v nedeljo, 6. novembra, z Manzarijevo komedijo Mrtvi ne plačujejo davkov gledališča Pod kozolcem iz Šmartnega ob Paki.

Sv. birma pri sv. Ivanu v Gorici

Sedem mladih prejelo darove Svetega Duha

Praznično okrašena cerkev sv. Ivana in v njej zbrani verniki so v nedeljo, 9. t.m., popoldne, ob krasnem jesenskem soncu, sprejeli goriškega nadškofa Dina De Antonija, ki je prišel v Slovensko pastoralno središče v Gorici, da bi podelil sv. birmo sedmim birmancem, Costanzi Frandolic, Jerneju Kerševanu, Mattii Marcosigu, Luki Terčiču, Eriku Proderuttiju, Noemi Cuzzucoli in Simonu Petru Lebanu. Dve leti so pod zelo skrbnim vodstvom katehistinje prof. Mirjam Bratine, ki jih je skušala čim boljše pripraviti na prejetje sv. Duha s tedenskimi srečanji in dvodnevno septembrsko duhovno obnovo na Sveti Gori, poglabljali svojo vero in utrjevali verske resnice, da bi postali vredni te milosti biti Kristusovi pričevalci. Mašni obred je vodil nadškof ob somaševanju msgr. Cvetka Žbogarja in patra Mirka Pelicona, upravitelja Slovenskega pastoralnega središča, ki je vseskozi spremljal pripravo na sv. birmo. Birmancem so na ta veliki dan stali ob strani prof. Bratina, botri, starši, sorodniki in ostali verniki, ki so prosili Boga, da bi bil tem mladim Sv. Duh svetel kažipot na življenjski poti. Nadškof De Antoni je v homiliji poudaril pomembnost tega zakramenta, ki je očem neviden, kot ljubezen, a samo s to milostjo lahko zaživimo polnost življenja, po kateri človek venomer hrepeni. Morda se mladi birmanci, pa tudi mi, ne zavedamo veličine tega zakramenta. Ko pa ga prejmemo, moramo njegovo moč nenehno utrjevati s tem, da ostanemo zvesti občestvu vernikov in molitvi, kateri se gotovo vsi premalo posvečamo, in seveda, da skušamo biti zmeraj zavzeti Božji pričevalci.

Starši se iz srca zahvaljujemo g. nadškofu za lep, z domačnostjo prežet obred, patru Peliconu, ki je prejšnji teden vodil devetdnevnico v pripravo na birmo, msgr. Žbogarju in prof. Bratini, ki je z veliko pozornostjo in zavzetostjo pripeljala naše otroke do tega pomembnega življenjskega mejnika. Najlepša zahvala naj gre tudi gospe Jolandi, ki je, kot ponavadi, natančno in okusno okrasila cerkev sv. Ivana, in pevcem, ki so s prof. Franko Žgavec in organistko Sandro Lombardi obogatili bogoslužno slavje, ter vsem, ki so pripomogli, da je bil to res praznično, radosti poln dan.
Bog naj poplača vsem in naj varno vodi naše birmance skozi vse življenjske preizkušnje!

SSO Sprejem nove odbornice Mare Černic

"Vztrajati moramo, sadovi bodo prišli!"

Foto DPD

Imeti moramo skupne prioritete, združeni bomo lahko veliko naredili, če bomo z zaupanjem gledali v prihodnost. To je bilo sporočilo, ki ga je želela dati nova goriška občinska odbornica za čezmejno sodelovanje in manjšino na srečanju v prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž prejšnji torek, 4. t.m. Predstavniki goriškega dela Sveta slovenskih organizacij Janez Povše, Damjan Paulin, Ivo Cotič, Peter Černic in Saša Quinzi, ki so ji priredili sprejem, so ji nazorno predstavili težave in upe, s katerimi se z njihovega zornega kota srečuje slovenska narodna skupnost na Goriškem v zadnjih časih. Vloga krovne organizacije je pomembna, so poudarili; prizadeva si za razvoj civilne družbe, zato si ne more zatiskati oči pred ovirami, ki zavirajo rast celotne goriške skupnosti. Omenili so vozel Trgovskega doma, ki mu več let po odobritvi zaščitnega zakona 38/2001 ni videti rešitve, problem šolstva, zlasti srednje šole Trinko, ki se je v dvanajstih letih že četrtič preselila v nov začasni sedež, sploh pa čezmejno sodelovanje, ki ne prinaša pričakovanih sadov. Povše je omenil uspel socialni projekt Mladinskega doma, ki nudi srednješolski mladini popoldanski pouk; poudaril je tudi nujo po sodelovanju znotraj manjšinske skupnosti in hkrati med dvema Goricama: "V tem prostoru lahko ustvarjamo Evropo, občutek pa imamo, da bi lahko naredili več." Paulin je omenil stisko Katoliškega tiskovnega društva, lastnika nepremičnin, ki ne prejema ne državnih ne deželnih prispevkov za svoje kulturno delovanje, pa mora plačevati visok občinski davek na nepremičnine ICI, ki ga močno bremeni. Velike stroške ima v primerjavi z drugimi športnimi združenji tudi ŠZ Olympia, ker se ne poslužuje občinske telovadnice, ampak zasebne. Poglavje zase predstavlja doprsni spomenik Simona Gregorčiča, ki naj bi se v Gregorčičevem letu ob stoletnici smrti goriškega slavčka postavil v občinskem parku: občina sicer dovoli ga postaviti, dobro pa bi bilo, so kar po vrsti poudarili vsi predstavniki krovne organizacije, ko bi tudi sama uprava - finančno ali vsaj simbolično - pristopila k pobudi, da bi vse mesto dojelo pomen tega goriškega pesnika. Cotič je poudaril, kako je nesmiselno in skoraj poniževalno, da sami sebi postavljamo kip, saj smo sestavni del Gorice, tudi sami njeni enakovredni meščani. Njegove misli je podkrepil Quinzi, ki je podčrtal vrednoto grajenja ne le skupnega goriškega prostora, ampak tudi skupnega goriškega spomina. Člani goriškega dela SSO so izpostavili tudi vlogo Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, ki je "več kot manjšinska šola"; v njej se izobražujejo tako Italijani iz Gorice kot Slovenci iz Slovenije. Zato gre za zanimivo delavnico sožitja, ki deluje kot pomemben dejavnik povezovanja goriškega prostora. Zaradi vsega tega bi ga morala tudi občinska uprava, menijo pri Svetu slovenskih organizacij, primerno podpreti. V zadnjih časih se govori tudi o mestnih jaslih, ki pa bi morale biti javne, t.j. občinske, so naglasili prisotni, s čimer se je odbornica strinjala. Vse potrebne moči je treba napeti, je povedal Černic, da se v doglednem času obnovi stavba v Kapucinski ulici za šolo Trinko; sedanja rešitev mora biti res samo začasna, saj je slovenska prisotnost potisnjena na sam rob mesta.
Mara Černic je bila hvaležna članom SSO-ja za vse, kar so ji povedali. Jasno je orisala delovanje in logiko občinskih odborništev ter povedala, kaj lahko naredi in kaj ni v njeni pristojnosti. "Moj predhodnik Terpin je veliko naredil za strukturo odborništva, ki ga zastopam," saj šteje šest zaposlenih oseb, od katerih trije dobro obvladajo slovenščino. Odborništvo naj bo zato na razpolago vsej manjšini, je predlagala, saj je lahko pomemben posredovalni in povezovalni člen s stvarnostjo na oni strani meje. Potem ko je navzoče seznanila z zadnjimi novostmi o posamičnih omenjenih zadevah, je zagotovila, da ostaja na razpolago za redne stike. "Do konca sedanje občinske uprave manjka še 20 mesecev," je povedala, "zato želim ojačiti strukturo na občini, saj ne vemo, kako pojdejo naslednje občinske volitve." Mara Černic veliko vlaga v tkanje vezi med ljudmi in skupnostmi na obeh straneh meje, saj se zaveda, da je to delo, čeprav zahtevno, vendarle bistveno, s časom bo gotovo prineslo svoj sad. "Spoznavati se, graditi zaupanje, ga preizkušati: vse to zahteva veliko časa, še zlasti na institucionalni ravni, potem pa počasi zori." Gorica se je v zadnjih letih močno spremenila tudi zaradi dela, ki ga je v svojem mandatu opravil odbornik Terpin. V prihodnost moramo zato gledati z zaupanjem in: "Če bomo skupaj vztrajali, bomo kaj naredili."

DD

Občina Gorica
Odborništvo za Kulturo

Regione Autonoma
Friuli Venezia Giulia

FONDAZIONE
Cassa di Risparmio di Gorizia

FRIULCASSA
CASSA DI RISPARMIO E PREVIDENZA
SANPAOLO

občinsko gledališče giuseppe verdi gorica
Prodaja abonmajev od ponedeljka, 10. oktobra 2005

Prodaja abonmajev in informacije:
Blagajna občinskega gledališča "Giuseppe Verdi" v Gorici, ulica Garibaldi 2/a, tel. 0481/33090
od ponedeljka do sobote od 9.30 do 12.30 ter od 16.00 do 19.30 (blagajna je zaprta ob praznikih in v ponedeljek, 17. oktobra 2005)

gledališka sezona 2005 - 2006

november 2005

torek, 8. novembra 2005
Proza
A.Gl.Di. srl
Paolo Rossi
Il Signor Rossi contro l'Impero del male
napisal **Paolo Rossi**
glasba izbrana s **Francom Battiatom**
igrata **Paolo Rossi**
in **La Compagnia Internazionale del Teatro di Rianimazione**
DEŽELNA PREMIERA

petek, 18. novembra 2005
Glasba in balet
Fundacija Operno gledališče Giuseppe Verdi iz Trsta
Verdijev Requiem, Giuseppe Verdi
dirigent **M° Daniel Oren**
sopran **Latonia Moore**, mezzosopran **Marianne Cornetti**,
tenor **Francesco Hong**, bas **Duccio Dal Monte**
Orkester in zbor **Fundacije**
Operno gledališče Giuseppe Verdi iz Trsta

četrtek, 24. novembra 2005
Proza
Fox & Gould Produzioni
Kar je videl majordom Joe Orton
igrata **Andrea Brambilla**-Zuzzurro in **Nino Formicola**-Gaspare
režija **Andrea Brambilla**

sreda, 30. novembra 2005
Veliki dogodki
Ansambel Vientos del sur de Buenos Aires
Pasiones - Tango y Musical
igrata **Erica Boaglio** in **Adrian Aragon**
produkcija Fox&Gould
DEŽELNA PREMIERA

december 2005

sobota, 3. decembra 2005
Glasba in balet
Euroconcert sarl
Ruska armada
Zbor, balet in orkester Ruske armade
vojaškega okrožja Sankt Petersburg
umetniški vodja **Yuri Bondarevko**
vodja baleta **Vladimir Vasilkov**
dirigent **Evgueny Sokolov**
DEŽELNA EKSKLUZIVA

nedelja, 11. decembra 2005
Proza
Diana Or.I.S.
Il medico dei pazzi (Zdravnik norcev)
Eduardo Scarpetta
režiser in igralec **Carlo Giuffrè**

torek, 20. decembra 2005
Glasba in balet
Alma Music Project
The Women of God
Gospel Mission
zamisel **Knaguija Higginsa**

januar 2006

četrtek, 12. januarja 2006
Proza
Compagnia del Teatro Moderno
Krčmarica
Carlo Goldoni
igra **Mascia Musy**
režija **Giancarlo Cobelli**
DEŽELNA PREMIERA

petek, 20. januarja 2006
Glasba in balet
Ballet Concerto Inaki Urlezaga
Don Kihot
glasba **L. Minkus**
koreografija **Marius Petipa, Gorski**
koreografska priredba **L. Giovine, Inaki Urlezaga**
prvi plesalci **Inaki Urlezaga, Caroline Queiroz Gaier**
DEŽELNA EKSKLUZIVA

četrtek, 26. januarja 2006
Proza
Compagnia Nuovo Teatro
Moje umetniško življenje
glasbena predstava **Jérôme Savary**
igrajo **Jérôme Savary, Nina Sacary, Carlos Pavlidis**
originalna glasba **Gérard Daguerre**

februar 2006

ponedeljek, 6. februarja 2006
Proza
a.ArtistiAssociati di Gorizia
Gianrico Tedeschi
Smemorando
igrata **Sveva Tedeschi, Gianfranco Candia**
režija **Gianni Fenzi**

torek, 14. februarja 2006
Veliki dogodki
Teatro 10
Fantom iz opere
iz romana **Gastona Lerouxja**
libreto **H. Troy** in **P. Orlandelli**
glasba **Mozart, Beethoven, Bach, Liszt, Gounod, Prokofiev, Verdi**
režija **André De La Roche**

ponedeljek, 20. februarja 2006
Glasba in balet
Rusija v glasbi med pravljicami in bajkami
Simfonični orkester ArsAtelier
Vokalna skupina Le Pleiadi - M° zbora **Manuela Marussi**
Zbor Furlanije Julijske krajine - M° zbora **Cristiano Dell'Oste**
mezzosopran **Romina Basso** - pianist **Mikhäil Rudy**
dirigent **Marco Feruglio**
v sodelovanju s:
Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo "Emil Komel" Gorica
Akademijo klavirskih etud "Antonio Ricci " Videm
Kulturnim Centrom "Lojze Bratuž" Gorica
DEŽELNA PREMIERA

marec 2006

četrtek, 2. marca 2006
Glasba in balet
Balet in Orkester SNG iz Maribora
Trnuljčica
režija in koreografija **Dinko Bogdanić**
v okviru projekta čezmejnega sodelovanja s
SNG Nova Gorica
DEŽELNA EKSKLUZIVA

sobota, 25. marca 2006
Glasba in balet
Edit Eventi
Vinicio Capossela v živo
Ovunque proteggi - nova turneja

petek, 31. marca 2006
Proza
Teatro Stabile del Veneto – Teatro Stabile di Catania
George Dandin ali Zmedeni soprog
Molière
prevod **Enrico Groppali**
igrata **Lello Arena, Gaia Aprea**
režija **Luca de Fusco**

sreda, 15. marca 2006
Veliki dogodki
AGR Associati
The Official Tribute
to The Blues Brothers
dirigent **Simon Foster**, koreograf **Michael King**
DEŽELNA PREMIERA

april 2006

četrtek, 6. aprila 2006
Glasba in balet
SNG Ljubljana
La Traviata
Giuseppe Verdi
režija **Lutz Hochstraate**
scenografija **Rudolf Rischer**
kostumi **Bettina Richter**
igra **Martina Zadro** v vlogi Violete
DEŽELNA EKSKLUZIVA

torek, 11. aprila 2006
Proza
Politeama Mancini srl – Argot Produzioni
Romeo in Julija
William Shakespeare
prevod in priredba
Stefano Antonelli in **Maurizio Panici**
igrata **Martina Stella** in **Gabriele Russo**
DEŽELNA EKSKLUZIVA

torek, 18. in sreda, 19. aprila 2006
Veliki dogodki
Duetto 2000
Momix
Sun Flower Moon
Moses Pendleton
DEŽELNA PREMIERA

05|06

začetek predstav ob 20.45

iVerdi

Razstava slikarke Alice Fegitz (1869-1957) v Državni knjižnici v Gorici

Na novo odkrita tržaška slikarka, po očetu slovenskega rodu

V petek zvečer, 30. septembra, so v Državni knjižnici v Gorici odprli razstavo do pred enim letom pozabljene tržaške slikarke Alice Fegitz por. Luzzatto, ki je živela med leti 1869 in 1957 in je bila tipična predstavnica tistega srednjeevropskega meščanstva, ki je od nekdaj označevalo Trst. Po očetu Karlu Fegicu, ki je bil po rodu iz Ajdovščine, a se je v začetku 19. stoletja z družino preselil v Trst, je bila Alice Fegitz slovenskega rodu in je tudi zato med pokrovitelji razstave Občina Ajdovščina.
Na razstavi v goriški Državni knjižnici, ki bo na ogled do 12. novembra letos, je na ogled 37 olj na platno različnih dimenzij, desetina pastelov in več slikarkinih dnevnikov ter drugega dokumentarnega gradiva; razstavljena dela so manjši izbor tihožitij, marin, krajin iz Trsta in okolice, portretov otrok in tržaških meščanov kot tudi vedut iz Afrike.
Na dobro obiskanem odprtju razstave je poleg goriškega občinskega odbornika za kulturo Claudia Cressattija o umetnici spregovoril likovni kritik Claudio H. Martelli, predstavili pa so tudi zajeten katalog o avtoričinem likovnem delu z zgodovinskimi in kritičnimi zapisi več avtorjev. Razstava Alice Fegitz namreč nosi podnaslov Slike in poti zgodovine in nam predstavlja slikarko, ki je že kot petnajstletna dijakinja in kot predstavnica zelo premožne meščanske družine vstopila v svet slikarstva, saj je že takrat obiskovala slikarsko šolo goriškega slikarja Giuseppa Garzolinija (1850-1938), pejsažista, ki se je nagibal k impresionizmu. Prvo ohranjeno delo Alice Fegitz je iz leta 1886, zadnje delo pa je slikarka naredila samo tri dni pred smrtjo leta 1957.
Alice Fegitz se je leta 1896 poročila z zelo znanim odvetnikom Giuseppom Luzzattom, ki je bil iz ene najbolj znanih in uglednih judovskih družin v Trstu, ki je bil na prelomu 19. in 20. stoletja mesto z največ narodnostno mešanimi zakoni. Prav devetdeseta leta 19. stoletja in ves čas pred prvo svetovno vojno je najboljše obdobje ustvarjanja slikarke Alice Fegitz, ki je slikala predvsem v tehniki olje na platno, tudi večjih dimenzij, nikdar manieristično, ampak dovršeno in tudi z lastnim likovnim jezikom, ki je bil vedno razpet med realističnim slikanjem znane tržaške slikarske šole 19. stoletja, poetičnim realizmom, secesijo in impresionizmom.
Alice Fegitz se je posvečala predvsem portretom, krajinam, marinam, upodobitvam tržaških in istrskih vedut in tudi krajinam iz Afrike, predvsem pa je za seboj pustila veliko slik in upodobitev tržaških meščanov in svojih sorodnikov, ki so živeli na prelomu 19. v 20. stoletje.
Kot predstavnica visokega meščanskega sloja je Alice Fegitz veliko potovala, obiskovala muzeje in umetniške krožke tedanjega časa, spoznala je domala ves kulturni svet tedanjega Trsta in Italije ter Dunaja; sloviti pisatelj James Joyce je bil, denimo, pri njej doma (1912-1914) hišni učitelj angleščine za njenih pet otrok.
Težave za slikarko se začno leta 1926, ko Mussolini doseže, da se v Italiji uvede poseben zakon, t.i. "zakon o rasah" in njen mož zaradi judovskega rodu do srede tridesetih let izgubi prav vse javne nazive in javna dela. Leta 1940 ji umre najmlajša hčerka Laura, kar stre umetnico, ker ji zaradi rasističnih zakonov italijanskih fašistov tudi mož leto kasneje umre in umetnica se umakne v zasebnost, odene se v črnino, ki jo nosi do smrti.
Njen sin Pierpaolo Fegitz je leta 1945 ustanovil zasebni raziskovalni in javnomnenjski inštitut DOXA in velja za enega od očetov sodobne statistike na svetovni ravni.
Alice Fegitz je po vojni živela v družinski vili v ulici Rossetti v Trstu v globoki depresiji vse do smrti pri 88. letih.

Jurij Paljk

Nova publikacija založbe Mladika

Rebulov zbornik

Šestindvajsetega marca 2004 so na Občinah pri Trstu potekali Primorski slovenistični dnevi. Del predavanj je bil posvečen literarnemu ustvarjanju pisatelja Alojza Rebule ob njegovi življenjski osemdesetletnici. Rebulov zbornik zbira torej vsa besedila predavanj s tega dela simpozija in še nekaj drugih esejev, ki dopolnjujejo podobo Rebulovega življenja in dela. Avtorji prispevkov so poznavalci in raziskovalci Rebulovega dela iz zamejstva in matice: Helga Glušič (Alojz Rebula), Marija Pirjevec (Duhovna os Rebulove proze), Kajetan Gantar (Rebula in antika), Jadranka Cergol (Recepcija antičnih filozofskih kategorij pri Alojzu Rebuli), Igor Škamperle (Biblijske in mitološke teme v opusu Alojza Rebule), Jože Horvat (Dva dnevniška tipa), Nada Đukić ("Psihološke" novele Alojza Rebule), Majda Artač Sturman (Plovba med otočji zgodovine in fantazije), Diomira Fabjan Bajc (Prepustiti se Sibilinemu vetru) in Martina Ožbot (Romanski jezikovni elementi v Rebulovem Nokturnu za Primorsko). V zadnjem poglavju je še zbrana bibliografija Rebulovih del in literature o njem in njegovem delu, ki jo je pripravila Jadranka Cergol.
Delo, ki prinaša v glavnem izvirne, še neobjavljene eseje in študije o Rebulovem umetniškem in duhovnem svetu, njegovem odnosu do antike, njegovih slogovnih izbirah in jeziku, je opremljeno tudi s fotografskim gradivom.
Zbornik, ki ga je uredila prof. Lojzka Bratuž, je izšel v sodelovanju s Slavističnim društvom Trst- Gorica-Videm in z Goriško Mohorjevo družbo.

Foto JMP

Za naš jezik

Sinoči, nocoj, lani, letos

Sinoči pomeni: *včeraj zvečer* (ital. *ieri sera*). Beseda je sestavljena iz: *s + noči = to noč*. Obstaja seveda tudi pridevnik **sinočnji**;
nocoj pomeni: *danes ponoči ali zvečer* (ital. *stanotte ali stasera*), lahko pa tudi *prejšnjo noč* (ital. *la notte scorsa*). Dobro poznamo prelepo narodno: *Nocoj pa, oh, nocoj, ko mesec* ***svetil bo...***, lahko pa imamo tudi stavek v sedanjem času: *Nocoj se* ***počuti*** *boljše*, ali v pretekliku: *Prav nocoj* ***so se*** *posveti* ***končali***. Obstaja tudi pridevnik **nocojšnji**:
lani pomeni: *lansko leto* (ital. *l'anno scorso*). Včasih uporabljamo pridevnik **lanskoleten**, vendar je veliko pripravnejši in krajši **lanski**, dobro poznan po reklu: *Zanimati se za kaj kakor za lanski sneg*;
letos pomeni: *to leto* (ital. *quest'anno*). Nastal je tako, kot *danes*: *leto + s*, t.j. *leto to*. Njegova uporaba ne upada, prav tako kot drugi pa ima tudi pridevnik **letošnji**.
Upam, da bomo vse naše zanimivejše časovne prislove uporabljali, zato da ne padejo v pozabo!

Štipendije sklada »D. SARDOČ«

Upravni odbor Sklada »D. Sardoč« - Onlus razpisuje natečaj za dodelitev sledečih štipendij:

- pet štipendij v znesku petsto evrov, za učence Državne dvojezične osnovne šole v Špetru. Prošnji mora biti priložen družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;
- šest štipendij v znesku tisoč tristo evrov za univerzitetne študente. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: fotokopija univerzitetne knjižice z učnim načrtom in izidi opravljenih izpitov, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;
- štipendijo v znesku tri tisoč evrov, za podiplomski študij ali specializacijo. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: potrdilo o opravljenem univerzitetnem študiju s končno oceno, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov.

V prošnjah morajo biti navedeni podatki o drugih prejetih štipendijah. Pri dodelitvi štipendij bo upravni odbor upošteval predvsem študijske uspehe in potrebe prosilcev na osnovi 5. člena statuta sklada. Štipendije bodo dodeljene do 30. novembra 2005. Za vse potrebne informacije so na razpolago člani odbora Boris Peric (048132545), Zdravko Custrin (0481387310) in Karlo Černic (048178100). Zainteresirani naj dostavijo prošnje do **31. oktobra 2005** v zaprti ovojnici na sledeči naslov: SKLAD - FONDAZIONE D. SARDOČ C/O Studio Legale - Odvetniška pisarna SANZIN, ulica Diaz št. 11, 34170 Gorica.

Vabilo k abonmaju
ABONMAX
novost letošnje gledališke in filmske sezone
Skupni abonma SSG (6 predstav)
Kinemax (10 filmov)
V času abonmajske kampanje 37,00 evrov k ceni izbranega abonmaja
Velja za Kinemax - Tržič in Kino Vittoria - Gorica tudi za 2 osebi
Abonente prosimo, da čimprej dvignejo abonma pri blagajnah

gledališka sezona abonma 05/06
...z drugimi besedami, v novo poglavje.
SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE TEATRO STABILE SLOVENO
vpisujemo abonma za sezono 05-06
GORICA
V Gorici vpisujemo do 17.10. pohitite
Vpisovanje poteka pri blagajni Kulturnega doma od ponedeljka do petka - tel.: 0481 33288
10.00 - 12.30 16.00 - 18.00
v Katoliški knjigarni od torka do sobote
8.00 - 12.00 15.30 - 19.30
TRST
vpisujemo do 21.10.
Vpisovanje poteka pri gledališki blagajni od ponedeljka do petka
10.00 - 13.00 17.00 - 20.00
tel.: 040 362542 ali Brezplačna številka 800 214 302
vpis abonmajev sprejemajo tudi poverjeniki
"ena izmed najboljših slovenskih predstav lanske sezone"
Sofokles
abonma 05/06
KRALJ OJDIPUS
režiser Vito Taufer
gostujoča predstava Gledališča Koper v koprodukciji s Prešernovim gledališčem Kranj
otvoritev gledališke sezone 05/06
Gorica - Kulturni dom
ponedeljek 17.10. - 20.30
združeni abonmaji
www.teaterssg.it

BARKOLANA Praznik morja

Zmagala je tehnologija

Največja enodnevna jadralska regata na svetu z vzporednim startom – Barkolana - se je končala z zmago visoko tehnološke jadrnice Skandia, ki jo je z mastno vsoto denarja financirala tržaška pokrajina; na krovu jadrnice je posadka odlično odgovarjala ukazom skiperja Lorenza Bressana. Slednji je v močni burji vodil od starta do cilja in poleg tega postavil še nov rekord regate, ko je na cilj prispel po 58 minutah in 20 sekundah. Slovenska Maxi Jena s krmarjem Mitjo Kosmino je bila s petimi minutami zaostanka druga, tretji pa je bil italijanski Shining z Domenicom Cilentijem. Dušan Puh je bil z Velikim viharnikom četrti.
Na letošnji 37. izvedbi Barkolane je nastopilo kar 1.752 jadrnic. Veliko število manjših bark pa je moralo zaradi premočnega vetra ostati v pristanu. Jadralci leteh so se po vsej verjetnosti pridružili tisočerim, ki so 'regati regat' sledili z nabrežja ali pa z obronkov Krasa.
Praznik morja in predvsem nedeljskih jadralcev je vsekakor uspel, saj je tudi sonce - po več dnevnem dežju - končno zasijalo.

Foto Kroma

Kratke

SLORI / Tri raziskovalne naloge

SLORI - Slovenski raziskovalni inštitut je v okviru Programske konference, ki se je odvijala v letih 2002 in 2003 v organizaciji SKGZ in SSO, pripravil tri raziskovalne naloge.
Anketo o pogledu mladih na manjšino in njeno organiziranost so izpeljale Daša Bolčina, Maja Mezgec, Zaira Vidali in Anna Wehrenfennig; Maksimiljan Gulič je v okviru problematike stanja in perspektiv slovenskega gospodarstva izvedel sondažo med trgovskimi podjetji; študijo o stanju, problemih in perspektivah slovenskih kulturnih in prosvetnih društev v Italiji pa je pripravil Emidij Susič.
Izsledki vseh treh raziskovalnih del so bili predstavljeni na zaključnem zasedanju Programske konference in letos objavljeni v publikaciji MLADI, GOSPODARSTVO, KULTURA: analiza stanja za razvoj slovenske manjšine v Italiji, ki sta jo uredila Norina Bogatec in Emidij Susič.
Na Inštitutu so se odločili, da priredijo tematske delavnice, da bi se na osnovi pridobljenih rezultatov in izpostavljenih ugotovitev razvila konstruktivna razprava.
V delavnicah bodo obravnavana vprašanja, ki jih raziskovalni izsledki označujejo kot najbolj pereča, problematična ali globoko občutena. Skupinskega dela se lahko udeleži kdorkoli.
Predstavitev vsebin in koledarja tematskih delavnic bo na srečanju z naslovom OD RAZISKOVALNIH SPOZNANJ DO UPORABNIH NAPOTKOV, ki ga prireja SLORI v petek, 14. oktobra, ob 18. uri v dvorani Zadružne kraške banke na Opčinah. Toplo vabljeni!
(Info: 040-636663, trst@slori.it)

In memoriam: umrla je ga. Marta Godina

V nedeljo, 18. septembra, je odšla v večnost ga. Marta Godina por. D'Agostino. Na pogrebu ji je nečakinja v imenu sorodnikov iz Gorice in Trsta izrekla v slovo naslednje besede: "Draga teta Marta, za vedno si odšla k Očetu domov. Ko se od Tebe danes poslavljamo, bi ti radi izrekli vso našo hvaležnost za Tvoje odprto srce, ki si ga vedno imela do vseh nas sorodnikov in tistih, ki si jih srečala na poti življenja. Hvala, draga teta Marta, za vse, kar si nam darovala, posebno za lepi zgled ljubezni do bližnjega. Gospod, ki je obljubil, da bo povrnil vsak kozarec vode, ki smo ga z ljubeznijo darovali, je gotovo danes že Tvoj plačnik, ko Te je sprejel v večno bivališče odrešenih. Med nami boš ostala v lepem spominu kot dobra in draga sorodnica.
Počivaj v večnem miru!"

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV Dekanijska revija

Trenutek srečevanja in skupnega duhovnega utrjevanja

"Vztrajajmo, to je naše, to se splača" – s spodbudnimi besedami, ki izražajo zaupanje v pomen in vlogo požrtvovalnega dela cerkvenih zborov znotraj slovenske skupnosti, je predstavnica barkovljanskega cerkvenega zbora Vera Poljšak pozdravila vse pevce in poslušalce, ki so se v soboto udeležili druge revije zborov openske dekanije. Revija, ki jo Zveza cerkvenih pevskih zborov prireja ob sklepu evharističnega leta, je v prvi vrsti trenutek srečevanja in skupnega duhovnega utrjevanja. Zbrano vzdušje pobožne molitve je obarvalo izvedbe pesmi, s katerimi nastopajoči zbori niso predstavili koncertnega programa, temveč utrinek iz svojega rednega cerkvenega delovanja. Večer se je pričel v duhu prisrčnih Marijinih pesmi v izvedbi pevcev barkovljanskega cerkvenega zbora, ki so tako obudili spomin na letošnjo rožnovensko procesijo. Zbor je vodila Aleksandra Pertot, na orgle pa je spremljal mojster Giuseppe Zudini. Po pevskem pozdravu gostujoče skupnosti se je revija nadaljevala z najmlajšimi udeleženci, pevci otroškega zbora Kraški cvet, ki pod suverenim vodstvom sestre Karmen Koren lepšajo bogoslužje v cerkvi v Trebčah. Disciplinirane pevce je

Foto Kroma

na orgle spremljala mlada Alenka Cergol. Ljudski napevi in pesem poljskega skladatelja Chlondowskega so sestavljali program edine ženske zasedbe na programu revije, in sicer zbora Prosek-Kontovel, ki je pel pod vodstvom Marka Štoke in ob spremljavi Tomaža Simčiča.
Evharistične pesmi so bile vezna nit večera, za katerega so zbori izbrali pretežno pesmi slovenskih skladateljev. Nekateri so se spomnili tudi ustvarjalcev, ki so bili vezani na župnijsko stvarnost, kot je skladatelj Herman Kjuder iz Dutovelj, katerega je mešani cerkveni zbor z Repentabra podal nekaj pesmi a cappella pod vodstvom Antona Bedenčiča. Tudi pevci zbora Mačkolje (ki se lahko ponaša z nizko povprečno starostjo članov) so se odločili za evharistične vsebine in slovenske pesmi, a so ohranili za finale še majhno presenečenje, in sicer razgibano afriško duhovno pesem. Zbor učinkovito vodi Andreja Štucin, na orgle pa je ob tej priložnosti spremljala Metka Jereb. Solidna tradicija openskega cerkvenega petja je zaživela v nastopu zbora sv. Jernej, ki je pod vodstvom Janka Bana in ob orgelski spremljavi Davida Lenise podal pesmi treh pri nas zelo priljubljenih avtorjev, kot so Emil Komel, Zorko Harej in Vinko Vodopivec. Organizatorjem revije je bilo v posebno veselje, da so se večera udeležili tudi pevci iz mestnega jedra, in sicer priložnostno združena zbora od Sv. Ane in Salezijancev. Dejstvo, da sta združeni zbor pripravila na nastop in spremljala dva mlada glasbenika, Iztok Cergol in Paolo Vigini, je predstavljalo obenem spodbuden znak optimizma v prihodnost cerkvenega petja. Zborovodkinja Tamara Ražem pa vliva veliko energije v samozavestne pevce zbora Lipa iz Bazovice, ki so se v svojem nastopu dotaknili tudi klasikov tuje literature ob spremljavi pianistke Nede Sancin.
Dvourni spored je povezoval Tomaž Susič, s priložnostno mislijo pa je navzoče nagovoril dekan Anton Bedenčič. Njegovo poglabljanje pomena evharistije kot bistveni trenutek srečanja s sobratom in z Bogom je postalo izhodišče za razmišljanje o pristopu k bogoslužju, ki ga cerkveni pevec mora imeti kot posrednik določenih verskih vsebin. V ta namen je govornik poudaril vlogo ljudskega petja, ki povezuje in omogoča izrazitejše doživljanje duhovnega trenutka. Prav v duhu skupnega doživljanja verskega sporočila sta revijo pečatila blagoslov mons.Vončine in petje združenega zbora ZCPZ, ki ga vodi Edi Race.

RP

OPZ LADJICA
vabi
v nedeljo, 16. t.m., ob 16.30
na lutkovno predstavo
PRAVLJICA O MEZINČKU
Gledališče Zapik iz Ljubljane
Igra bo na sedežu zborov v Devinu

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
vabi pritrkovalce začetnike na uvodni tečaj, ki bo v Marijanišču na Opčinah
v soboto, 15. oktobra, ob 16.30
Izpopolnjevalni tečaj pa se bo začel ob **18. uri**

SKLAD MITJA ČUK *vabi*
v soboto, 15. oktobra 2005, ob 20. uri
v Bambičevo galerijo na odprtje likovne razstave
Klavdija Palčiča **ZNAMENJA ČASA**
Predstavitev *mag. Jasna Merku'*
Glasbeni utrinek kitarist *Marko Feri*
Proseška ul. 131, Opčine
Razstava bo odprta od 15. oktobra do 3. novembra 2005, od ponedeljka do petka med 10. in 12. ter 17. in 19. uro

POGOVOR Igor Zobin

Fisa...armonie in še marsikaj

Konec septembra je v Trstu zazvenel glas koncertne harmonike, saj so mladi harmonikarji različnih starosti nastopili v solističnih, komornih in orkestrskih kategorijah tretjega mednarodnega tekmovanja "Fisa...armonie". Ocenjevalno komisijo so sestavljali strokovnjaki iz Italije in Slovenije, med katerimi je bil tudi mladi tržaški harmonikar Igor Zobin. Dejavni koncertant in dobitnik prestižnih nagrad na svetovnem merilu se je tokrat prvič preizkusil v vlogi člana žirije.

Pred tremi leti si zmagal v kategoriji koncertantov na prvem tekmovanju Fisa...armonie, zdaj pa si prestopil na drugo stran...

Ob prvi izvedbi tekmovanja se mi je zdelo primerno, da bi predstavljal Glasbeno matico in tržaške harmonikarje v kategoriji koncertantov in izkušnja se je izkazala kot povsem posrečena. Leto kasneje pa sem stopil

stopničko višje, saj sem nastopil kot gost na koncertnem delu tekmovanja, letos pa sem se preizkusil v komisiji. Nov izziv je bil izredno zanimiv, saj sem prvič imel možnost prisluhniti avdicijam na drugačen način, bolj umirjeno, a s prav tako veliko odgovornostjo. Na podlagi lastne izkušnje vem, kaj si kandidat pričakuje, kako se lahko počuti, zato sem se skušal postavljati v kožo tekmovalcev. Predvsem sem skušal poglabljati vtise in razumeti, kaj je vsak izvajalec želel ponujati z emocionalnega vidika.

Katere so lastnosti dobrega tekmovalca?

Tekmovalec se ne sme ustrašiti, če zgreši kakšno noto, ampak mora razkrivati svojo glasbeno osebnost. Čistost in hitrost predstavljata največjo skrb za večino kandidatov, v resnici pa za žirijo ni toliko pomembno, da glasbenik izpelje najzahtevnejši program, ampak da ga obvlada z muzikaličnega vidika. Isto seveda velja za dobre koncertante, ki pogosto zaslepijo poslušalca s tehnično neoporečno izdelano skladbo, medtem ko so pomanjkljivi na drugih in za glasbenika bolj važnih področjih.

V zadnjih letih je veliko govora o razvoju koncertne harmonike in o bolj zavestnem spoznavanju njene vrednosti in potenciala na koncertnih odrih. Je slika res tako pozitivna?

Osebno mislim, da publika prihaja na harmonikarski recital iz radovednosti, pravzaprav pa točno ne ve, kaj si lahko pričakuje od tega glasbila. Harmonika je namreč protagonistka v tolikih žanrih in ima tako bogato paleto izraznih zmožnosti, da postane odkrivanje tako raznolikega sveta kar zahtevno. Harmonika je poleg tega razmeroma mlad instrument. Razvoj je počasnejši, a zaznaven.

Kaj ponuja italijansko koncertno prizorišče harmonikarjem?

V prvi vrsti je bistvene važnosti predstaviti zelo dober kurikulum. Harmonikarji naj bi imeli manj konkurence, ker nas je po številu manj, po drugi strani pa je naš repertoar manj znan in večkrat je treba celo prepričati organizatorje koncertnih sezon, da gre za pomembno in zelo kvalitetno literaturo. Osebno si vsekakor ne prizadevam za število recitalov, ki jih lahko izvedem v eni sezoni; raje imam manj koncertov, a kvalitetnih.

Kaj te pričakuje na začetku jesenske sezone?

Imam zelo zanimiv načrt, in sicer kontakt z važnim italijanskim simfoničnim orkestrom, s katerim naj bi sodeloval kot solist. Dokler se projekt ne uresniči, pa bi raje ne razkrival več o tem. Lahko pa povem, da sem se z novim šolskim letom začel ukvarjati s poučevanjem na Glasbeni matici.

Rossana Paliaga

Ob zlati poroki
ANICE *in* IVA KRALJA
čestita in vošči vse dobro
ZCPZ TRST

Pred 50 leti sta se poročila
ANICA ANTONIČ *in* IVO KRALJ
Ob lepem družinskem prazniku in jubileju se z njima veselijo in kličejo: Živio ohcet! Zlasti, ker je zlat
FANTJE IZPOD GRMADE

V soboto, 15. oktobra, bosta v Slivnem slavila zlato poroko naša dolgoletna zvesta pevka **ANICA** *in naš neutrudni organist in pevovodja* **IVO KRALJ**
Prisrčno jima čestita in kliče: Bog Vaju živi na mnogaja ljeta!
SLIVENSKO-ŠEMPOLAJSKI CERKVENI PEVSKI ZBOR

NA STADIONU 1. MAJ IN V PADRIČAH Manifestacija treh manjšin

Šport je tudi igra, ki združuje

V soboto, 8. oktobra, so se v prostorih Borovega športnega centra na Stadionu 1. maj v Trstu in v športnem centru v Padričah že četrto leto zaporedoma odvijale Športne igre manjšin, ki so že vsem znane kot izredno združevalna in medsebojno vzpodbudna športna manifestacija. Srečanja se je udeležilo okrog 160 mladih športnikov iz predstavništva Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, Unije Italijanov iz Slovenije in predstavniki Slovenske športne zveze iz Koroške. Gre pri tem poudariti, da so bili športniki iz Koroške prvič prisotni na tej manifestaciji.

Mladi športniki so se pomerili v kar sedmih športnih panogah, in sicer v odbojki, malem nogometu, košarki, nogometu, tenisu, balinanju ter namiznem tenisu. Športni dvoboji, ki so se pričeli ob 10. uri, so se zaključili okrog 14. ure, ko je trenutek nagrajevanja počastila svetovna prvakinja v rolkanju Mateja Bogatec, članica kriške Mladine.

Foto Kroma

Besedo šport ne enačimo vedno z besedo tekma, zato je bilo to srečanje predvsem prijateljske narave, organizirano z namenom, da se manjšine združijo tudi v športu, ki je za mladino izredno privlačen. Izidi tekem, čeprav prijateljskih, so vedno pomembni, zato naj zapišemo, da je Unija Italijanov nabrala kar šest zmag, Združenje slovenskih športnih društev v Italiji tri zmage in izenačenje v balinanju.

"To je že četrto zaporedno srečanje in zato lahko trdimo, da ni več sporadična prireditev, ampak ustaljena praksa," je v uvodnem nagovoru povedal predsednik ZSŠDI Jurij Kufersin. "Praksa," je nadaljeval Kufersin, "ki ni pomembna samo za nas športnike, ampak tudi za obe narodnostni skupnosti kot celoti. Ne gre namreč pozabiti, da potem ko smo začeli sodelovati mi športniki, se je sodelovanje razširilo tudi na druge dejavnosti. Tako smo priča skupnim pobudam na političnem in kulturnem področju, v zadnjem času pa tudi na gospodarskem.

Podatke, slike, predvsem pa izide tekmovanj so organizatorji neposredno vnašali na spletno stran www.slosport.org.

Metka Kuret

Obvestila

Mesečna oktobrska konferenca v Nabrežini bo verjetno v sredo, 19. oktobra, ob 20. uri. Prof. Vojko Makuc bo govoril o važnosti evharistije (saj je v Rimu svetovna sinoda škofov prav o tej temi). S Trinkovimi pesmimi bo sodeloval tudi ženski zbor Devin, ki ga vodi Herman Antonič. Sledi družabnost. Vabljeni!

Darovi

V spomin na svoje pokojne darujeta Amalija in Vida Renčelj 25,00 evrov za cerkev v Bazovici, 25,00 evrov za Slomškov dom, 25,00 evrov za Mešani pevski zbor Lipa in 25,00 evrov za Moško skupino Lipa.

Koncert v cerkvi v Zgoniku

Ob prazniku župnijskega zavetnika

Ob prazniku župnijskega zavetnika Nadangela Mihaela smo imeli v Nabrežini 30. septembra letos orgelski koncert v župnijski cerkvi. Na orgle je igral mladi Mirko Butkovič, pel pa baritonist Manuel Pintar iz Števerjana. Oba mlada izvajalca sta odlično izvedla spored, ki je obsegal skladbe slovenskih in tujih skladateljev.

Najprej je bil na sporedu Jacobus Gallus z motetom Ecce, quomodo moritur iustus (Glejte, kako umira pravični), nato nizozemski skladatelj Abraham van de Kerckhoven s skladbo za bogoslužje. Posebno lepa in duhovno bogata je bila skladba organista Geroloma Frescobaldija iz Ferrare, in sicer Deveta toccata iz prve knjige. Vse nas so prevzeli skladatelj Georg Fr. Händel, J. Sebastian Bach in beneški skladatelj Alessandro Marcello.

Baritonist je s toplim glasom zapel Händlovo arijo Ombra mai fu in Charlesa Gounoda Ave Marijo.

Po prvem delu sporeda smo počastili našega dolgoletnega organista Antona Kostnapfela ob njegovi 80-letnici življenja. Domači župnik g. Jože Markuža mu je v imenu župnije podelil plaketo v zahvalo in priznanje za njegovo požrtvovalno in nesebično sodelovanje pri bogoslužjih. Predstavnica cerkvenega pevskega zbora mu je izročila šop vrtnic s čestitkami in zahvalo.

Jubilant se je priložnostno zahvalil za priznanje in čestitke.

V drugem delu nam je baritonist Manuel Pintar zapel Händlovo arijo Lascia ch'io pianga in postno pesem skladatelja Lojzeta Mava Zemlja in nebo žaluje. Za vse odpete pesmi je doživel velik aplavz.

Organist Mirko Butkovič pa je dovršeno igral skladbe Jana Pieterszooma Sweelincka, Louisa Vierna, Sama Vremška in Michelangela Rossija s Sedmo toccato, ki oblikuje enotno in poetično podobo celotne skladbe ter se konča z impozatno kromatiko.

Oba mlada izvajalca sta doživela pohvalo navzočih, čeprav je bila udeležba zelo skromna, toda prisrčna in z voščilom za nadaljevanje na tej glasbeni poti.

JM

SSk - Zahteva deželnega tajništva

Slovenec v parlamentu!

Pred nedavnim se je pri kmečkem turizmu Žbogar v Samatorci sestalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti, ki se je najprej soočilo z napovedano spremembo volilne zakonodaje za parlament. Vračanje k proporcionalnemu sistemu popolnoma sprevrača dosedanje mehanizme, vključno z goriškim senatnim okrožjem, ki je doslej pripadalo Slovencem. Slovenska skupnost je že stopila v stik z južnotirolskimi poslanci, ki pripravljajo ustrezne predloge za zagotovitev prisotnosti manjšinskih poslancev v parlamentu. Če bo volilna reforma v državi uresničena, si bo Slovenska skupnost prizadevala za izpolnitev člena zaščitnega zakona, ki nalaga parlamentu obveznost, da omogoči izvolitev slovenskih predstavnikov v obe veji parlamenta. Slovenska stranka je namreč že napovedala, da želi tako ali drugače izvoliti svojega člana v parlament, zato bo v okviru pogajanj v levi sredini vztrajno postavljala to zahtevo.

Vsekakor pa se je tajništvo zavzelo za odločno podporo na primarnih volitvah premierskemu kandidatu Romanu Prodiju na vsedržavni ravni in v korist Ettoreja Rosata glede županskih primarnih volitev v Trstu. V zvezi s tem potekajo številna srečanja na terenu, pri katerih skupaj z županskim kandidatom Rosatom nastopajo predstavniki SSk, zlasti pokrajinski tajnik Peter Močnik, ki se je skupaj z ostalimi tajniki levosredinske večine udeležil ožjega sestanka s predsednikom Unije Prodijem ob njegovem nedavnem obisku v Trstu, kjer je izpostavil problematiko neizvajanja zaščitnega zakona.

Tajništvo je še obravnavalo odzive na zakonski predlog o Kraškem parku, ki ga je vložil na deželi svetnik SSk Mirko Špacapan. Ocenilo je kot nepotrebno reakcijo ostalih slovenskih deželnih svetnikov, ki niso znali povedati drugega, kot le kritizirati potezo SSk, ne da bi navajali kakšne posebne vsebinske argumente. Žal SSk ugotavlja, da se še naprej pogrevajo stare delitve v manjšini, ki so brez vsebine in le škodijo skupnim prizadevanjem za zaščito našega teritorija. Pozitivni odzivi na terenu na zakonski predlog SSk, zlasti v stanovskih združenjih kmetov (Kmečka zveza in Coldiretti) ter srenjskih in jusarskih združenj pa dokazujejo sozvočje slovenske stranke s pričakovanji ljudi, ki živijo na Krasu in ga želijo še naprej sami upravljati in sčititi. Slovenska skupnost bo svoj zakonski osnutek, ki je seveda odprt predlogom za njegovo izboljšavo, predstavila po kraških vaseh, kjer je že bil deležen zelo dobrega odziva, npr. ob predstavitvi na Repentabru.

POGOVOR Lučka Susič o Gledališkem vrtiljaku

Pravi družabni trenutek za tržaške družine

Prvi jesenski dnevi so čas, ko stopa v novo sezono tudi Gledališki vrtiljak, družinski gledališki abonma, ki ga v Marijinem domu pri Sv. Ivanu že osmo leto zapored prireja Radijski oder v sodelovanju s Slovensko prosveto in Slovenskim narodnim gledališčem Nova Gorica. O pobudi in ostalih dejavnostih, ki spremljajo osrednje odrsko dogajanje, smo se pogovorili z odgovorno za mladinsko gledališko dejavnost pri Radijskem odru, prof. Lučko Susič, izredno aktivno kulturno delavko, uspešno mladinsko režiserko, dvajsetletno voditeljico Slovenskega kulturnega kluba ter dolgoletno profesorico na nižjih srednjih šolah Fran Erjavec v Rojanu in Srečko Kosovel na Opčinah.

Po osmih letih lahko rečemo, da je postal Gledališki vrtiljak tradicionalni moment za marsikatero mlado družino na Tržaškem. Ste si pred osmimi leti predstavljali, da boste morali nekoč uvesti dvojni abonma, da bi zadostili željam vseh družin, ki rade zahajajo v Marijin dom na skupen gledališki dogodek?

Na začetku smo iskali pravi način, kako bi dosegli otroke in njihove družine. Nekaj novega za naš prostor je bilo prav to, da smo se obračali na družine. Abonma smo namreč postavili na nedeljske popoldneve, kar je bilo tudi zelo tvegano. Drugi otroški abonmaji ponujajo v glavnem svoje predstave med tednom, t.j. med šolskimi urami, tako si jih malčki ogledajo v spremstvu učiteljev oz. profesorjev, kar zagotavlja organizatorjem stalen obisk. Mi pa sprva nismo vedeli, če bodo družine pripravljene žrtvovati nedeljsko popoldne za skupen ogled gledališke igre. Na osnovi znanstvenih raziskav smo sicer ugotavljali, da je s psihološkega vidika zelo pozitivno, če si otroci ogledajo predstave s starši, ki med igro sedijo ob njih in s katerimi imajo potem tudi možnost, da se o predstavi pogovorijo. In stvar se je obnesla. Srečanje na Gledališkem vrtiljaku je iz leta v leto preraščalo v pravi družaben trenutek za mlade tržaške družine. Postopoma smo, torej, opazovali, kako narašča število abonentov. Zato smo se skušali bolje organizirati. Ker se je pred leti marsikdaj zgodilo, da so morali nekateri gledalci slediti predstavam stoje, in smo zato bili vedno v napetosti, da bomo morali koga zavrniti, saj je bila dvorana Marijinega doma prepolna, smo lansko leto poskusno uvedli dva abonmaja na isti dan in, če bo obisk tako številčen, kot je bil lani, bomo po vsej verjetnosti nadaljevali po tej formuli.

Zadnja štiri leta ponujate, namesto prvotnih šestih, sedem predstav, oziroma dve domači produkciji in pet gostovanj. Prva, ki je uvedla letošnjo sezono, je bila Grimmova pravljica Volk in sedem kozličkov, ki ste jo sami priredili in režirali, v njej pa nastopajo mali udeleženci poletne Gledališke šole za najmlajše.

Ko smo prvič vpeljali med predstave Gledališkega vrtiljaka poletno produkcijo, ki je nastala med gledališkim tednom za najmlajše, smo bili razdvojeni, ali bi jo ponudili izven abonmaja ali bi jo uvrstili v abonma. Saj gre za posebne vrste predstavo, ki ni profesionalna. Je pa zelo živa in spodbudna za naše mlade obiskovalce, ki vidijo nastopati na odrskih deskah ne več odrasle igralce, temveč svoje prijateljčke. Gre torej tudi za vzgojni trenutek, ko mali tečajniki pokažejo svojim vrstnikom, česa so sposobni. Gledalce navduši tudi to, da predstavo postavimo na oder v enem sa-

mem tednu, kar traja Gledališka šola, in se vedno znova čudijo, ker ne pričakujejo tako dobrih izvedb, kot smo jih do sedaj pripravili. Kar se tiče letošnje izbire, moram povedati, da je bila zelo zahtevna bodisi zaradi števila nastopajočih, ker jih je bilo kar 33, bodisi zaradi tega, ker je šlo za inovativno predstavo, v katero smo vključili nekaj krajših videoposnetkov. Grimmovo pravljico sem nekoliko modernizirala ne samo formalno, ampak tudi vsebinsko, in osrednji zgodbi dodala prizore, ki so opozarjali na vpliv reklame in na posledice človekovega poseganja v naravni sistem.

Radijskemu odru je poverjena tudi izvedba sklepne igre, ki jo boste tokrat posvetili priljubljeni otroški junakinji Piki Nogavički.

Interpreti zadnje igre bodo zopet otroci, vendar tisti, ki imajo za sabo že več odrskih izkušenj. Potrebna bo zato določena selekcija med najboljšimi udeleženci naše Gledališke šole.

Vaš abonma predvideva še dve igrani predstavi v izvedbi novogoriškega Gledališča na vrvici in Odra treh herojev iz Pirnič ter tri lutkovne. Kako sprejema tržaška publika lutkovne izvedbe?

Lutkovne predstave so pri našem občinstvu zelo priljubljene, posebno ko gre za nastop priznanih ansamblov, kot sta LG Maribor in LG Ljubljana. Njihove izvedbe so vedno dobre, lutke pa izredno lepe in vedno znova navdušujejo majhne otroke ter njihove starše. Edini, ki so bolj kritični do lutk, so starejši otroci, ker se jim morda zdijo preotročje.

Ob abonmajski ponudbi potekajo že več let zanimive stranske pobude, ki so otrokom prav posebno pri srcu.

Prvo leto smo se zgledovali po Goriškem vrtiljaku, ker je bil eden od pobudnikov naše ponudbe režiser Emil Aberšek, ki je skrbel tudi za goriški abonma. Zato smo tudi mi uvedli natečaj Moj najljubši gledališki junak, ki je bil takrat bodisi literarni bodisi likovni. Ker smo videli, da so otroci bolj malo pisali, tudi zaradi tega, ker se je skristaliziral obisk naših gledalcev v starost, ki je segala le včasih do petega razreda osnovne šole, smo se omejili samo na likovni natečaj, v katerega se lahko vključijo tudi predšolski otroci. Tako smo pozneje uvedli še ločeno končno nagrajevanje v različnih starostnih kategorijah.

Zelo dobrodošel je tudi obisk sv. Miklavža in njegovo obdarovanje. Decembrska je zato na vrsti običajno okoli njegovega praznika in je včasih na temo, včasih pa kako drugače nagiba otroka k radodarnosti in požrtvovalnosti.

Še to naj povem, da omenjeni likovni natečaj in Miklavževo obdarovanje ter animacijo študijskega centra Melanie Klein, ki otroke uvede v vsako predstavo, podpira Zadružna kraška banka.

Ob rednem sezonskem delu se pri Radijskem odru pripravljate na zelo pomemben dogodek, ki ga boste prav gotovo primerno obeležili in na katerega velja že sedaj opozoriti širšo javnost.

V prihodnjem letu bo potekalo šestdeset let od začetka udejstvovanja Radijskega odra, ki je kot skupina začel nastopati na Radiu leta 1946, t.j. eno leto po uradnem začetku oddajanja slovenskih programov. Ker gre za visoko okroglo obletnico, bomo pripravili vrsto pobud, s katerimi bomo opozarjali na ta važni dogodek in pregledali prehojeno pot ter se ozrli v prihodnost zvočnega medija.

Najlepša hvala za pogovor!

Alenka Hrovatin

Od 16. do 23. oktobra

Primorski kulturni dnevi na Koroškem

"V nedeljo so se začeli v Kotmari vasi Primorski dnevi na Koroškem, v torek so v domu MD nastopili primorski literati, danes pa se nadaljujejo s podijsko diskusijo o vprašanju samostojnega nastopanja. Na sporedu pa je bil tudi pogovor med predstavniki KKZ, goriške Zveze slovenske katoliške prosvete, Slovenske prosvete v Trstu in predstavnikom NSKS dr. Grilcem. Primorski predstavniki so obljubili, da bodo drugo leto priredili Koroške dneve na Primorskem, hkrati pa je bilo na tem razgovoru sklenjeno, naj bi se čimprej spet srečali na podobnem posvetu, kjer bi se pogovorili o raznih odprtih vprašanjih."

Nužej Tolmajer

V številki Našega tednika, ki je izšla 13.10.1983, lahko preberemo sicer še daljše poročilo, ki ga je prispeval Vinko Ošlak, vendar so omenjene misli, s katerimi so predstavili ne samo koroškim bralcem razloge in način, kako in zakaj so se razvili Primorski dnevi na Koroškem, še vedno jasno zapisane tudi v spominu koroških pobudnikov tega srečanja, ki bo letos potekalo torej že neprekinjeno dvaindvajsetič.

Omenjena prireditev na Koroškem je sovpadala z vsakoletnimi prireditvami, ki se na južnem Koroškem vrstijo v počastitev koroškega plebiscita.

Niz kulturnih prireditev, na katerih so sodelovali zamejski ustvarjalci iz Italije (na pevskem večeru v Kotmari vasi sta se predstavila zbora Mirko Filej iz Gorice ter zbor Rečan iz Ljes) je bil kulturni odgovor tistim, ki so trdili, da slovenščina in Slovenci nimajo domovinske pravice na Koroškem. V času, ko nihče ni še razmišljal o skupnem slovenskem kulturnem prostoru znotraj Evropske unije in meje med Italijo in Avstrijo niso obstajale le na zemljevidu, je bilo takovrstno srečanje več kot zgolj priložnostna prireditev. Preseganje meja in torej zamejstva je omogočalo, da so se že tedaj razvijale in krepile vezi med Slovenci v Italiji in koroškimi rojaki.

Kot ugotavlja Nužej Tolmajer, dolgoletni tajnik KKZ in torej sopobudnik teh srečanj, so bili ti stiki nadaljevanje dolgoletne tradicije stikov med primorskimi in koroškimi Slovenci:

Tolmajer: Ta povezava je bila prisotna že pred prvo svetovno vojno. V teh dneh, ko smo se na spominskem večeru v Bilčovsu spomnili dr. Pavleta Zablatnika, je Marko Tavčar imel čudovito predavanje o popotovanju Pavleta Zablatnika po Primorski leta 1937.

Že kot mlad bogoslovec je imel dobra poznanstva na Primorskem, še pred njim pa velja omeniti prav tako župnika Tomaža Holmarja ter Lamberta Ehrlicha.

V prvem povojnem času so bile Sv. Višarje tradicionalni kraj srečanja med koroškimi in primorskimi rojaki. Tudi na ta način so se krepile osebne vezi v tem prostoru.

Po drugi svetovni vojni pa se je začelo tesnejše sodelovanje na kulturnem področju. V 50. letih preteklega stoletja smo s kantato Misterij Vinka Vodopivca gostovali na Repentabru in v Gorici. Tudi v nelahkih prvih povojnih letih je torej bila opazna obojestranska želja po sodelovanju. Naše sodelovanje kot KKZ s Slovenskim stalnim gledališčem v Trstu pa sega v 60. leta, ko je v okviru našega gledališkega praznika gostoval ansambel SSG-ja v celovškem Mestnem gledališču, in sicer z Mahničevim Pasijonom. Sledilo je gostovanje naše predstave Miklova Zala v Kulturnem domu v Trstu ter v Katoliškem domu v Gorici: prav s slednjim smo pripomogli, da je prišlo do prvega večjega sodelovanja med obema prirediteljema našega gostovanja. S SSG-jem smo večkrat sodelovali, in sicer ne le v okviru omenjenega gledališkega dne (to je 8. decembra), ampak tudi z gostovanji naših lutkarjev.

Zamisel za to prireditev Primorskih kulturnih dnevov na Koroškem prireditev se je porodila leta 1983 na skupnem srečanju KKZ, ZSKP in SP v Žabnicah. Zamisel smo sicer kratkoročno uresničili, sedaj pa ima že 22-letno tradicijo. S ponosom lahko trdim, da je to res nekaj enkratnega, saj ponuja vsa ta leta prikaz delovanja in vitalnosti tako ene kot druge skupnosti na kulturnem področju. Poleg samih kulturnih dnevov pa sodelovanje na tej osi poteka tudi v obliki sodelovanja na pevskih revijah: na Koroški poje sodeluje tradicionalno tudi zbor iz Goriške, prav tako pa se Cecilijanke v Gorici udeležuje tudi koroški zbor. Skupna srečanja in gostovanja krepijo ne nazadnje vezi med društvi in posamezniki, ne nazadnje pa zavest o skupnem slovenskem kulturnem prostoru. Po mojem mnenju se o slednjem v sedanjem času premalo razmišlja, še zlasti sedaj, ko v bistvu ni večjih ovir pri preseganju in prestopanju meja. Pozitivno ocenjujem, da je na medmanjšinski ravni med Slovenci prišlo do skupne politične koordinacije SLOMAK, sicer pa pričakujem, da se bo slednja ukvarjala tudi z vprašanji, povezanimi s kulturo in raziskovalno dejavnostjo. Impulz v to smer sta že dala oba raziskovalna inštituta, ki delujeta na Koroškem, in sicer Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik in Slovenski znanstveni inštitut.

Andrej Lampichler (foto DPD)

Predsednik KKZ Janko Zerzer je prav tako kot Nužej Tolmajer od samega začetka vključen pri zamisli in realizaciji Primorskih kulturnih dnevov na Koroškem. Namen in poslanstvo slednjih, ne nazadnje tudi sama oblika prireditve, pa se v vseh teh letih niso veliko spremenili, saj je bila vedno v ospredju aktualnost, in sicer ne le pri ponujenih predstavah, ampak tudi pri okroglih mizah.

Zerzer: Že od samega začetka smo si zadali kot cilj prikazati najaktualnejšo podobo naših skupnosti. Vsakič se pred drugo publiko predstavita sedanji kulturni utrip in ustvarjanje. Vsakič namreč ponujamo zelo pestro ponudbo kulturnih prireditev. Na nekaterih področjih imamo paralelno produkcijo - na tem mestu bi rad posebno poudaril pomen srečanja glasbenih šol, ki poteka prav v sklopu teh tednov - na drugih področjih pa lahko ponudimo nekaj posebnega. Že tradicionalno se na Primorsko odpravljamo z lutkarsko predstavo. Poleg aktualnosti na kulturnem področju pa se na teh prireditvah odzivamo tudi na teme aktualnega življenja manjšine.

Letošnja okrogla miza zamejskih politikov in kulturnikov bo imela naslov Ali se zaveda Republika Slovenija odgovornosti do zamejskih Slovencev? Omenjena tema je zelo tesno povezana s kulturnim delovanjem v zamejstvu, meni sedanji tajnik KKZ Andrej Lampichler.

Lampichler: Mislim, da so takovrstna srečanja pomembna. Na letošnji okrogli mizi bomo izpostavili vprašanje sodelovanja in odnosa Republike Slovenije do zamejskih Slovencev. Naše organizacije delujejo na kulturnem področju pod stalnim ekonomskim pritiskom. Situacija je pravzaprav že neznosna: finančno dotacijo za leto 2005 smo prejeli šele septembra. Razprava sicer ne bo rešila omenjenih problemov in težav naših skupnosti, vendar z njo želimo ponovno opozoriti javnost, in to tudi javnost v Republiki Sloveniji, o našem položaju.

Prav na kulturnem področju lahko naša skupnost dokaže, da je živa, aktivna in vitalna. Ne gre prezreti tudi dejstva, da se je na Koroškem dialog med Slovenci in Nemci začel pred skoraj dvajsetimi leti prav na kulturnem področju. Kraji, v katerih obstaja in deluje slovensko društvo, so torej tudi prostor, kjer lahko pride do sodelovanja in preseganja negativnih stereotipov do naše skupnosti s strani večinskega prebivalstva, seveda pa so naša društva tudi jamstvo za ohranjanje in razvoj slovenščine v tem prostoru.

Peter Rustja

PROGRAM

Primorski dnevi na Koroškem od 16. do 23. oktobra 2005

nedelja, 16. oktobra, 19.30
Nastop dramskega odseka PD Štandrež z igro
STARA GARDA
farna dvorana v Selah

ponedeljek, 17. oktobra, 18.30
Odprtje razstave oljnih slik Davida
in Marka Faganela
v prostorih Zveze Bank

torek, 18. oktobra, 19.30
OKROGLA MIZA na temo
Ali se zaveda Republika Slovenija odgovornosti
do zamejskih Slovencev?
Katoliški dom prosvete Sodalitas v Tinjah

petek, 21. oktobra
FILM - SPREHOD Z BARONOM
8.30 na Slovenski gimnaziji
11.30 na Višji šoli za gospodarske
poklice v Št. Petru

petek, 21. oktobra, 19.00
SREČANJE GLASBENIH ŠOL
Kulturni dom v Dobrli vasi

nedelja, 23. oktobra, 15.00
Zbor Igo Gruden (vodi Janko Ban)
s kantato ADIJA DANEVA
KUMST v Žitari vasi

S 3. strani

"Primarnih volitev..."

Kakšne izkušnje ste si pridobili kot parlamentarec v Rimu, kaj pa je pomenilo sedeti v vrstah opozicije?

Ko mi je Illy predlagal in vztrajal, naj sprejmem rimsko izkušnjo, da bi si pridobil osnove tudi v luči teh administrativnih volitev, je imel prav. Služilo mi je predvsem to, da sem gledal na naše mesto iz oddaljene perspektive. Gledal sem na Trst tudi prek oči svojih kolegov, za katere ima naše mesto velike potencialnosti. Poleg tega bi izpostavil predvsem prijateljske odnose, ki sem jih tačas snoval s Prodijem, Rutellijem, Fassinom, Giovanardijem in Casinijem; samoumevno je, da predstavljajo ti stiki veliko korist. Optimist sem in zato tudi prepričan, da bomo na prihodnjih političnih volitvah zmagali, kar pomeni, da bom osebno poznal polovico prihodnje vlade; v tej luči bo predvsem Trst imel veliko prednost.

Rimska izkušnja je bila pomembna tudi zato, ker sem pobližje spoznal zapletene 'rimske mehanizme'. Vloga opozicijskega parlamentarca je težavna: večkrat naleti na gluha ušesa in ravnodušnost, ki jih nekateri gojijo do obrobnih področij. Vračam pa se vesel v Trst, saj sem v Rimu dosegel pomembne cilje: več milijonov evrov za našo deželo in bencinski fond, finančno podporo za gledališče v Boljuncu in zakon o stabilnosti Zavoda združenega sveta v Devinu.

Kdaj ste prišli prvič v stik s Slovenci v Trstu?

Mislim ravno v šolskih letih, ko sem imel funkcijo koordinatorja višješolskih zavodov leta 1986, 1987. Priložnosti sodelovanja s slovenskimi sovrstniki ni manjkalo. Povedati moram, da je bila res spomina vredna izkušnja, ki sem jo imel v občinskem svetu s kolegi, predvsem pa prijatelji - mislim na Petra Močnika, Andreja Berdona, Igorja Dolenca, Igorja Cancianija. Skupaj smo marsikaj dobrega uresničili za dobrobit našega mesta.

Kaj menite o slovenski narodni skupnosti?

O njej razmišljam podobno kot o italijanski. Sestavljajo jo dobri in slabi ljudje, briljantne in manj briljantne osebe. Med italijansko večino in slovensko manjšino ne vidim etnične razmejitve, a zgolj razmejitev med osebami. Slovenska manjšina ima močno identiteto, kar je tudi prav. Vsaka manjšina ima močno identiteto; ohranjati leto, lastno preteklost, lastne tradicije je znak moči in ne šibkosti.

Če povzamemo: Trst, mesto turizma; Trst, industrijsko mesto; Trst, trgovsko mesto. Kakšna možnost je po vašem mnenju bolj prikladna?

Prihodnost Trsta mora po mojem mnenju zaznamovati ravnotežje med vsemi tremi možnostmi. Trst ima tako gospodarstvo, ki sloni na ravnotežju vseh treh omenjenih opcij. Trst mora ostati industrijsko mesto. Vlada je svojo politiko osnovala na napačnem prepričanju, češ da naša država ne bi mogla biti več industrijska država. Podobno napako je storil naš župan. Prepričan sem, da ima Trst velike možnosti na industrijskem področju. Ko Dipiazza razmišlja o industriji, ima pred očmi le škedenjsko železarno. Osebno ob železarni vidim tudi druge industrijske obrate - Wartsilo, Sertubi, Pittway, Fincantieri - pa tudi toliko manjših in srednjih podjetij - Illycaffe, Dukcevich.. Obenem so pri nas prisotna tudi druga obrtniška podjetja, ki se ukvarjajo s pomožnimi dejavnostmi. Pred seboj vidim tudi velike težave, ki še čakajo na rešitev, kot na primer onesnažena področja, bolj tesna sodelovanja med raziskovalnimi inštituti pri prenosu novih tehnologij. Trst je tudi mesto servisnih uslug: ne pozabimo na dejstvo, da so Generali edina prava italijanska multinacionalka. Gotovo je v prihodnosti Trsta zapisana tudi turistična vokacija. Menim, da obstaja v našem mestu kar nekaj turističnih segmentov, ki jih lahko v bodoče razvijemo. Trst niso Benetke in nikoli ne bodo. Trst pa se gotovo lahko kosa z nekaterimi naravnimi dobrinami, začenši s Krasom. Močno podpiram zato nastanek mednarodnega Kraškega parka, ki mora pomeniti najprej in predvsem razvoj področja, šele nato njegovo zaščito. To bo gotovo pospešilo razvoj poljedelskega in živilskega gospodarstva, ki lahko na vsedržavnem prizorišču predstavlja le delček bruto dohodka, zaznamuje pa ga izredna kakovost. Če pa upremo pogled v mesto, je dovolj, da se ozremo po bogati cerkveni arhitekturi, ki obiskovalca docela očara. Slednji se v Trst zaljubi predvsem zaradi naravne spojitve med morjem in Krasom.

Kako gledate na ukinitev Fonda za Trst?

Poudaril bi, da gre za ponovni dokaz, kako vlada pozablja na svoje obljube do Trsta. Pozivam sedanjo občinsko upravo, naj mi pove eno samo stvar, ki jo je vlada naredila za Trst. Logistična platforma ni doprinesla niti evra; bila je namreč prejšnja vlada tista, ki je nakazala vsoto denarja in ki so ga nato uporabili za ta načrt. Ravno tako ni bilo s strani vlade konkretne pomoči glede Expoja; gotovo se je Antonione za Tržaški Expo zavzel, vendar ta njegova zavzetost je bila zgolj sad osebnega prizadevanja. Iz leta v leto se je vsota Fonda za Trst zmanjšala, vsako leto smo morali prositi denar, da so lahko Sinhrotron in ostala znanstvena središča delovala. Edina gmotna podpora, ki jo je vlada namenila Trstu, je bila vsota 5 milijonov slabo izrabljenih evrov, ki so služili za proslave ob 50. obletnici priključitve Trsta Italiji: gotovo ni to financiranje pustilo za seboj dolgotrajnih pozitivnih učinkov! Klestenje Fonda za Trst pomeni zgolj nadaljevanje take politike.

Politika, ki jo je leva sredina snovala do pokrajine, je bila dokaj šibka. Kaj pa v prihodnje?

Po primarnih volitvah se bomo potrudili in dobili pravega kvalitetnega kandidata, ki bo lahko, v sodelovanju z župani okoliških občin, ustregel potrebam pluralnega in širokega področja. Rad opozarjam na dejstvo, da upravitelji okoliških občin tržaške pokrajine - se pravi občine Zgonik, Dolina in Repentabor - zelo dobro opravljajo svoje delo. Vsi trije župani morajo biti zato soudeleženi pri izbiri kandidata za palačo Galatti.

Ali se bo leva sredina poslužila primarnih volitev tudi pri izbiri kandidata za pokrajino?

Upam, da ne bo. Že preveč smo se sami poškodovali, da bi zopet ponovili iste korake.

Še zadnje vprašanje: katerega kandidata boste volili 16. oktobra?

Volil bom kar sebe! Menim, da sem najbolj ustrezen kandidat.

Tudi judovski skupnosti poprava krivic iz preteklosti

Razburkani odnosi s Hrvaško zaradi sporov o meji

V Sloveniji so z različnimi občutki in mnenji zaznamovali prvo obletnico parlamentarnih volitev, ki so privedle do zmage koalicije pod vodstvom Janeza Janše, in s tem do spremembe (preobrazbe) oblasti. Ocene obdobja po volitvah 3. oktobra 2004 so seveda različne, kar je pravilo v vsaki demokratični državi. Predstavniki koalicijskih strank, pa tudi premier Janez Janša, so javnost prepričevali, da vlada uresničuje svoj program, kot je bilo dogovorjeno v koalicijski pogodbi o novi parlamentarni in vladni koaliciji. Zaradi tega uživa podporo večine volilcev oz. javnosti, kar kažejo vse javnomnenjske ankete in raziskave. V opoziciji pa so izjavljali, da vlada ni uspešna in da ni izpolnila obljub, danih volilcem. Bivši predsednik vlade in predsednik največje opozicijske stranke LDS, Anton Rop, je denimo na nacionalni televiziji menil, da "je bilo prvo leto vladanja nove koalicije obdobje izgubljenih priložnosti." Toda največje zanimanje in odmeve v politiki in javnosti je povzročila nova napetost v slovensko-hrvaških odnosih. Potem ko je Državni zbor 4. t.m. sprejel zakon o razglasitvi ekološke cone in o epikontinentalnem pasu na slovenskem delu Jadranskega morja, so v Zagrebu reagirali besno in z žaljivimi izrazi, kot jih v mednarodni diplomaciji redko uporabljajo. Njihov Sabor (hrvaški parlament) je sprejel deklaracijo, v kateri je omenjeni zakon razglasil za ničen in neutemeljen. Slovenija naj bi z njim posegala po tujem morju oz. ozemlju, zaradi česar naj bi Slovenijo tožili pri Varnostnem svetu svetovne organizacije. V prvih odzivih hrvaške vlade in parlamenta je bilo zaznati veliko čustvenih in nacionalističnih izbruhov in groženj, pa žalitev Slovenije, vlade in slovenskih pomorskih izvedencev. Eden znanih hrvaških pomorskih strokovnjakov je na TV Zagreb celo predlagal, naj bi Slovenijo, "ki si želi prisvojiti Piranski zaliv, kaznovali tako, da bi njenim turistom prepovedali obisk v Dalmaciji in v drugih turističnih središčih ob hrvaški obali."

Ivo Sanader in Janez Janša

Po umiritvi polemik je v odnosih med Slovenijo in Hrvaško nastalo mučno vzdušje, ki bo najbrž dolgo trajalo. V Zagrebu se zavzemajo, da bi o sporu glede razmejitve med državama razsojalo kakšno mednarodno pravosodno telo. Slovenska vlada je še zmeraj naklonjena dvostranskim pogovorom in sporazumu, toda sprejela bi tudi posredovanje tujega pravosodnega organa, vendar s pogojem, da bi razsojal o celotni meji med državama, torej o kopnem in morskem delu. Premier Janez Janša je v odzivih na hrvaško politiko zaostrovanja odnosov s Slovenijo opozoril na tveganja, ki jih pri tem prevzema Zagreb. Slovenija bo namreč soodločala o sprejemu Hrvaške v EU in lahko bi se zgodilo, če se bo napetost med državama nadaljevala, da slovenski parlament ne bi podprl sprejema sosednje države v evropsko povezavo. V nekaterih okoljih, denimo v Narodni zvezi, ki jo vodi Marijan Podobnik in je pod okriljem SLS, so domnevno že začeli priprave na referendum o sprejemu Hrvaške v EU. Vlada odpora in nasprotovanja Slovencev hrvaški politiki, zlasti kar zadeva Piranski zaliv, najbrž ne bo mogla dolgo zadrževati. Po anketi, objavljeni na nacionalni televiziji, bi sedaj za sprejem Hrvaške v evropsko povezavo glasovalo le okoli 7% slovenskih volilcev.

Tudi v Sloveniji zaskrbljenost zaradi možnega dviga cen po uvedbi evra

V judovski skupnosti Slovenije se zavzemajo za rešitev zadev, ki izhajajo iz preteklosti. V času druge svetovne vojne so večino pripadnikov te skupnosti deportirali v razna koncentracijska taborišča, po vojni pa so se preživeli odselili v tujino, predvsem v Izrael. V Ljubljani so imeli veliko premoženja in drugega bogastva, ki so ga po vojni zaplenile nove jugoslovanske oblasti. Zdaj zahtevajo pravično odškodnino, s čimer soglaša tudi minister za pravosodje Lovro Šturm. Medtem se je v Sloveniji zmanjšalo navdušenje za evropsko valuto, evro, ki bi ga uvedli 1. januarja leta 2007. Ljudje se boje, da se bo zaradi preračunavanja tolarjev v evropsko denarno enoto dvignila raven cen. Minister za finance Andrej Bajuk takšno možnost zanika in v zvezi s tem napoveduje posebne ukrepe vlade.

Marijan Drobež

SNG Nova Gorica Jubilejna sezona

Predstave v oktobru

Z oktobrom stopa SNG Nova Gorica uradno v 50. sezono nepretrganega umetniškega ustvarjanja. Srčika mesečne ponudbe je krstna izvedba musikala Alica v čudežni deželi. Po znanem besedilu Lewisa Carrolla so novogoriško inačico stkali Rene de Ceccatty, Arturo Annecchino, Janusz Kica, obenem režiser predstave, in izvrstni prevajalec Srečko Fišer. Premiera tega glasbenega dela bo v četrtek, 20. t.m., ob 20. uri; še prej, v soboto, 15., pa njena predpremiera za abonma Sobota in Izven. Ponovitve bodo v domači hiši v petek, 21., za abonma Petek in Izven, v ponedeljek, 24., ob 19.30 kot zaključena predstava in v soboto, 29., za abonma Sobota A in Izven. V soboto, 22., bodo novogoriški igralci Alida Bevk, Ivo Barišič, Radoš Bolčina, Ana Facchini, Primož Pirnat, Lara P. Jankovič, Iztok Mlakar, Marjuta Slamič z gostoma Danijelom Malalanom in Evo Hren z isto predstavo gostovali v Krškem. Cankarjeva drama Kralj na Betajnovi v izvedbi domačega ansambla in režiji Jaše Jamnika bo 24. t.m. zjutraj za šolsko mladino, 25. pa ob 20. uri. Delo bo na ogled tudi zamejskim višješolcem v Gorici, v petek, 28. t.m., v KCLB za abonma Moje gledališče, pod okriljem Goriškega vrtiljaka.

Ta mesec se bo zavrtel Goriški vrtiljak tudi za novogoriške otroke. Za male gledalce Polžkovega abonmaja v Šempetru bo Kosovelov dom-Kulturni center Kras odigral pravljico Wilhelma in Jakoba Grimma Pepelka. V Kulturnem domu v Novi Gorici bo 15. t.m. ob 10.30 in 16.00 gostovalo za Male Polžke in Izven Lutkovno gledališče Maribor z igrico O kuri, ki je izmaknila pesem Bine Štampa Žmavc. V soboto, 22., bo v SNG Nova Gorica (abonma Veliki Polžek) spet na vrsti pravljica bratov Grimm, tokrat Trnuljčica v priredbi Iztoka Valiča in izvedbi Gledališča Tone Čufar z Jesenic. Otroška srca se bodo razvnela še ob pravljici Branka Čopiča Ježkova hišica, s katero bo 26. t.m. ob 10.00 in 17.00 v Šempetru gostovalo Gledališče Licem u lice iz Splita.

Drama Medtem Srečka Fišerja bo na domačem odru 28. t.m. ob 20.00. Z njo bo SNG sodelovalo na Borštnikovem srečanju v Mariboru v torek, 18. t.m.

V četrtek, 27., bo Drama SNG Maribor prišla v goste v novogoriško gledališče z delom Hlapci.pdf "z mislijo na dramo Ivana Cankarja".

V nedeljo, 23., bo prva predstava v abonmaju ljubiteljskih dramskih skupin Nedeljska gledališka srečanja. Gledališka skupina Kontrada bo zabavala gledalce z Goldonijevo komedijo Nergač. 1. in 2. t.m. je v SNG gostovalo Prešernovo gledališče Kranj s komedijo Dese Muck in Mihe Trefalta Blazno resno zadeti v režiji Katje Pegan.

Iskrivo predstavo Mehurčki v režiji Primoža Beblerja so igralci SNG odigrali 4. t.m. na festivalu otroških predstav poklicnih gledališč Zlata paličica v dvorani GOML v Ljubljani.

V novembru bodo v SNG Nova Gorica gostovali: Maska Ljubljana z delom Nade R. Bric Trieste-Alessandria Embarked – Štorja od lešandrink -, Simfonični orkester GŠ Krško z glasbeno dramo Milka Lazarja Vražje dekle in SLG Celje s komedijo Toneta Partljiča Moj ata, socialistični kulak.

Iva Koršič

Slavistični kongres v Lendavi

Zborovanje slavistov o vlogi meje

Vsakoletno slovensko slavistično zborovanje je bilo letos v Lendavi v dneh od 6. do 8. oktobra. Naslovna tematika je bila Vloga meje in zato se je večina referatov sukala okrog vprašanja jezika na meji in slavistike v tujini. Zastopana je bila tudi primorska "meja", a o tem pozneje.

Uvodno predavanje je imel Franc Zadravec o Mišku Kranjcu, nato je Marc Greenberg poročal o svoji izkušnji poučevanja slovenščine na neki ameriški univerzi, Zoltan Jan pa je odkril utrinek iz življenja Bratka Krefta, ko se je med vojno mudil v Rimu. Prvi dan se je delo nadaljevalo še v dveh zanimivih sklopih. Prvi popoldanski del je predstavil madžarsko-slovenska razmerja v splošnem družbenem in posebej šolskem dogajanju. Sledila je okrogla miza o slovenistiki na sosednjih univerzah, ki je razkrila težave in omejene možnosti, ki jih imajo docenti v Italiji (poročala sta Roberto Dapit in Miran Košuta), v Avstriji (Ursula Dolenschal in Ludvik Karničar) in na Hrvaškem (Zvonko Kovač o 125-letnici zagrebške slovenistike). Spodbudna pa so bila poročila o razvoju slovenistike na koprski univerzi (Vesna Mikolič) in na Politehniki v Novi Gorici (Zoltan Jan).

Vzporedno z okroglo mizo so tekle predstavitve novih knjig in projektov in v tem okviru je Vera Tuta predstavila pravkar dotiskan Rebulov zbornik, ki ga je izdalo Slavistično društvo Trst Gorica Videm skupaj z založbama Mladika in Goriška Mohorjeva družba, uredila pa ga je Lojzka Bratuž. Predstavitve knjig so se nadaljevale še ves naslednji dan.

Predavanja, ki so se zvrstila v petek, so bila manj obiskana, saj je bil vzporedno organiziran obisk lendavske dvojezične srednje šole in velika večina udeležencev si je ogledala povsem novo stavbo in spoznala, kako poteka pouk na osnovni in na srednji šoli; oba ravnatelja sta izčrpno orisala model dvojezičnega poučevanja, potem pa so lahko slavisti po razredih prisostvovali pouku. Popoldanski del je bil bolj didaktične narave in je segal na različna področja, od vloge staršev v šoli do izbora šolskega branja, o Cankarjevem tekmovanju pa še marsikaj drugega, kar je živo v šolski praksi. Ob vsem tem je bilo poskrbljeno še za spremni program: prvi večer je med družabnostjo v restavraciji Lipa, kjer je med večerjo goste zabaval ciganski trio, nastopila skupina mladih recitatorjev in glasbenikov z Vladom Kreslinom, naslednjega večera pa je bila na ogled literarno- glasbena predstava z besedili Ferija Lainščka in Dušana Šarotarja. Zadnji dan pa je bil namenjen ekskurzijam. Prekmursko društvo je pripravilo dve: ena je peljala udeležence v Monošter in druge kraje, kjer živijo Slovenci na Madžarskem, druga pa je obiskala Veliko Polano, rojstni kraj Miška Kranjca, in romsko naselje Kamenci.

vr.t.

Kratke

V Goriški knjižnici odprli prenovljeno sobo z zapuščino Franceta Bevka

V Goriški knjižnici v Novi Gorici, ki nosi ime Franceta Bevka, so odprli prenovljeno sobo tega velikega in plodovitega pisatelja, narodnoobrambnega delavca, protifašista in politika. Pri urejanju pisateljeve zapuščine sta sodelovala tudi Marijan Bevk, pisateljev sin, in knjižničar ter kulturni delavec Marijan Brecelj iz Nove Gorice. On je nemara največji poznavalec Bevkove osebnosti in njegovega ustvarjanja.

V Slovenskem velikem leksikonu, ki ga je nedavno izdala založba Mladina v Ljubljani, je zapisano, "da je France Bevk sprva pisal poezijo in igre za mladino, nato pa se je posvetil prozi. Napisal je več kot 130 pripovednih del." Pisatelj je bil rojen 17. septembra 1890 v vasi Zakojca na Cerkljanskem, umrl pa 17. septembra 1970 v Ljubljani. Pokopan je na solkanskem pokopališču.

V spominski sobi je razstavljenih okoli tri tisoč knjig iz njegove osebne knjižnice, na mizi pa je razstavljen pisalni stroj, ki ga je uporabljal za pisanje skoraj do smrti. Zbranih je tudi zelo veliko število pisem in drugih dokumentov, ki jih je bodisi pošiljal raznim naslovnikom ali pa jih je od njih prejemal. Med njimi je veliko rokopisov.

Soba z zapuščino pisatelja Franceta Bevka je odprta za vse obiskovalce Goriške knjižnice, ki jih je vsak dan okoli tisoč. / **M.**

Nove poštne znamke iz serije umetnosti

Pošta Slovenije, ki redno izdaja priložnostne znamke in dotiskane dopisnice, poimenovane poštne vrednotnice, je ponudila nove poštne znamke iz serije Umetnost. Njihova tema

oz. motiv sta gotika, to je umetnostni slog, ki je prevladoval od sredine 12. pa do konca 15. stoletja. Najbolj jasno se je izražal v stavbarstvu. Na dveh znamkah je prikazan detajl freske Mrtvaški ples iz cerkve Svete trojice nad Hrastovljami, ki je eden najpomembnejših spomenikov srednjeveškega slikarstva v Sloveniji. Prvič, odkar Pošta izdaja slovenske poštne znamke, sta novi znamki natisnjeni v reliefni tehniki tiska, v t.i. sotisku. Med novimi znamkami so tudi tiste iz serije Rastlinstvo ter iz serije Živalstvo. Gre za prikaz dveh orhidej ter štirih psov iz pasem slovenskih avtohtonih psov.

Španska princeska v Gledališču Koper

Ste se že kdaj silno dolgočasili? In so vam presedali tudi tisti, ki so vas hoteli spraviti v dobro, boljšo, najboljšo voljo? Ali pa pestovali želje - majhne, pa tako velike hkrati, da so se zdele neuresničljive... Mala, drobcena, s čudovitim nakitom okrašena

španska princeska se je odločila, da stvari vzame v svoje roke in jo na svoj rojstni dan popiha v svet. Da bi našla konja! Je že res, da se okrog njenega prelepega gradu pase tudi konj, a ji k njemu ne dovolijo: "Princeska, to vendar ne gre, jahati je nevarno ..." Pa se je odpravila v svet ... in našla konje in prijatelje. Zgodba mlade avtorice Nine Kokelj, ki so jo minuli teden premierno prikazali v koprskem gledališču, ne govori samo o muhah in pogumu španske princese, ampak predvsem o tem, da so dobri prijatelji vrednejši kot vsi zakladi sveta in da je srečo potrebno iskati (in najti) v majhnih, vsakdanjih rečeh. Vsebinsko izhodišče imenitno dopolnjujejo režija, glasba in mizanscena. To pa je že tisto, za kar je naše otroke vredno peljati v Koper - ali pa imenitne ustvarjalce Vesno Maher, Gorazda Žilavca, Natalijo Sultanovo in Ravila Sultanova povabiti v goste, kot so to storili v Gorici. Direktorica gledališča Katja Pegan, ki predstavo podpisuje tudi kot režiserka, se bo vabilu z veseljem odzvala. / **Dušan Rogelj**

Promocija bogate tradicije kmečke kuhinje v F-Jk

Pogrinjek s specialitetami iz svinjine

V Furlaniji - Julijski krajini želijo povrniti ugled svinjini, ki ima še vedno kraljevsko mesto v zimski furlanski kulinariki.
Prašič, nesporen kralj furlanske kuhinje, je v antični dobi predstavljal simbol obilja, v srednjem veku pa so v njem videli pooseblјenje hudiča. V današnjih časih je svinjini povrnjen ugled, vendar samo kot suhomesnatemu izdelku. Z namenom, da bi svinjini vrnili staro veljavo, so se v Furlaniji - Julijski krajini domislili kulinaričnega dogodka - Kulinarične specialitete iz svinjine, ki bo letos potekal že tretjič zapored. Dogodek se bo zvrstil v 15 uglednih restavracijah videmske in goriške pokrajine med 1. novembrom in 28. februarjem prihodnje leto. Namen dogodka je ovrednotiti in promovirati bogato tradicijo kmečke kuhinje Furlanije - Julijske krajine tudi zunaj regionalnih meja. Kuharski mojstri se bodo lotili priprave kulinaričnih poslastic s svinjino. Na bogato pogrnjenih mizah bodo nepogrešljive predjedi iz odličnih lokalnih mesnin (med njimi so sladki pršut San Daniele in pršut Sauris, karnijske salame, sušena vratovina in panceta), klasične jedi iz svinjine, pripravljene po furlanskih tradicionalnih receptih. Med tradicionalne furlanske recepte sodijo muset e brovade (t. i. klobasa iz svinjske kože s tradicionalno pripravljeno kislo repo v moštu) in druge tipične dobrote, kot so kuhana svinjina s kislim zeljem, gorčico in hrenom, toc in Braide s klobaso, kuhana svinjina z marinado v furlanskem rdečem vinu (t. i. purcit al tazzelenghe). Kuharski mojstri za to priložnost pripravljajo tudi kreativne in domiselne jedi - keltski zavitek s slanino in jabolki, odojka, nadevanega s peso z zmečkanim krompirjem in omako iz rdečega grozdja. Gostom, ki bodo izbrali degustacijski meni (meni s tremi jedmi in kozarci lokalnega vina DOC stane od 25 do 35 evrov), bodo podarili lanen prtiček s tradicionalnimi motivi starih karnijskih tkalnic.

Slastni proizvodi in nenavadne jedi

Od tradicionalnega živila najbolj skromne pa vse do aristokratske furlanske kuhinje je svinjina danes prava gurmanska specialiteta, ki je značilna za restavracije Furlanije - Julijske krajine, še zlasti v mrzlih jesenskih in zimskih mesecih. Nepogrešljiv gost dobre kuhinje, svinjina, je sestavni del furlanske kulture: tretjino agroživilskih proizvodov regije daje prav ta žival.
"Od prašiča nič ne gre v nič," je rek, ki velja še danes. Iz priljubljenih delov že dolgo pripravljajo številne suhomesnate izdelke, od prestižnega pršuta DOP San Daniele do pršuta Sauris, ki je sicer glavno mesto nemško govoreče skupnosti v Karniji. Sušenje omogoča boljšo trajnost tudi slavni slanini, ki je tipični izdelek doline Lumei, kjer še odlično sušijo vratovino in gnjat. S hribov prihaja tudi la coppa di testa, tipična jed iz "Canal del Ferro", ki je pripravljena s kuhano svinjsko glavo. Iz visoke doline But prihajata karnijska krača in kuhan prekajen hrbet.
V vsej videmski pokrajini, od nižin do hribov, so zelo razširjene furlanske salame in sopressa, od svežih izdelkov pa tradicionalna lujanie, ki je lahko različno začinjena. Izjemno težko je najti "salam di cueste" (klobase iz grobo mlete svinjske zarebrnice brez kosti), medtem ko na mizi nikoli ne manjka muset (vrsta klobase iz svinjskih kož), ki se servira z brovado (kislo repo v vinskih tropinah). Linguanel, ki je pripravljen iz jezika, polmonarie in sanganel oziroma okusna krvavica so zaradi novih sanitarnih predpisov skorajda postali prave kulinarične redkosti.
Za konec bogate parade okusov je treba omeniti zvito panceto, ki je lahko sladka ali prekajena, panceto, mešano s svinjskim ledjem, meso svinjske glave (sbarbot, meso svinjske glave v soli, popru, česnu in vinu, lovoru, rožmarinu, ki se nato suši in ponudi kot narezek), slanina, ki jo v Artegni zvijejo. Posebej je treba omeniti argel (začinjena in stolčena slanina, ki se servira kot namaz in tradicionalno jé na rezini rženega kruha), sassaka iz Kanalske doline, marcundele (zelo star suhomesnati izdelek iz jetrc, vranice, ledvic, pljuč in maščobe) v Artegni in Buiai, crefut, v katerem se jetrcem dodajo nariban kruh, rozine, skorje agrumov, jabolko, narezano na kocke, in mnoge začimbe.
Naslovi lokalov, ki sodelujejo pri tej pobudi, meniji, tipični recept vsake restavracije so objavljeni v majhnem in preglednem vodniku. Dobite ga lahko brezplačno v restavracijah, ki sodelujejo pri dogodku, ali pa ga zahtevate od Confcommercia iz Vidma. Organizirani bodo tudi zabavni in okusni tematski večeri, kjer bodo na enem mestu združene jedi, prava furlanska vina, zgodbe in pogovori z gosti.

Ko se dotakneš osebe

Vida Valenčič

(Nekoč) petnajstletna Emanuela

V podhodu blizu doma je razstavljenih na stotine knjig. Vedno isti vrstni red: najprej svetovna vojna, zatem politika, pa ljubezenski romani, znanstvena fantastika, na drugi strani kuharski recepti, priročniki za telovadne vaje in reševanje zakona, posušenih rastlin in depresije. Stokrat grem mimo teh izložbenih vitrin na prostem in večkrat me prijazno pozdravi čuvaj vitrin, osiveli gospod, ki me je pred letom dni ogovoril s "Saj ste Vida, kajne? Prijateljica moje hčerke Emanuele." Nič kdo ve kako presenetljivega, če bi ne vzela v poštev, da sem se z Emanuelo družila pred natanko 21 leti in sem jo potem srečala mogoče enkrat ali dvakrat v mestnem središču. Presenetilo me je, da me je njen oče spoznal po tako dolgem času in (predvsem) dejstvu, da me je mogoče s hčerko videl parkrat.
Po 21 letih sva se z Emanuelo spet sestali na kavi v mestni sladoledarni. Čudno mi je, ko jo čakam pri mizici. Ne, ker bi se lahko fizično razlikovali od podobe, ki sva jo imeli pred toliko leti, bolj se sprašujem sama pri sebi, kakšno bo vzdušje, ki ga bova ustvarili. Ko sva se pred mesecem dni naključno srečali na ulici, si nisem mogla kaj, da bi ne pomislila, kako je enaka, natanko taka, kot je bila pred 21 leti.
V kavarno pride z vozičkom, medtem se je poročila in ustvarila Danieleja, ki lahko zaspi tudi sam, le kak robček ali rutico mora imeti vedno v roki, kot Linus iz stripov.
Emanuela je bila ena tistih figur v mojem življenju, ki so pripomogle k temu, da sem vzljubila angleščino. Navsezadnje je bilo najino prijateljevanje v določenem oziru "pragmatično, praktično". Rdečelasa dijakinja trgovske šole, dve leti mlajša, že takrat veliko zrelejša od sovrstnikov in zaljubljena v angleški svet. Spominjam se, kako sva uživali na julijskem intenzivnem tečaju angleške konverzacije na angloameriškem združenju v Trstu. Vsak večer, cel mesec. Takrat je imela debel zvezek, v katerega je zapisovala nove besede, pregovore, Baudeloirove in Rimbaudove poezije, neskončno število skrbno izpisanih glasbenih besedil. Sama sem jih prepisovala in jo spraševala, kdo so te skupine. Tako mi je začela posojati kasete in plošče, sčasoma sem začenjala spoznavati svet darkerske glasbe, introspektivnih in (žal) destruktivnih besedil, domišljala sem si, da se z izbiro črnih oblačil upiram homogeneizaciji (...). Še danes mi je toplo pri srcu, ko pomislim na odločitev svojega očeta. Kljub takratni dokaj strogi vzgoji, ki sem je bila deležna, me je, šestnajstletno, pospremil v Ljubljano na koncert skupine The Mission, in prišel pome takoj po koncertu ter me varno odpeljal nazaj v Trst. Emanuela je bila že v tistih letih nekakšna predhodnica interneta, točno je vedela, kje najti to ali ono, kateri so najboljši in najbolj ugodni jezikovni tečaji, kje si izposojati revije v tujih jezikih in kje kupovati stare knjige, kje naročiti angleške originale tega ali onega, kje si ogledati slike tega ali onega avtorja, kako iskati zaposlitev in kako priti (leta kasneje) do najugodnejšega posojila v banki. Danes je uslužbenka v podjetju, še vedno z istim smislom za red kot nekoč. "Še dobro, da je bil moj mož, ki je danes voznik avtobusov, nekoč kuhar... sama sovražim kuhanje, nedvomno pa zelo hitro in organizirano likam in pospravljam...". In spet, kot pred toliko leti, me preseneti s čim: danes je to stavek, ki ga izreče: "Komaj čakam, da grem spet v Benetke". Sama pri sebi pomislim na gondole in trume Japoncev, v resnici pa se Emanueli toži po Bienali sodobne umetnosti, ki jo je s kasnejšim možem redno obiskovala že kakih deset let. Kot nešteto drugih muzejev, v katere sta hodila in kamor se vrneta, čim bo Daniele malo večji.
Kot da bi ta (po porodu malo manj rdečelasa) računovodkinja idealno želela nadaljevati rdečo nit mojega zapisa izpred tedna dni o naključnih stikih z umetnostjo.
Medtem si Daniele neutrudno spet snema copatko. Navsezadnje bo imel stopala vkleščena v čevlje celo življenje!

Z 2. strani

Razlogi za in proti...

Po eni strani bi namreč s priključitvijo EU Turčija, kot najbolj napredna laična država muslimanskega sveta, močno pridobila na ugledu in se tako lahko postavila v zgled svojim južnim sosedom. Po drugi pa velja opozoriti na dejstvo, da postavlja možnost vstopa 67 milijonov novih državljanov muslimanske veroizpovedi krščanski Evropi vrsto težav, predvsem kar se tiče kulturne integracije. Države namreč, ki nasprotujejo turškemu vstopu v EU na lastnih tleh, opažajo, da se številni priseljenci muslimanske veroizpovedi redkokdaj prilagodijo krajevnim navadam, se zapirajo v skupnosti in pri tem načenjajo tradicionalni obraz krajev, v katere so se vselili. Turki na take pripombe odgovarjajo, da je problem integracije muslimanskih priseljencev v Evropo realen, da pa z njihovim vstopom nima veze, saj predstavlja izziv današnjega časa, ko Turčija ni (še) član EU. Iz Ankare dodajajo, da bi - obratno - njihova priključitev pozitivno pripomogla k izoblikovanju alternativne vizije modernega muslimanskega sveta, takega, ki zna ohraniti svoje tradicije, ne da bi se pri tem odrekel modernizaciji in napredku.
Argumentov za oz. proti priključitvi Ankare Uniji je res veliko. Kakšen bo končni izid uradnih pogajanj za vstop Turčije v EU, je zato danes nadvse težko napovedati.

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - **Odgovorni urednik** Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - **Predsednik** dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail **gorica@noviglas.it**
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, **e-mail trst@noviglas.it**
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail **uprava@noviglas.it**
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - **Poštni tekoči račun** 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji **USPI** in Zveze katoliških tednikov v italiji **FISC**

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

To številko smo poslali v tisk v torek, 11. oktobra, ob 14. uri.

Človek je pristal na Luni? Da, da, nedvomno...

Krave bodo zamukale: "štrajk!"

Si predstavljate, kako je bilo življenje v prazgodovini? Težko, a ne? Recimo, če bi v današnjem svetu poleg vseh Gardalandov in Disneyworldov odprli pravi pravcati Jurassic park. Takega, kot si ga je zamislil Spielberg. Zgledalo bi naravnost noro. Sprehajališča po naravnih rezervatih velikih in pošastnih praživali. Zelo adrenalinsko.
Tako, kot je sprehajanje po aristokratskih krožkih italijanske visoke ekonomije in financ: tam lahko najdemo dinozavre, ki izumirajo na obroke (guverner Fazio), in druge že zdavnaj globoko pod zemljo pokopane fosile, ki so jih speleologi in znanstveniki z genetskim inženiringom spet obudili k novemu življenju (Parmalat). Finančni Jurassic park. V glavni vlogi boste lahko občudovali talentiranega igralca Bondija. V vseh najboljših kinematografih!
Speleologu Bondiju se zahvaljujejo tudi vse krave, ki so v zadnjih letih hirale. Tanzijev imperij je namreč v zadnjih letih "odlikovalo" obdobje suhih krav (zaradi krize ni bilo dovolj denarja niti za krmo in seno). Tanzi mora biti hvaležen, da živali ne poznajo sindikalnih gibanj: si predstavljate množične večstotisočglave demonstracije goveda pod geslom: "Nič več mleka za Tanzija! Naj živi Granarolo!". In ko bi vsa ta govedina po tolikšnem hiranju doživela živčni zlom? Nov naval norih krav!!! Neeeeeeee!
No, še dobro, da obstaja Bondi. To še kako dobro vemo predvsem pripadniki slovenske manjšine v Italiji. Situacije, ko je treba namreč iskati zamejskega Bondija: v zadnjih letih kar nekaj takih primerov. No, in Parmalat je ravno po zaslugi Bondija čudežno spet na nogah. In ne samo to. Ruševine Tanzijevega imperija so ponovno uspešno prestopile prag ekonomske institucije Piazza affari. Izklicna cena: 3,15 evrov na delnico. Kdo ponudi več? Ali morda raje: Kdo si drzne ponuditi več? S komisarjem Bondijem je na prvi šolski dan za delnice Parmalat v borzi bil prisoten tudi minister za industrijo Claudio Scajola. Odkar se je pred kamero spomnil pokojnega sekretarja za welfare Biagija kot (evfemistično rečeno) zelo nadležnega človeka, ima očitno Scajola od predsedstva vlade pooblastilo, da v javnosti govori samo še o mleku in kravah. Sicer pa sta Berlusconi in Letta pozabila, da bi se Scajoli besedna igra, s katero je blagoslovil spomin na Marca Biagija, iz ust lahko izmuznila tudi ko bo govoril o nekdanjih malih delničarjih Parmalata in njihovih zahtevah po povračilu vloženih sredstev, ki jih je zapravila Tanzijeva uprava. Ne, nista pozabila! Berlusconi in Letta sta na to pomislila. Še več: pomislil je tudi Tremonti. V finančni zakon za leto 2006 so vključili poseben fond za delno povračilo izgubljenih novčičev oškodovanim žrtvam iz velikih finančnih polomij (torej v prvi vrsti Parmalat in Cirio). Tako so se tudi zavarovali pred odvečnimi besedami ministra Scajole. Previdnost ni nikoli odveč.
Bogve, ali bo vse to ugodno vplivalo tudi na suhe krave. Bondi bo v kratkem zapustil Parmalat, ker ga čakajo novi in novi izzivi, za katere je v Italiji vsekakor vedno poskrbljeno. Bo novi upravljalec zbral dovolj sredstev za krmo? V nasprotnem primeru so transparenti že pripravljeni. Kuje se splošna goveja stavka. Očitno se italijansko govedo zelo hitro navaja na tradicije italijanskih državljanov.

Andrej Černic

ZLATA MAŠA V GABRJAH Zahvalno praznično slavje za župnika Viljema Žerjala

"Petdeset let služabnik Božje besede" je s hvaležnostjo zapel Bogu svojo hvalnico

S srcem, polnim hvaležnosti Bogu in vsem ljudem, ki jih je srečal na svoji dosedanji življenjski poti, je g. Viljem Žerjal, župnik v Gabrjah, na Vrhu sv. Mihaela, v Rupi in na Peči ter naš redni in dragoceni sodelavec, v nedeljo, 9. oktobra popoldne, v lepo obnovljeni gabrski cerkvi pel Gospodu svoj Magnificat ob 50-letnici mašniškega posvečenja. Res, velike stvari je prek njega, vztrajnega in modrega "služabnika Besede", storil Vsemogočni. G. Viljemu je Bog poklonil veliko darov, med temi gotovo prav poseben čut za skupnost in druženje z ljudmi. To se je jasno videlo prejšnjo nedeljo, ko se je zahvalnega slavja udeležila velika množica iz goriške in tržaške pokrajine, Slovenije in tudi bolj oddaljenih krajev. Kdor pozna g. Viljema, ve, da si gotovo ni želel takega praznika; ker pa je do tega le prišlo, je to sprejel v upanju, da bi tudi prek slavja spregovoril srcem ljudi o tem, kako je Bog blizu vsakomur, kako je vsakogar naredil po svoji podobi in je svoje oko položil vanje (Sir 17).

Res prisrčni ljudski praznik, ki so ga zrežirali zvesti župljani, je v cerkvi uvedla mogočna pesem *Zlatomašnik, bod' pozdravljen*, medtem ko so goriški nadškof Dino De Antoni, jubilant in okrog 15 duhovnikov v sprevodu prišli do oltarja. Med somaševalci so bili tudi nekateri zlatomašnikovi sošolci in dva "stara" prijatelja, p. Vladimir Kos iz Japonske in g. Janez Zdešar iz Nemčije. Tudi petje, ki ga je na koru vodil nepogrešljivi Zdravko Klanjšček, pred prezbiterijem pa skavtje in mladi župljani, je bilo posebno praznično.

Nadškof, zlatomašnik in somaševalci ob oltarju

Cerkev je napolnil le del zbrane množice

"Je pošta zate," je na začetku obreda vedro povedal pri mikrofonu nadškof in prebral svoje pismo zlatomašniku. Skušal si je predstavljati, kako je g. Viljem na isti dan pred 50 leti bdel v pričakovanju na posvečenje, ki ga je v Rimu prejel 10. oktobra 1955. Brez dvoma je bil "vznemirjen in obenem srečen, poln sanj in pričakovanj." Tudi mi smo srečni in vznemirjeni zaradi tega daru, je rekel; postati duhovnik je namreč velik dar tudi za vsakogar, ki se v svojem življenju sreča z njim. Goriški nadpastir se je javno zahvalil g. Viljemu, ker je znal ves čas ostati "delaven apostol in moder Božji človek". Duhovnikovo življenje pa ni vedno lahko, večkrat mu ni dano okušati sadove lastnega truda. Ne manjkajo nerazumevanje, osamljenost, utrujenost in razočaranja. Skupno z Marijo pa lahko zlatomašnik poje svojo hvalnico Bogu za vse, kar je storil Vsemogočni. "Prav vsak dan molim za svoje duhovnike," je nadškof zaupal navzočim, "saj sem tudi sam bil župnik na vasi in vem, kakšni so dnevi takega življenja." Jubilantu je izrazil hvaležnost za njegovo vztrajnost, za delo, ki ga je opravil kot "moder dekan" in "moder komentator" s tedenskimi članki v Novem glasu.

Narodne noše in otroci, med njimi g. Milan Nemac

Po evangeliju je g. Viljem stopil k mikrofonu in z iskreno hvaležnostjo pozdravil župana, somaševalce, sorodnike, prijatelje in bolnike. Svojo prehojeno pot je označil kot "50 let služenja Božji besedi". Duhovniki pri maši namreč kličemo Boga na oltar in v naše življenje, je rekel, oznanjamo Kristusovo križano ljubezen. Pri maši stopamo iz sveta greha in pogube v nov svet vstajenja. "Z Jezusovo pomočjo lažje nosimo svoj križ, saj je tudi sam umrl pribit na križ in tako premagal tistega, ki nas potiska v sužnost greha." Zahvaliti se moram msgr. Jakobu Ukmarju, je še povedal g. Žerjal, ki je njega in prijatelje "večkrat rešil iz levjega žrela" in jih podpiral. Sploh pa mu še vedno veliko pomenijo sošolci iz semenišča in rimskih let v zavodu, s katerimi je živel v pravi skupnosti, ki mu je vedno bila v veliko oporo. To je bil zanj poseben dar, zato je dodal: "Še naprej nadlegujmo Boga s prošnjami za nove duhovne poklice!"

Pred darovanjem je bil "ofer" lepa priložnost, ko je g. Viljem lahko pozdravil prav vse navzoče, ki so mu v dolgi vrsti čestitali in prejeli spominsko podobico. Po mogočni *Zahvalni pesmi* in pred sklepnim blagoslovom sta Verena Čevdek in Branko Černic v imenu faranov štirih vasi povedala župniku, da ga imajo radi in prosijo Boga, da bi še dolgo ostal med njimi; podarili so mu mašni plašč in pa akvarel Andreja Kosiča. Pri mikrofonu so mu čestitali in poklonili spominski dar tudi predstavniki vrhovskega cerkvenega zbora in društva, farani in pritrkovalci z Opčin, kjer je bil g. Žerjal župnik v mladih letih, pa tudi ženske v narodnih nošah z Opčin in od Banov, predstavniki vaške skupnosti od Ferlugov, cerkvenega pevskega zbora in vernikov sv. Florijana ter društva Grad od Banov in še Kulturno športnega društva Vipava s Peči. O tem, kako sta v štiridesetih letih skupaj "trgala hlače" v klopeh škofijske gimnazije v Kopru, je radoživo spregovoril nekdanji sošolec Svetko Gregorič: "Leta 1955 je slovenska mati dala Cerkvi 31 duhovnikov, vsi smo ostali zvesti poklicu, dvajset nas je še živih," je povedal. G. Milan Nemac, kaplan v Trstu, je na koncu povabil g. Viljema, naj se kdaj vrne na Tržaško v kraje, kjer "se še vedno poznajo duhovni sadovi" njegovega dela.

"Če bi se hotel zahvaliti vsem, bi bili tu do polnoči," se je pošalil jubilant. Prisotnim je zaželel veliko "poguma, veselja, branja in vsega, kar potrebujemo, da se ohranimo." Slavje, ki ga je blagoslovilo tudi prijetno jesensko sonce, se je nadaljevalo ob bogato pogrnjenih mizah in v lepi družbi na bližnjem sedežu društva Skala.

Noše ob slavoloku z napisom "Pozdravljeni zlatomašnik"

Danijel Devetak

ZAHVALA

Vsem, ki ste kakorkoli pripravili in izpeljali mojo

ZLATO MAŠO,

tudi g. nadškofu in sobratom, kličem:
Bog lonaj in Božja Mati!

Hvaležni VILJEM ŽERJAL

Gabrje ob Vipavi, 11. oktobra 2005

SKULTURA 2001 Tretje mednarodno kiparsko srečanje

Umetniki z dletom v roki pod milim nebom

V čudovitem naravnem okolju sredi zelenih polj in obdelanih njiv na Jeremitišču pri Štandrežu poteka od 8. do 15. oktobra tretje mednarodno kiparsko srečanje, ki ga prireja društvo SKultura 2001. Odmevna prireditev, sad prizadevanja domačinov, ki se obnavlja vsaki dve leti, želi biti najprej trenutek plodnega srečevanja med umetniki različnih narodnosti, poleg tega pa tudi priložnost, da širši krog ljudi spozna naše kraje, ljudi, kulturo in ne nazadnje zgodovino zaselka, ki zasluži, da bi polneje zaživel. Kiparji s sekirami, z dleti, motornimi žagami in s svojo ustvarjalno žilico so v vseh teh dneh na delu pod belimi šotori od 10. do 12.30 in od 14. do 17. ure. Zaključna prireditev letošnje kolonije s podelitvijo priznanj bo na trgu sv. Andreja v Štandrežu v soboto, 15. t.m., ob 19.30, kamor prireditelji vabijo vse ljubitelje umetnosti. Na ogled bodo kipi, ki so jih letošnji gostje želeli izdelati, potem ko so spoznali naše kraje in ljudi. Umetnine bodo v prihodnje tudi postavljene, kot se je že zgodilo ob prejšnjih izvedbah kolonije, na različnih točkah vasi. Kot nam je povedal eden glavnih mentorjev pobude, predsednik rajonskega sveta Štandrež Marjan Breščak, je letos prisotnih sedem umetnikov; med temi nekateri ustvarjajo že več desetletij, drugi pa so mlajši, vseeno pa tudi na mednarodni ravni že uveljavljeni kiparji. To so Ivan Zotti iz Štandreža, Marco Bernot in Sergio Pacori iz Gorice, Vincenc Kovačec, Bojana Križanec in Ervin Potočnik iz Slovenije ter Igor Lukić iz Zadra na Hrvaškem. Vsak ima svojo kiparsko govorico in svojo "filozofijo" umetniškega snovanja; že po prvih dneh pa so nam povedali, da so dnevi ustvarjanja na Jeremitišču za vse navzoče prav posebna izkušnja, od katere so veliko odnesli.

DD

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ V Gorici razstavlja priznani slikarski mojster Safet Zec

Svetost vsakdanjih predmetov

Foto DPD

Tiha in obenem kričeča, vsekakor globoko človeška in resnična je molitev v slikarskih izpovedih velikega bosanskega mojstra Safeta Zeca. Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici ima vse do 12. novembra letos veliko čast ponujati na ogled njegova dela na razstavi z naslovom *Slikarske molitve*. Praznična otvoritev je bila v četrtek, 6. t.m.; sredi številnih udeležencev so bili tudi umetnikova žena Ivana, sama likovna ustvarjalka, direktorica galerije Scuola Grande di San Giovanni Evangelista v Benetkah, kjer so v tem času na ogled druga Zečeva dela, Cristina Scarpa, lastnik tiskarske delavnice v Vidmu Corrado Albicocco, kjer je Zec preživel svoja prva leta v Italiji, lepo število goriških umetnikov in deželni svetnik Mirko Špacapan.

Navzoče na otvoritvi je toplo pozdravila predsednica KC Bratuž Franka Žgavec, ki se je tokrat posebno veselila umetnikove prisotnosti med nami; vsi se namreč spominjamo, da ga na prejšnji razstavi v tem goriškem kulturnem hramu leta 1999 ni bilo zaradi zastoja na avtocesti. Po glasbenem utrinku kitarista Franka Reje je tokrat Jurij Paljk povedal, da je bilo dan prej, med postavljanjem del v galeriji, zanimivo videti, kako so mlajši goriški slikarji z radovednostjo in velikim spoštovanjem prišli pomagat. "Tudi jaz globoko verjamem v Zečevo slikarstvo," je povedal naš urednik, "ker nima nikogar za norca". Njegova umetnost je namreč blizu molitvi, najbolj osebni in intimni drži. "Njegovi hlebci kruha so za tiste, ki se imamo za kristjane oz. se vsak dan trudimo, da bi to bili, čiste podobe evharistije." Na njegovih platnih namreč svetost preprostih in vsakdanjih predmetov dosega vrhunce, kakršnih je v današnjem svetu izredno malo. Zabojček krompirja, ki ga zna poustvariti na platnu bosanski slikar, je prav tako svet kot kakšna kapelica. V razstavljenih delih lahko zaznamo veliko resnost, skoraj žalost, ki pa ni toliko negativno in neplodno čustvo, ampak prej zavest o globoki resničnosti človeka in sveta.

Na razstavi je predstavljen izbor slik v tehniki olja in tempere na platno ter v mešani tehniki na platno iz večjih likovnih sklopov zadnjih let. Med temi so niz, ki ga je umetnik posvetil Srebrenici in sploh trpljenju ljudi v vojni, ciklus tihožitij s preprostimi predmeti iz vsakdanjega življenja, niz njegovih znanih "objemov". V gornjih prostorih pa so na ogled grafični listi malih in velikih dimenzij, ki kažejo na avtorjevo vrhunsko tehnično dovršenost. Umetnik, vseskozi zavezan figurativnemu slikarstvu, s svojim čopičem premleva človekovo usodo, tudi ko slika stare čolne iz Beneške lagune, košare, okna, kamnite hiše ali star štedilnik. Razglablja o življenju, o smislu, ki ga omenjeni predmeti imajo oz. jim ga človek daje. Pretresljivo je veliko platno v veži, ki govori o "joku zlomljenega naroda". Kdor se ustavi pred njim, kmalu zazna naboj vsebine in se mu v duši nekaj zgane. Trpljenje je učitelj, ki nas prečiščuje banalnosti, površinskosti in navlake sive vsakdanjosti. Vabi nas k razmišljanju, k tišini, k sočutju. Sili nas v notranjost, k odkrivanju stvari, ki so resnične in trajne. Pozornost gledalca naravnost vsrkava groza v očeh otroka, edinega prepoznavnega človeškega obličja. Njegov obupani izraz postaja - v očeh in na čopiču slikarskega mojstra - molitev za malega človeka, za vsako živo ogroženo bitje, molitev za ves svet, ki trpi v svoji človeški ujetosti in si postavlja večno isto vprašanje - zakaj.

DD

Poziv k udeležbi na primarnih volitvah

SLOVENSKA SKUPNOST ZA ROMANA PRODIJA

V nedeljo, 16. oktobra, bodo v Italiji potekale predhodne volitve za izbiro kandidata leve sredine, ki se bo spomladi 2006 spoprijel s prvakom desne sredine Silviom Berlusconijem za prevzem vodstva države.

Romano Prodi je že dolgo znan kot edini italijanski politik evropskih razsežnosti, ki lahko Italijo znova pripelje na pot napredka in mednarodnega ugleda. Za nas Slovence pa je pomenljiva tudi njegova naravnanost na priznanje pomembnosti manjšin v snovanju skupne Evrope, kjer so po njegovih besedah "vsi jeziki manjšinski".

Ker sam nima lastne stranke, ampak nastopa v imenu vseh partnerjev leve sredine, potrebuje pomenljivo in nedvoumno podporo na predhodnih volitvah, kjer bo nastopil v soočenju z drugimi kandidati, kot so na primer Fausto Bertinotti za RC, Alfonso Pecoraro Scanio za Verdi in Antonio di Pietro za Italia dei Valori.

Samo tako bo Romano Prodi imel tudi po Berlusconijevem porazu potrebno moč, da vlada s podporo ljudstva, ki ga je izbralo že na predhodnih volitvah.

Ostali prvaki levosredinskih strank ga ne bodo mogli pogojevati, če bo iz primarnih soočenj izšel kot nedvomni zmagovalec.

SLOVENSKA SKUPNOST VABI PRIPADNIKE SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE V ITALIJI, NAJ GREDO NA VOLIŠČA IN ODDAJO SVOJ GLAS ZA ROMANA PRODIJA.

V posebnem okviru so prikazana volišča za posamezne kraje na Goriškem in Tržaškem.

Vsak naj prinese s seboj:

1. veljavni osebni dokument
2. volilno izkaznico, ki jo uporabljamo za običajne volitve
3. en evro za stroške volilne kampanje

Da se soočanja med kandidati leve sredine ne bodo udeleževali z motečim namenom volilci desnice, bo moral vsakdo podpisati izjavo v prid programu leve sredine.

VOLILNI SEDEŽI NA GORIŠKEM:

KOPRIVNO: občinski urad (Trg Vittoria)

KRMIN: občinska dvorana (Trg XXIV. maja 22)

DOBERDOB: sedež KD Jezero (Ulica Roma)

DOLENJE: nekdanja osnovna šola (občinski trg 8)

FARA: občinska telovadnica (Ul. Conventi)

FOLJAN-SREDIPOLJE: Dvorana Marizza (Ul. Madonnina, knjižnica)

GORICA: šotor (Korzo Verdi, Ljudski vrt)

GRADIŠČE: šotor (Trg Unita')

GRADEŽ: Hotel Adria (vhod z ul. Marina)

MARIANO: Socialno središče (Ul. Manzoni 54)

MEDEJA: občinska dvorana (Korzo Friuli)

TRŽIČ: Kongresna dvorana (Trg Cavour)

MOŠ: dvorana (Ul. XXIV. maja 57)

MORARO: Center za kmetijske usluge (Ul. Mameli)

RONKE: občinska knjižnica (Trg Unita' 1)

ROMANS: dvorana občinske knjižnice (Ul. Roma 1)

ZAGRAJ: občinska dvorana (občina, ul. Alighieri 19)

ŠKOCJAN: občinski urad (Ul. Trieste)

ŠLOVRENC: občinska predsoba (Ul. Boschetto 1)

ŠPETER (San Pier d'Is.): dvorana knjižnice (Ul. Sauro 40)

ŠTEVERJAN: SKPD "F.B. Sedej" (Trg Svobode 6)

SOVODNJE: občinska knjižnica (Ul. 1. maja)

TURJAK: občinski urad (Trg Svobode 34)

ŠTARANCAN: Večnamenska dvorana (Ul F.lli Zambon 2)

VILEŠ: občinska dvorana (Ul. Roma)